

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

БРОЈ
1204

24.1.1975. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXVI

4

динара

САМ СИ
КРИВ! ДА СИ
КАО МАЛИ ЈЕО
СПАНАК НЕ БИ
ТЕ ПОПАЈ ТАКО
ЛАКО
СРЕБИ-
ВАО!

КОМПЛЕТАН
СТРИП:
"СВЕМИРСКИ
ПИРАТИ"

НАЈНЕОБИЧНИЈЕ САМОУБИСТВО У ИСТОРИЈИ

РАХМА ИБН АББИР
ПИРАТ ИЗ КУВАЈТА
КОЈИ ЈЕ ИМАО 6 БРОДОВА
И 600 МОРНАРА
ЗАВЕТОВАО СЕ ДА НЕЊЕ
СКИНУТИ СВОЈУ КОШУЉУ
ДОК МУ ЈЕ НЕ
"РАЗНЕСУ С ЛЕБА".
АББИР ЈЕ НЕКОЛИКО
ГОДИНА НОСИО ТУ КОШУЉУ
— СВЕ ДОК НИЈЕ
ИЗВРШИО САМОУБИСТВО
ЗАПАЛИВШИ
СКЛАДИШТЕ С
БАРУТОМ.

Ripley

СВАДЛИВИ ПАР

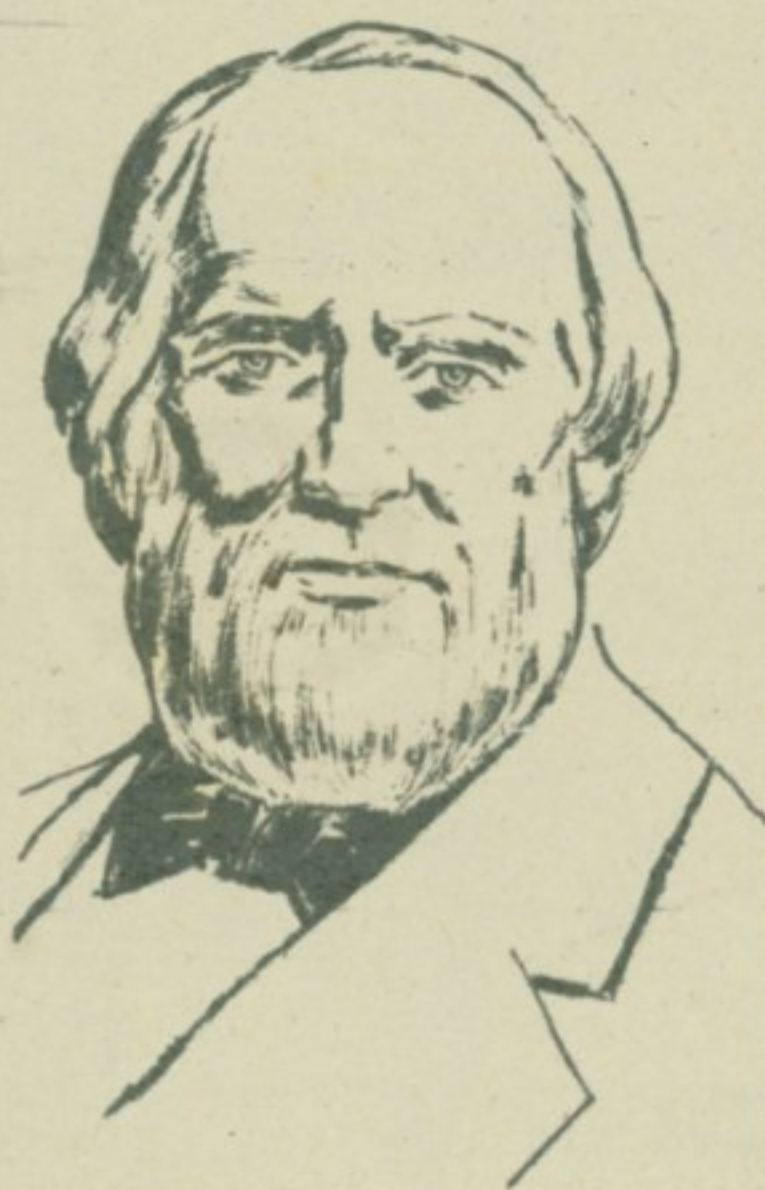
У ПЛИНИСКОМ
ПРЕЛАЗУ У
БЛИЗИНИ
ЈУГАУЛУКА
(АВГАНИСТАН)
ВАЗАРСКО
ЈЕ ДЕЛО
ПРИРОДЕ.

АУСТРАЛИЈСКА СТАКЛЕНА ЈЕГУЛА

ТОЛИКО ЈЕ ПРОВИДАНА
ДА КРОЗ ЊУ
МОЖЕ ДА СЕ
ЧИТА.

Веровати или не!

ЏЕКОБ ЏЕКОБ ЏЕКОБ ЏЕКОБ

(1830-1905)
ТРГОВАЦ ИЗ
ЛИВЕРПУЛА
(ЕНГЛЕСКА)
ДОБИО ЈЕ ИМЕ
ПО ЧЕТИРИ
СТАРИЈА
БРАТА
УМРАА
У
ДЕТИЊСТВУ.

НЕПТУНОВА ФОНТАНА

У
ЛЕКЕНУ
(БЕЛГИЈА)...

... ВЕРНА
ЈЕ КОПИЈА
ФОНТАНЕ
КОЈУ ЈЕ У
16 ВЕКУ
ИЗГРАДИО У
БОЛОЊИ
(ИТАЛИЈА)
ЈЕДАН
БЕЛГИЈА-
НАЦ.

ПОСВЕЋЕНО УСПОМЕНИ ЏЕРАД БЕЈТСА

ЊЕГОВА ДВАДЕСЕТ ЦЕТВО-
РОГОДИШЊА УДОВИЦА КОЈА
ЖИВИ У ОВОМ СЕЛУ У УЛИЦИ
БРЕСТОВА 7 ИМА СВЕ
ОСОБИНЕ ЗА ДОБРУ
СУПРУГУ

ЕПИТАФ

НА ГРОБЉУ У
ЛИНКОЛНУ.
(САД)

1204/2

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● непотопљиву котвену бову од појачане пластике конструисали су стручњаци једне британске петролејске компаније. Бова је нарочито погодна за пловаче платформе за бушење нафте. Израђена од полиестерске смоле појачане стакленим влакнима бова се на лицу места испуњава полиуретанском пеном. Предност ове бове над челичном је: већа пловност,

мања тежина, нижи трошкови инсталације, боља стабилност. Поред тога, ова бова не подлеже корозији.

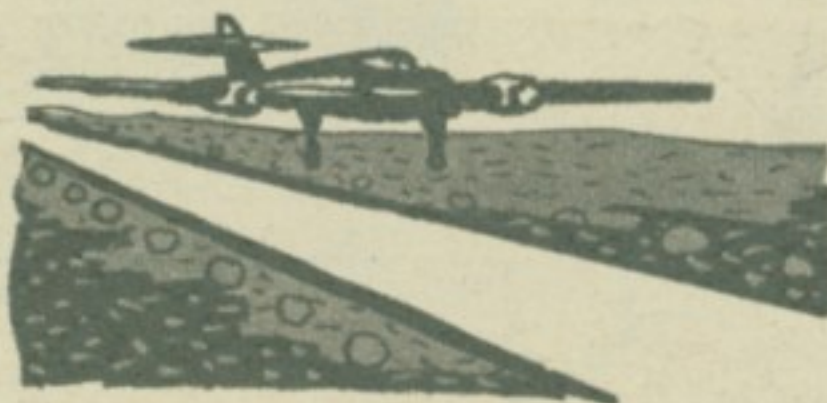
● да би се човек одржао на леду потребно је да лед буде дебео 5 сантиметара. А да би издржао човека на коњу слој леда мора да износи бар 9 сантиметара.

● још су стари Римљани знали за неку врсту налив-пера. Наиме, они су обичну сламку пунили обојеном течностју и тиме су писали своје епистоле (писма, посланице, писмене поруке).

● дужина полетно-слетне стазе зависи од надморске висине аеродрома. У САД је усвојено

да се на сваких 300 метара надморске висине дужина стазе повећава за седам одсто.

● канадске дивље гуске понекад слећу на воду полећушке.

● агава (Agave americana) је зељаста биљка из фамилије Amaryllidaceae. У Европу, где расте на обалама Средоземља и Јадранског мора, пренета је из Америке. У Мексику се из цветних пупољака и стабљика цеди сладак сок и од њега справља алкохолно пиће пулк а из листова се добијају влакна која се користе у текстилној индустрији.

● гигантосаурус је најкрупнији досад познати представник диносауруса — биљоједа. Његове кости нађене су у источној Африци у области Тентагуру. Дужина тела прелазила му је 30 метара, док му је тежина износила 40 до 50 хиљада килограма. Живео је у периоду креде.

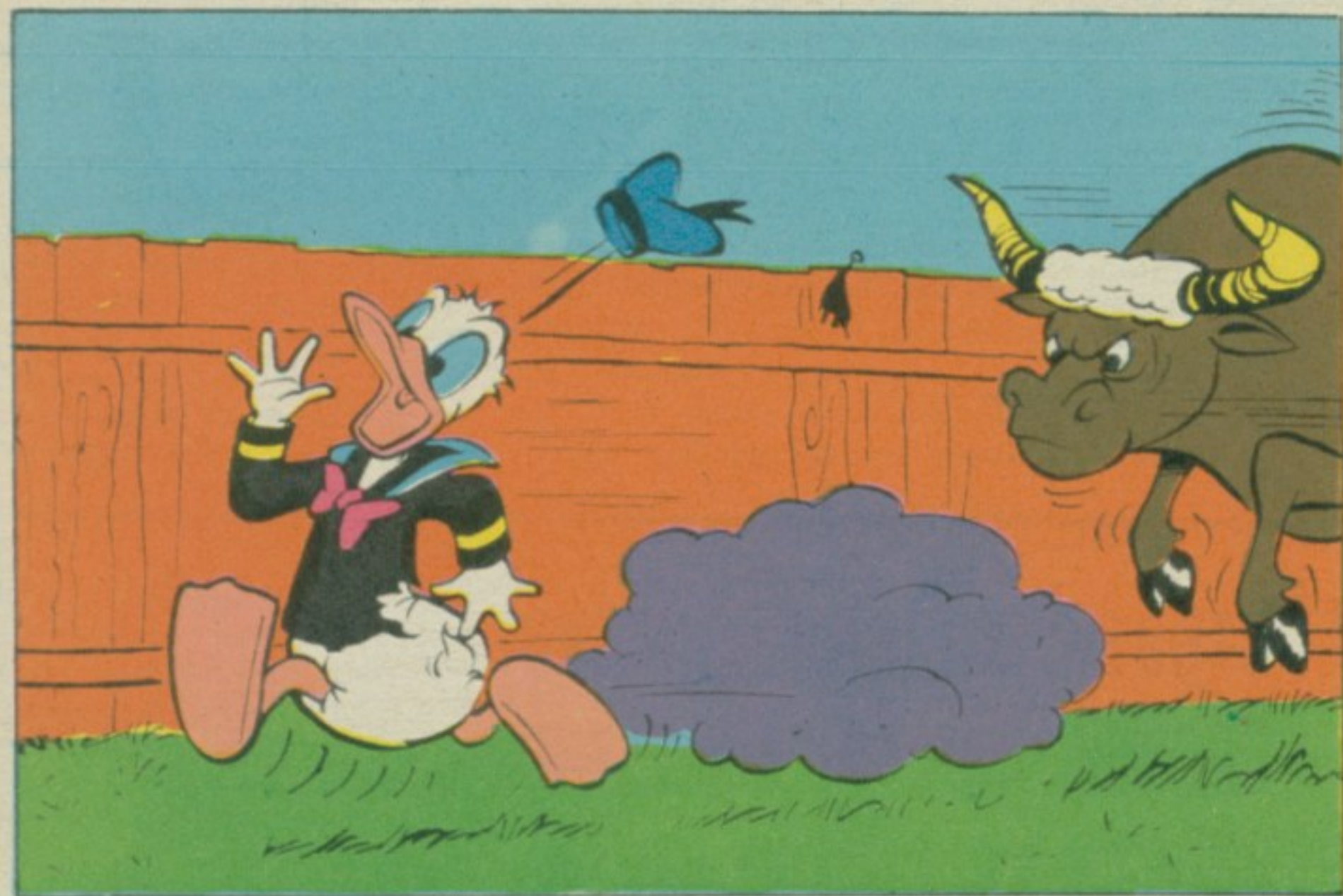
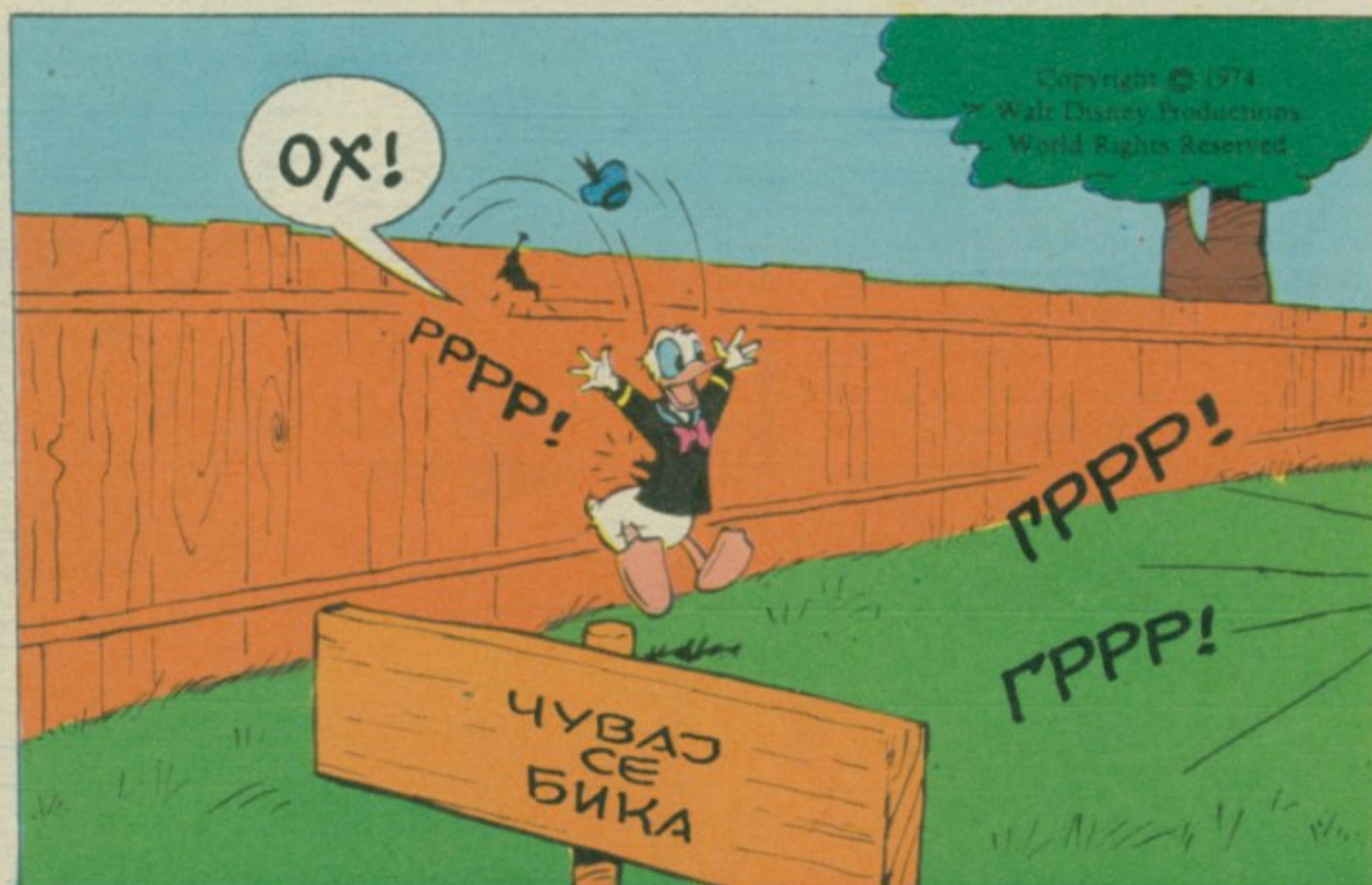
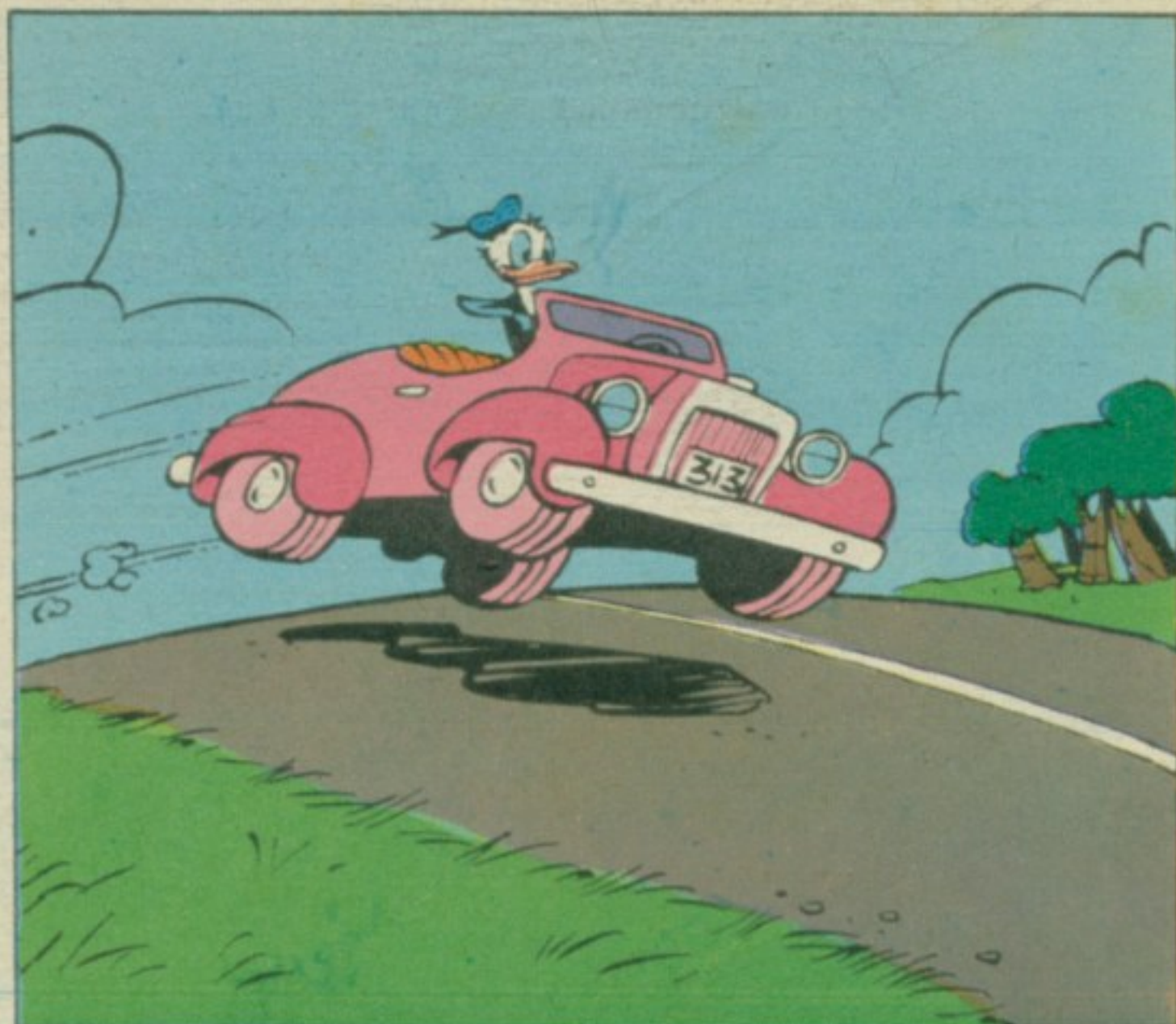
● прво спортско друштво у Европи било је друштво мачеваљаца, основано у Паризу 1554. године.

● израз „а ла карт“ (настао од француског à la carte) значи према јеловнику, избор јела по јеловнику.

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

ТРИДЕСЕТ ТРЕЋИ

Феличе Кавалоти био је веома популарна личност. Писао је песме, бавио се новинарством и политиком, борио се уз Гарибалдија код Милаза и Волтруна. У Напуљу је упознао Александра Диму Оца и са њим уређивао познати лист „Индипенденте“ који се залагао за независност и уједињење Италије.

Рођен 1842. године у Милану Кавалоти је постао члан Парламента 1872. на челу крајње леве Радикалне странке. Због његових оштрих, праведних и духовитих полемика назвали су га „Песник демократије“. Одлучно држање у Парламенту и животу толико га је прославило да су му најпознатији уметници посвећивали стихове, а перо за писање, тада у широкој употреби, прозвано је „перо Кавалоти“.

НИКАД СЕ НЕ ЗНА

Али, Кавалоти се проучо још по нечему. Како је био ватреног темперамента, увек спреман да се умеша у расправу и брани своје мишљење, често је између њега и чланова противничких партија долазило до тешких речи и бурних свађа. У то време мало оштрија реч значила је „увреду части“ која је морала да се „спере“ двобојем.

Крајем фебруара 1898. између Кавалотија и члана Парламента Феруа Маколе, директора листа „Газета ди Венеција“, дошло је до жучне расправе о којој не нарочито значајне ствари у вези са штампом.

Реч по реч и — заказан је двобој! Феличе Кавалоти имао је за собом већ 32 двобоја и у том погледу био, тако рећи, рекордер.

Вече уочи двобоја Кавалоти је проверио са пријатељима у кафеу „Арањо“.

Задржао се до ponoћи, понашао се сасвим обично као што и приличи човеку који је већ 32 пута укрстио сружје на „пољу части“.

— У двобоју се никад не зна ко ће се од два противника вратити жив — рекао је пријатељима на расстанку. — Осим тога, не свиђа ми се тај број 33!

— Којешта, остави се злослутних мисли! Ниси се ваљда уплашио!? — заграјали су они.

— Шалим се — одвратио је Кавалоти смејући се. — Двобој је глупост, вероватно ћемо мало раније један другог и на томе ће се завршити. Уосталом, тај Макола није рђав човек, никада раније нисмо долазили

КОНГРЕС ПРОТИВ ДУЕЛА

Решавање спора оружаном борбом између два противника, како гласи дефиниција двобоја, старо је колико и човечанство. Помиње се и у Библији између Давида и Голијата, у „Илијади“ између чувених јунака Хектора и Ахила, Париса и Менелаја.

Међутим, у античким цивилизацијама двобоји ни-

када нису представљали разрешење неког личног спора између два борца, а још мање одбрану увређене части. Они су вођени пре, за време или после борбе и симболично су представљали сукоб два зараћена народа или војске.

Први такозвани судски двобоји потекли су од старих Германа и помињу се

у 6. веку. Уздајући се у „небеску правду“ суд је одређивао да парничари укрсте оружје проглашавајући кривим оног ко двобој изгуби или погине.

Од Германа судске двобоје оберучке су прихватили и остали Европљани, истина нешто касније, а са нарочитим жаром Французи и Италијани. У тим земљама овакав начин ре-

шавања судских спорова укинут је у 16. веку, а у Енглеској се задржао све до 1819. године!

ЕВРОПСКИ РЕКОРД

Тек у средњем веку двобој постаје средство за решавање питања увреде чести и у почетку је корис-

Строги закони против овакве врсте обрачуна који су се стално усавршавали новим правилима остали су вековима мртво слово на папиру.

тан јер спречава да се лични спорови између феудалаца претворе у ратове њихових војски и покоље недужног становништва.

Временом двобоји су се изродили у безразложне сукобе за сваку ситницу, често сасвим намерно изазване да би се доказала лична храброст и вештина. У доба краља Анрија IV Француска је држала европски рекорд у двобојима; од 1589. до 1607. године у дуелима је погинуло најмање 4000 Француза!

Обичај изазивања на двобој, брзо се са феудалаца и племства пренео на офицере редовне војске који су себе сматрали наследницима ишчезлих витезова. Из војске се затим ока проширио и на грађанство, нарочито оно које је имало више образовање.

Тада је одлучено да се сви двобоји, без разлике, ставе ван закона. Руски владар Петар Велики за-

ДВОБОЈ

ОВАЈ ДОГАЂАЈ ОДИГРАО СЕ У ВРЕМЕ КАДА ЈЕ СВАКА ОШТРИЈА РЕЧ ЗНАЧИЛА УВРЕДУ ЧАСТИ КОЈА МОРА ДА СЕ СПЕРЕ ОРУЖЈЕМ. ЊЕГОВИ УЧЕСНИЦИ НИСУ ВИШЕ ЖИВИ.

у суклоб, а и ово није било озбиљно.

И Феруђо Макола провео је вече у друштву пријатеља, али није био нарочито весео.

— Морао сам да га изазовем на двобој, сви су то очекивали од мене — стално је говорио. — Већ десет дана немам мира, цео свет

ме прогања мислећи да желим да се извучем. Сви брину за моју част. Једва чекам да се ово заврши. Ако сутра будем жив, дођите после подне на част!

Ујутро 6. марта 1898. године противници су готово истовремено стигли на место одређено за двобој, у ви-

лу Ђелере око 4 километра изван града. Новинари скупили око виле видели су како су се Кавалоти и Макола поздравили климнувши један другом главом. Капија се за њима затворила, а представници штампе остали су напољу.

ОШТРИМ САБЉАМА

Вила Ђелере била је мали летњиковица на два спрата окружен дивним парком. У једном крилу зграде налазила се напуштена, празна капелица и ту су лекари оставили своје инструменте, завоје и остали прибор који је могао да затреба.

Услови двобоја, утврђени унапред, били су веома тешки. Секунданти су се договорили да се противници боре оштрим, дугачким сабљама и да се употребе високе заштитне рукавице како би се избегло да се двобој евентуално прекине због неке огреботине на руци.

После уобичајених дугих припрема, одмеравања терена, бацања коцке, противници су изишли на борилиште.

Макола се држао у гарду, то јест у положају за одбрану, откривајући пруду, али спреман да муњевито одбије ударац. Кавалоти је сабљу држао право, оштрице уперене у против-

никове пруди. Прва два напада зауставио је судија пошто су се дуеланти нашли у недозвољеном положају.

При трећем нападу Макола је, угледавши врх противникове сабље на неколико сантиметара од својих груди, нагло стао и варком тела окренуо ситуацију уперивши своју сабљу Кавалотију у груди. У том истом тренутку Кавалоти је, изгледа сасвим случајно, сачувао главу и горњом усном налетео на Маколову оштрицу.

Све се то одиграло муњевитом брзином тако да чак ни Макола, а камоли секунданти и судија, нису приметили шта се догодило. Нико није видео да је сабља уопште дотакла Кавалотију, па ни сам Макола.

ШИКНУЛА ЈЕ КРВ

На судијин знак: „Стој!“ Кавалоти се повукао за један корак мислећи да је ранио противника и, одједном, стао као укопан. Вероватно је тек тада осетио бол и схватио да је он ранен. Сабља му је испала из руке, усне су му се немо помицале у узалудном покушају да нешто каже.

Тада је и Макола приметио да му је врх сабље крвав. Кавалотију су притр-

чали лекари док је он и даље мицао уснама и колуцао очима. Доктор Ђервели, службени лекар Парламента који је такође присуствовао двобоју, помислио је да се ради о нервном блоку. А онда је из Кавалотијевих уста шикнула крв.

Он, међутим, никако није хтео да напусти борилиште и тек када је пао, лекари су успели да га однесу у капелицу. Ту су га положили на некакав душек и покушали да притисну вратну артерију и зауставе крварење. Но, крв је и даље шикљала из уста и за свега неколико минута Кавалоти је издахнуо.

Дигла се узбуна, читава капелица била је попрскана крвљу, дотрчала је власница виле грофица од Ђелера, Макола и његови секунданти удаљили су се у жасно потиштени, Кавалотијев секундант и најбољи пријатељ Вицони грцао је у сузама.

Кавалотијево тело пренето је у салон на првом спрату виле. Тек ту лекари су установили да је врх сабље ушао у уста, пресекао језик и поклопац грљана и озледио вратне пршљенове.

То, међутим, није крај трагедије. Штампана, јавно мњење, чланови Парламента и читава Италија толико су се окомили на Маколу да је овај полудео и у душевној болници извршио самоубиство.

Б. Д.

бранио их је 1716. године, а у Француској непосредно пре буржоаске револуције двобој је сматран „увредом величанства“ и за учеснике одређена смртна казна.

Ови оштри закони остали су, на жалост, мртво слово на папиру а двобоји су се чак — усавршили! Донет је кодекс, односно утврђена су строга правила под којима ће се заказивати и водити.

ЈАВНА ТАЈНА

Увређени је у року од 24 часа требало да преко својих сведока, секунданта изазове противника на двобој. Оружје је бирао увређени, али је био могућ и споразум. Борило се најчешће мечем, сабљом, ратиром и пиштољем. Секунданти, по два за сваког противника, били су

одговорни за правилно одвијање двобоја.

Одређена је, такође, тежина и дужина оружја, оштрина и облик оштрице, врста и калибар пиштоља. Пиштоље, ако се борило њима, набављали су, чували и пунили секунданти и давали противницима на лицу места, пред сам двобој. Оружје оба борца морало је бити у длаку исто.

У дуелу сабљама и мачевима судија би, пре почетка рекао: „Почните, госпо до!“ Било је недозвољено употребљавати ненаоружану руку. Судија је морао да се држи што је могуће ближе борцима. На његов узвик: „Стој!“ борба се прекидала.

Одређене су и димензије терена за борбу. Двобој сабљама и мачевима водио се на терену широком најмање 3 метра, а оба учесника имала су за собом бар 15 метара слободног простора.

У дуелу пиштољима судија би рекао: „Пажња!“, затим: „Један, два, три... Пали!“ Било је забрањено

подићи наоружану руку пре узвика: „Пали!“. Сваки противник имао је право на по 3 метка.

Током 19. века двобоји су били у пуном цвату упркос строгим казнама и — јавна тајна. Многи паметни и славни људи страдали су тада као жртве дуела. Два велика руска књижевника погинула су у двобоју: Пушкин 1837. у Петрограду и Љермонтов 1841. на Кавказу.

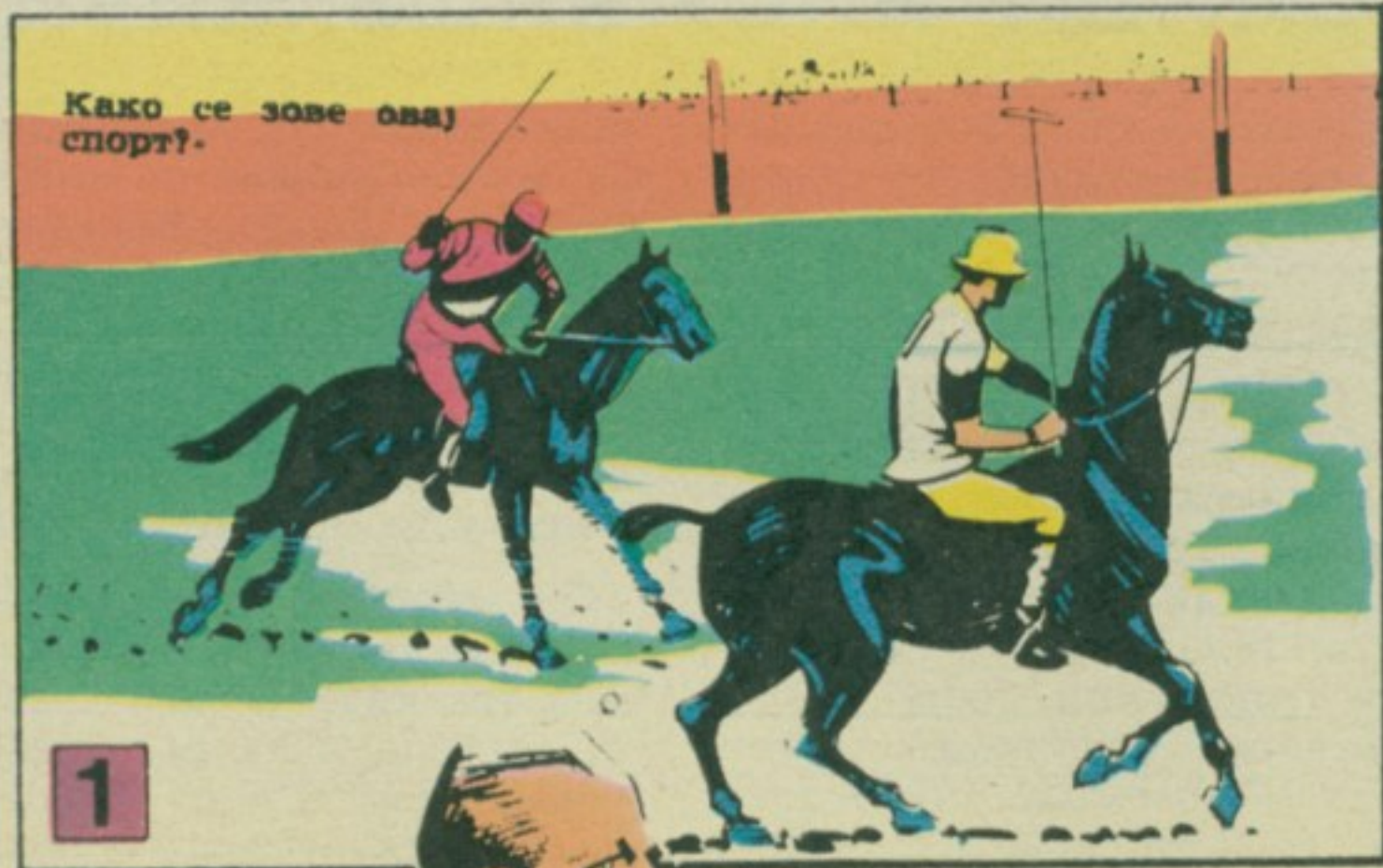
Крајем 19. века у свим цивилизованим земљама двобој је забрањен под претњом тешких казни: 10 до 30 година робије у случају смрти противника. У Будимпешти је, чак, 1903. године одржан међународни конгрес против двобоја, па ипак је до њих и даље долазило.

Најдуже су се задржали у Немачкој где је обичај ушао у моду међу студентима под именом „мензура“. Од двадесетих година XX века двобоји су, практично, свуда искорени.

Б. М.

СПОРТСКА КВИЗИЈАДА

ЧЕТИРИ БРАТА

Како се зове овај спорт?

1

Које су националности атлетичари Нурми, Ритола, Затопек и Вирен који су на олимпијадама освојили златне медаље на 5 000 и 10 000 метара?

2

У Црвеној звезди и Партизану једно време играла су по два брата. Знате ли њихова имена?

3

4

Један од ове двојице тенисера нема исправан рекет. Који?

5

Знате ли колики је сада светски рекорд у бацању копља и ко га је постигао?

ОДГОВОРИ:

1. Овај спорт зове се поло, 2. Затопек је Чех а Нурми, Ритола и Вирен су Финији, 3. У Црвеној звезди играли су браћа Шеклугерац, Драгослав и Мирко а у Партизану Срђан и Звездан Чебинац, 4. Тенисер који је замахнуо држач рекет за бајмингтон, 5. Светски рекорд у бацању копља је постигнут 94,08 м постигао је Немача Вирферман.

Слобода се брани и оружјем...

6

Мада се сматра да је барут први употребио султан Абу Јусуф за време опсаде Сиџилмеса 1273. поуздано се зна да је употребљен у ватреном оружју тек 1331. код Чивидалеа у Италији.

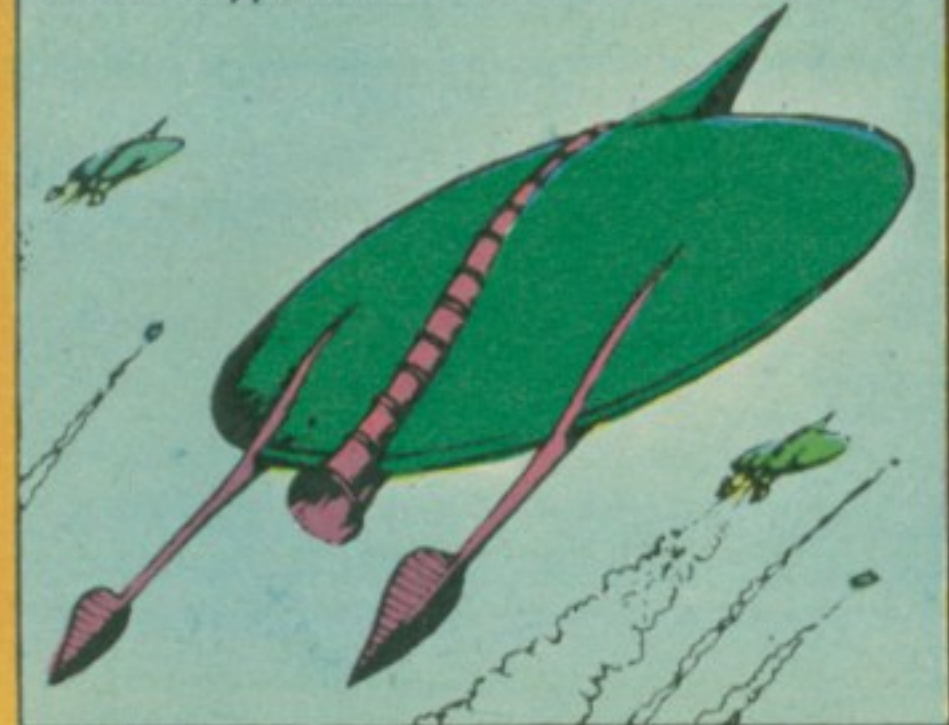

За црни барут се не зна тачно кади где је пронађен. Верује се да су га пре н. е. познавали Кинези, јер шалитре, његовог главног састојка, има у природном стању у Кини и Монголији. У летописима династије Сунг помињу се стреле из

Кине које имају повећан домет и реп од перја о избациване су помоћу шупље бамбусове трске напуњене барутом. Барут се палио пре него што је ракета избачена из корпе од бамбуса.

Овај необични летећи тањир у ствари је стрела која се 1180. године помиње као ватрено летеће копље. Употребљавали су га Арабљани против крсташа у борбама 1248. године.

Сматра се да пиротехника као наука потиче од Марка Грка (VII в.) и да његови преводи садрже упутства за израду летеће ватре (барута).

Енглески филозоф и научник Роџер Бејкон (око 1214 — 1294) у својим делима, између осталог, објашњава особине барута и начин за његово добијање.

Веровање да је барут пронашао немачки калуђер Бертолд Шварц из 14. в. и да га је он први употребио у ватреном оружју спада у легенду.

ЗА ШЛЕПОМ

ЈЕДАН НЕОПРЕЗАН КОРАК БИО ЈЕ ДОВОЉАН
ДА СЕ НАЂЕ У ЛЕДЕНИМ ТАЛАСИМА.

Шлеп Београдског багерског предузећа оштро је секао Дунав. Обале реке биле су пусте јер су се због хладноће људи затворили у куће. Нико није имао појма о младићу који је, држећи се промрзлих, готово уколеним прстима за ивицу шлепа, последњом снагом покушавао да се одржи на површини.

— Још мало, Ацо! Издржи још мало — тешио је самога себе једва мичући помодрелим уснама.

Ледени таласи Дунава гоњени ветром и кретањем брода и шлепа дизали су се високо и немилосрдно шибају младића по лицу и рукама. Уста су му била пуна блјутаве воде.

МОРАМ ИЗДРЖАТИ

Његови позиви за помоћ губили су се у хуку машина и воде. Мрак је сакрио обале и он није могао да оцени колико је удаљен. Био је одличан пливач, али зимско одело натопљено водом вукло га је према дну, а уз то је већ био преморен. Преостало му је једино да се држи за шлеп док не стигну спасиоци и док у њему има снаге.

На тренутке нада га је потпуно напуштала. Помишљао је да се препусти стихији и да се више не мучи, а онда га је једна друга мисао подстицала да се бори: код куће га је чекала породица.

Наквашена одећа под налетима хладног ветра почела је да се леђи. При сваком покрету секла га је по телу као стакло. Чинило му се да је у води најбоље, најтоплије.

Бол у рукама постајао је несносан. Да ли ће неко од другова приметити да га нема, да ли ће поћи да га траже. Паничан страх га је ухватио.

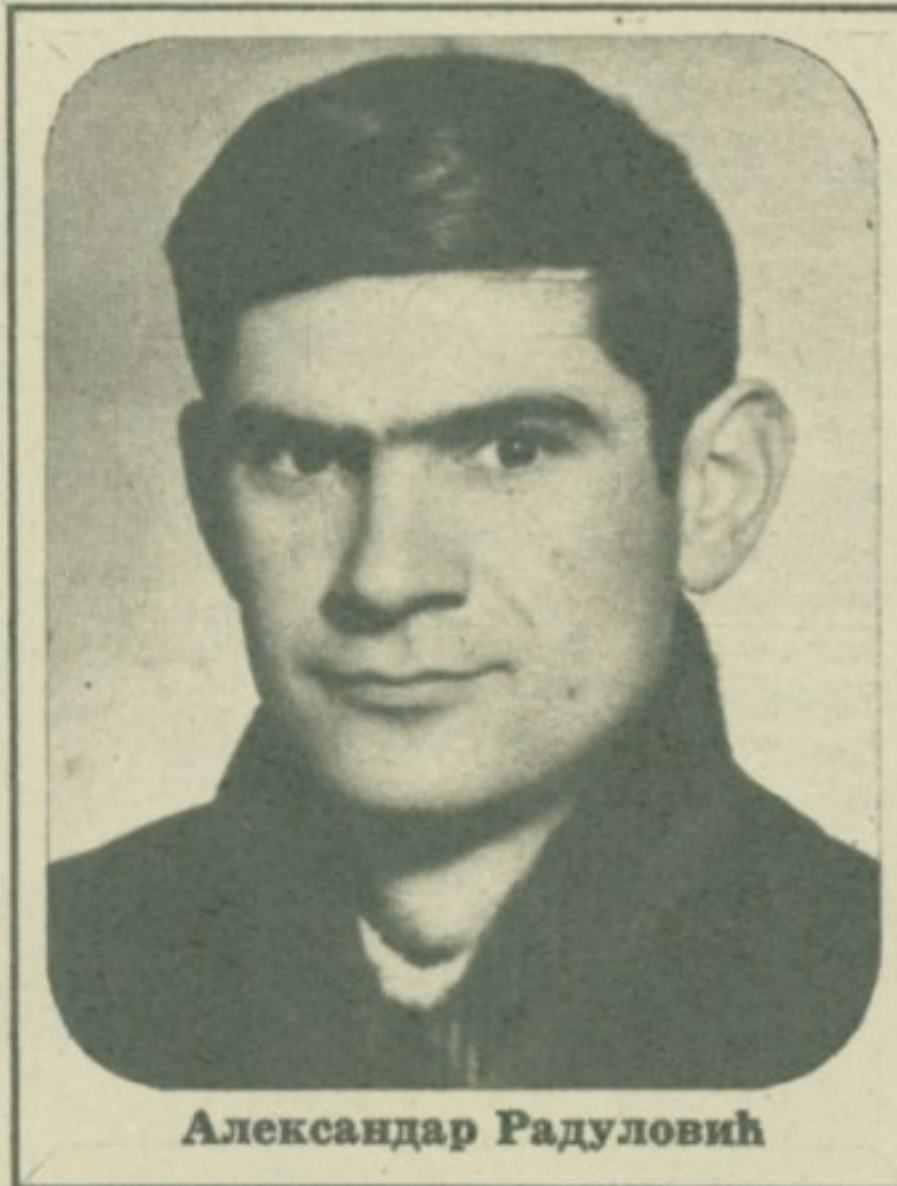
Још један покушај да се снагом воље и мишића подигне на шлеп, и још један неуспех.

Прошло је више од пола сата и ништа се није догодило. Спасиоци се нису појављивали а он је све више малаксавао. Најтеже је било одржати се на површини држећи се рукама које су се грчиле од бола.

Свестан да овако неће моћи дуго да издржи Александар је одлучио да још једном покуша да се подигне на палубу. Дубоко је удахнуо ваздух и одбио се ногама о површину воде али снажан налет ветра и високи талас гурнули су га назад.

И када је већ почела да га хвата равнодушност и савлађује жеља да се препусти подивљалим таласима, приметио је у даљини дрхтаву светлост. То је значило да се шлеп приближава градилишту. Требало је још мало снаге и воље.

Те зиме 1965. године радило се пуном паром на изградњи хидроелектране Ђердап. Управо је бетонирана брана и да би се добило у времену радило се дан и ноћ. На умор нико није ни помишљао. Мешалице за бетон просто су гутале

Александар Радловић

шљунак. О томе се морало водити рачуна и на време обезбедити довољне количине.

УЖЕ СЕ ЗАМРСИЛО

Александар Радловић био је морнар на једном од шлепова који су вукли шљунак на градилиште.

Радио је читав дан, већ се и ноћ увелико спустила када је кренуо по још један товар песка. Чим се врати, мислио је, предаће дужност и отићи кући да се добро испава.

Негде на пет километара низводно од градилишта осетио је да са шлепом нешто није у реду. Обазриво идући ивицом палубе контролисао је ужад. На једном месту приметио је да су се приликом окретања брода ужад замрсила.

Користећи се гвозденом полугом довео је све у ред.

Задовољан, упутио се према крмаревој кабини. Уз пут је размишљао да је зима ове године некако брзо стигла. Бродарце то не радује нимало јер значи одлазак у зимовник, а за то време плате су мање.

СНОП СВЕТЛОСТИ

Дувао је у промрзле прсте покушавајући да их дахом загреје. Осврнуо се да још једном погледа је ли све у реду. Један неопразан корак био је довољан да полети преко ивице шлепа право у ледене таласе. Имао је само толико времена да се ухвати за ивицу.

Безуспешни покушаји да се домогне палубе и напор да се одржи на површини воде потпуно су га исцрпили. Глава му је клонула на груди а прсти почели да клизе. Више није могао да их контролише.

И баш у том тренутку сноп светлости обасјао му је лице и завијање бродске сирене тргло из обамрлости. Дежурни на броду који је вукао шлеп приметио га је и одмах свирао узбуну.

Чувши сирену људи са шлепа истрчали су из кабине и вођени светлосћу стигли до Александра. Да су само који тренутак закаснили, више му не би могли помоћи.

У крмаревој кабини где су му указали прву помоћ, другови су му испричали да су мислили да је изабрао неко место заштићено од ветра и да се одмарао. Ни слутили нису какву је драму Александар преживљавао.

Александар Радловић није напустио бродарство због овог немилосрдног случаја, који га умало није стајао живота. Наставио је да и даље пливи.

У међувремену, положио је испит и постао крмар на шлепу.

Д. Радосављевић

ВАЗДУХОПЛОВИ

ВЕЛИКА
БРИТАНИЈА

У ОДБРАНИ СВ

ПРВИ СВЕТСКИ РАТ

ХЕНДЛИ ПЕЈЦ V-1500

Тешки бомбардер, вишесед. Појавио се на фронту у првом светском рату почетком 1918. године. Произвођен у истоименој фабрици и то само у великим серијама попут немачког сименса са шест мотора.

ДЕ ХЕВИЛЕНД Д. Х. 9

Ловачки авион, дело инжењера Де Хевиленда. Произвођен у истоименој фабрици као двосед за борбу у ваздуху и против циљева на земљи. У првом светском рату, почевши од јуна 1917. године када се и појавио на фронту, конструисано је неколико модела овог авиона „5“, „6“, „7“, „8“ и „9“.

ЛИЧНА КАРТА: двокрилац са мотором од 430 КС. Тежина у лету 2150 кг, максимална висина лета 7100 м, максимална брзина 230 км на час. Наоружање: два пилотска и један од два турелна митраљеза. Носио је бомбе укупне тежине до 320 кг.

СЕ 5А

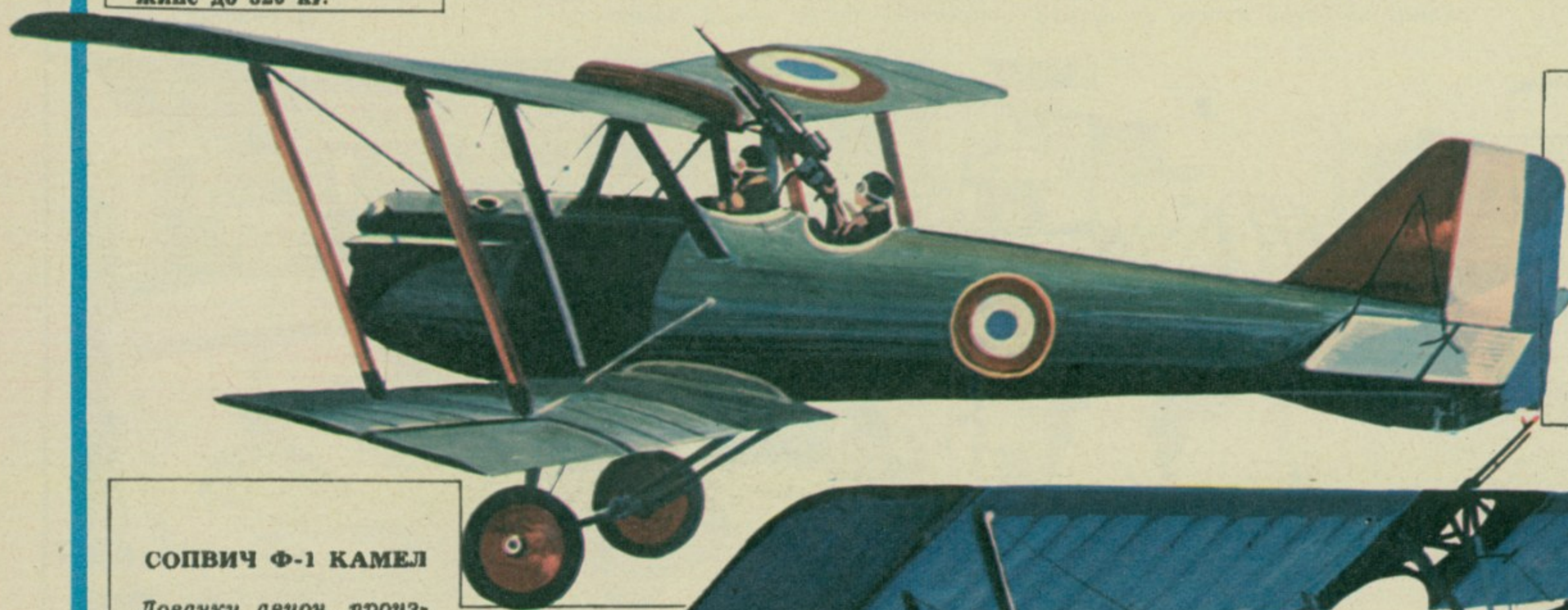
Ловачки авион, једносед, уведен у наоружање Велике Британије крајем 1917. године. До краја првог светског рата произведено је 5025 ловаца С Е и то у две верзије: „5“ и „5А“. Имао је изванредне одлике.

ЛИЧНА КАРТА: двокрилац са мотором од 200 КС. Тежина у лету 880 кг, максимална висина лета 5500 м, долет 450 км, максимална брзина 210 км на час. Наоружање: два синхронизована митраљеза и четири бомбе од по два наест килограма.

СОПВИЧ Ф-1 КАМЕЛ

Ловачки авион, производ фабрике „Сопвич“. На ратну сцену ступио је јуна 1917. године. До краја првог светског рата произведено је 5490 оваквих авиона, што је била трећина укупног броја британских ловаца. Успешно се борио против немачких вокера, сименса и албатроса јер је био покретљивији и имао боље митраљезе.

ЛИЧНА КАРТА: двокрилац, једносед, са мотором од 110 КС. Тежина у лету 645 кг, максимална висина 5800 м, долет 400 км. Наоружање: два синхронизована митраљеза са највећом брзином испалењих метака у минути.

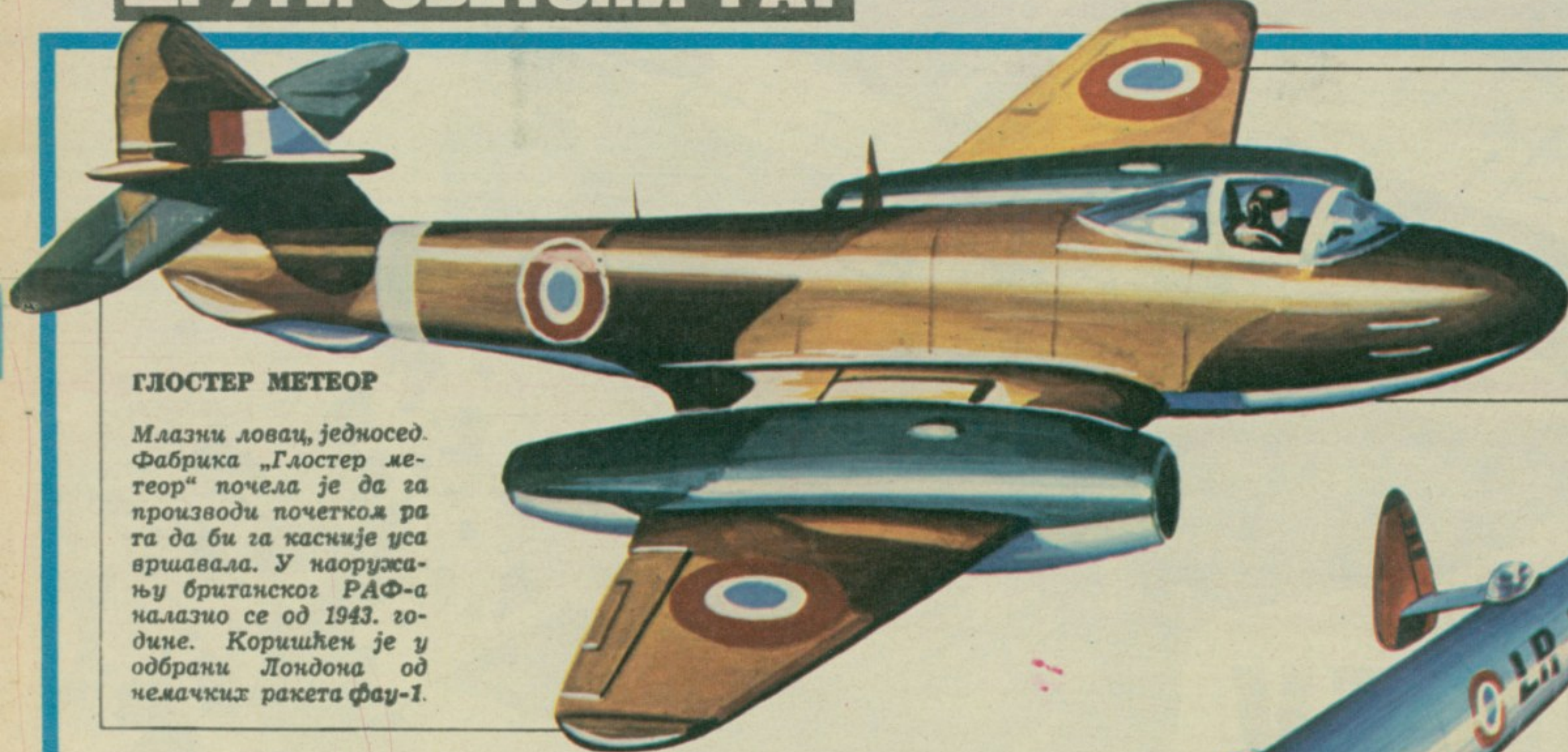

ОЈЕ ЗЕМЉЕ

ДРУГИ СВЕТСКИ РАТ

Велика Британија је међу првима у свету почела да гради фабрике авиона тако да их је већ 1913. године имала девет. „Сопвич“, „Викерс“, „Грахам-Вајт“, „Блекбур“ и остале производеле су тада 250 авиона и 100 авионских мотора. У току првог светског рата производња се повећала на 55093 авиона и 41034 авионска мотора. После рата производња се смањује, али се пред други светски рат опет повећава. Поново се отварају старе фабрике „Хокер“, „Брис-

тол“, „Викерс“, „Армстронг“ и друге. Године 1939. у Великој Британији је произведено 7940 авиона разних типова. У току другог светског рата фабрике су радиле и ноћу и дану. Само 1943. године произвеле су 26263 авиона, а следеће 26461! После рата Велика Британија израђује млазне авионе за потребе војске и путнички саобраћај и клипне за потребе спортиста. (Подаци из Војне енциклопедије)

ГЛОСТЕР МЕТЕОР

Млазни ловац, једносед. Фабрика „Глостер метеор“ почела је да га производи почетком рата да би га касније усавршавала. У наоружању британског РАФ-а налазио се од 1943. године. Коришћен је у одбрани Лондона од немачких ракета фау-1.

ЛИЧНА КАРТА: једнокрилац са два мотора од по 907 кг потиска. Тежина у лету 5375 кг, максимална висина лета 11.000 м, долет 1140 км, максимална брзина 764 км на час. Наоружање: 4 тона калибра 20 мм у носном делу трупа авиона.

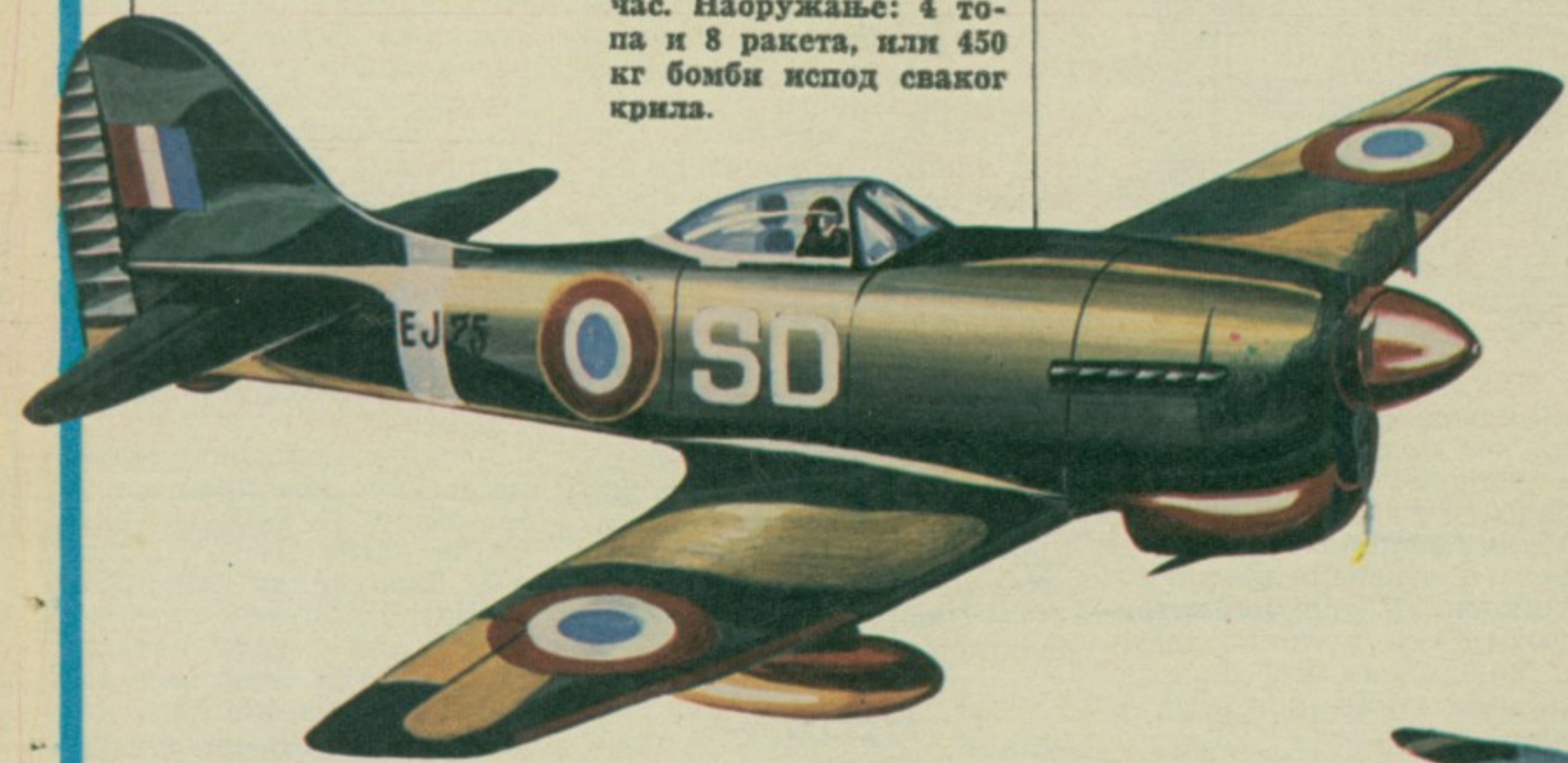

ЛАНКАСТЕР

Тешки четворомоторни бомбардер познат по томе што је даноноћно бомбардовао Немачку јер је носио најтеже бомбе у другом светском рату: тол бој од 5440 кг и гранд слам од 9980 кг. Његовом разорном терету није могао да избегне ни познати немачки брод „Тирпиц“. Сматра се да су ланкастери британског ратног ваздухопловства бацили током

рата око 608 милиона кг бомби! Производио га је фабрика „Авро“. Коришћен је и за дневна и за ноћна бомбардовања.

ЛИЧНА КАРТА: једнокрилац са четири мотора од по 1390 КС. Тежина у лету 30840 кг, долет 2671 км са теретом од 6000 кг бомби, максимална брзина 460 км на час. Наоружање: 10 митраљеза, 10 тона бомби. Имао је седам чланова посаде.

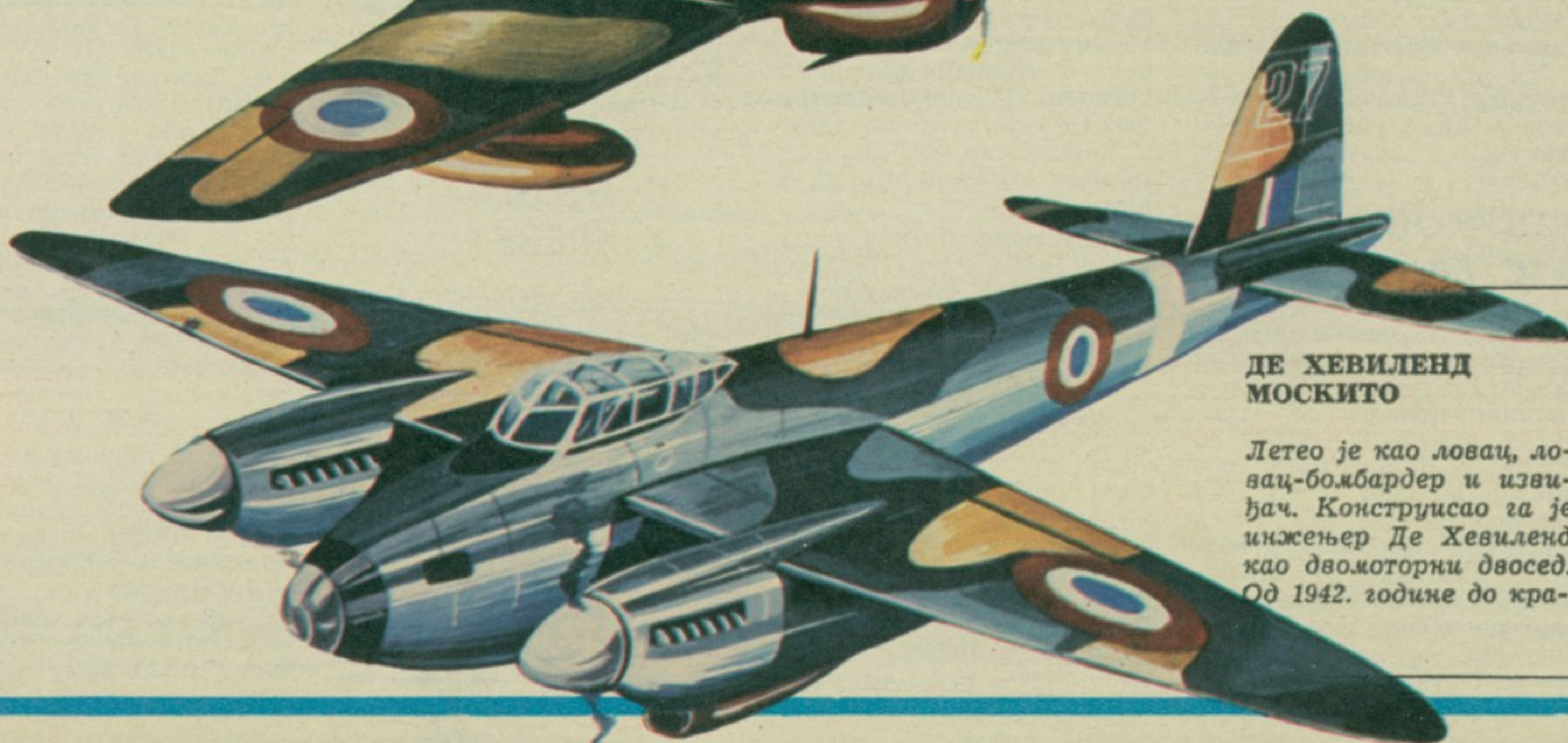

ХОКЕР ТЕМПЕСТ

Ловац и ловац-бомбардер, једносед, један од најбољих у другом светском рату. Производ фабрике „Хокер“. Темпест је пресретао немачке ракете фау-1 надомак Лондона и уништа

вао их. Израђиван је у серијама од 1942. до краја рата. Био је бољи од немачких ловаца фоке-вулф и ме-109.

ЛИЧНА КАРТА: ниско крилац са мотором од 2200 — 2550 КС. Тежина у лету 9000 кг, долет 1050 км, максимална брзина 700 км на час. Наоружање: 4 тона и 8 ракета, или 450 кг бомби испод сваког крила.

ДЕ ХЕВИЛЕНД МОСКИТО

Летео је као ловац, ловац-бомбардер и извиђач. Конструисао га је инжењер Де Хевиленд као двомоторни двосед. Од 1942. године до кра-

ја другог светског рата израђено је 10082 авиона москито у различитим верзијама. Имао је изванредне борбене особине. На висини већој од 5000 метара био је бржи од свих немачких авиона. Носио је и торпеда којима је нападао бродове. Учествовао у бомбардовању Берлина.

ЛИЧНА КАРТА: једнокрилац са два мотора од по 1620 КС. Тежина у лету (бомбардер и бомбе) 11000 кг, максимална висина лета 11000 м, долет 2400 км, максимална брзина 695 км на час. Наоружање: 4 тона и 3 митраљеза, 8 ракета или бомбе укупне тежине до 1814 кг.

Увече 7. јуна 1915. године са аеродрома код Денкерка узлетела су три бомбардера и кренула на задатак. Изгледало је да је то један од уобичајених задатака, јер из ове базе авиони су свакодневно узлетали и нападали немачке положаје на француско-белгијској граници.

НЕОЧЕКИВАНИ СУСРЕТ

Једино су Варнефорд, Греј и Вилсон знали да полазе на специјалан задатак: да униште немачке цепелине на аеродрому Евере код Брисела. Наиме, Британска обавештајна служба доставила је поуздане податке команданту Прве поморске ескадриле у Денкерку да Немци спремају напад на Лондон и то — цепелинама. Знало се и то да треба да полете са аеродрома Евере

УНИШТИЋУ ЦЕПЕЛИН

Ваздушна лађа са 18 балонета, дугачка 159 метара, планула је у трену и претворила се у буктињу.

Три британска бомбардера летела су кроз ноћ ка свом циљу. Рециналду Варнефорду чинило се да је ова ноћ мрачнија од свих ранијих у којима је летео. Није могао да види ни Грејов ни Вилсонов авион. Чуо је само брујање њихових мотора.

Ово је Регу Варнију, како су другови звали Рециналда, био први озбиљан задатак који је добио. Није био искусан као Греј и Вилсон, али је осећао да ће се овај лет успешно завршити. Волео је да лети и та љубав према висинама била је толико снажна да је пред рат напустио све и пријавио се добровољно у војну пилотску школу. И завршио је као један од најбољих.

Само да ова ноћ није тако проклето мрачна!

Мотор новог морана равномерно је радио и Рег се опустио. До Евере је требало прелетети још добар део пута.

Рекс се одједном трже и ослушну. Више се није чуло брујање ни Грејовог ни Вилсоновог авиона. Поново ослушну, али никакав други звук није чуо осим шума мотора свога авиона. А због тога што је остао сам не може одустати од задатка и вратити се у базу. Већ се налазио у близини Остендеа.

Регов авион је према ваздушној лађи изгледао као играчка. Ипак, младић је одлучио да га нападне.

Наставио је да лети. Изненада изнад себе угледа некакву тамну силуету, тамнију и од ноћи. Огромна силуета лебдела је изнад њега. Рег јегледао као у бунилу. Сигурно му се привиђа! Тако велика „утвара“ није могла бити стварна.

СУКОБ С ГРДОСИЈОМ

Одједном, рафал митраљеских зрна га освести и схвати да је изнад њега — немачки цепелин. У тренутку није могао ништа да предузме. Још збуњен, помислио је како то изгледа невероватно да се толика „грдосија“ одржава у ваздуху. Тек кад су митраљеска зрна почела да ударају по десном крилу авиона, Рег се потпуно прибра и извуче авион ван домаћа убитачне ватре.

Кружио је испод цепелина и размишљао. Да настави лет и да га не нападне — није ни помислио. Требало је схислити како да збуни непријатеља, да га брзо и изненада нападне и уништи. У пушкомиотраљез се није могао поуздати, а бомбама из овог положаја није могао ништа да учини.

Рег повећа брзину и нагло се вину увис. Надлетео је цепелин. Гледајући га одозго, чинило му се као да се налази изнад неке планине.

Посаду цепелина обузело је паника. Њихова летелица у овом положају била је беспомоћна. Због ограничене покретливости, на успех је могло да се рачуна само у изненадном и директним нападу. Сада, кад се противнички авион није видео, нису могли ништа друго да учине него да покушају да се

спасу. И спас су потражили у оближњем облаку. Али ни то није могло много да им помогне. Цепелин је почео да обара предњи део и да понире.

Пратећи летелицу, Рег се нашао готово изнад самих „леђа“ цепелина. Да су само чвршћа могло би се на њих и слетети, као на мали аеродром — помисли Рег. Надлетао је и даље ваздушни брод очекујући да му се укаже повољна прилика да баца бомбе.

Две непријатељске летелице у ноћи лебделе су изнад пустих поља. У даљини већ се назирао и град Хаген.

— Значи, тамо беже — промрљао је Рег.

С НЕБА — У КРЕВЕТ

Надомак Хагена ваздушни брод је поново био у водоравном положају. Маневрисао је за слетање. Рег није смео више да оклева. Чим се авион нашао изнад крменог дела цепелина, Рег испусти неколико бомби једну за другом. При томе је његов мали двокрилац поскакивао као аутомобил на лошем путу.

Али, ниједна бомба није изазвала експлозију. Све су склизнуле низ велика „леђа“ ваздушне лађе.

Изгледало је као да ће напори храброг Рега остати узалудни. Бацено је још неколико бомби. Последње две ударише у чврсти решеткасти костур цепелина и есплодираше. Проломи се експлозија попут вулканске ерупције.

Ваздушна лађа, дугачка 159 метара, са 18 балонета, планула је у трену и претворила се у буктињу. Делови цепелина, упаљене буктиње, летели су на све стране.

Агонија цепелина трајала је само неколико минута. Када је остатак ваздушне лађе дотакао земљу, било је то као удар грома.

Од целе посаде цепелина, једино је остао жив командант. Успео је да искочи падобраном на висини од 60 метара. Пао је на кров женског манастира, пробио таваницу и задржао се у неком празном кревету. За дијело чуда задобио је само лакше повреде.

★★

О овом подвигу Рециналда Варнефорда писале су све британске новине. Добио је и два висока одликовања: Викторијин крст и Легију части.

Само десетак дана касније погинуо је у свом авиону приликом узлетања, и то — на земљи. Б. М.

ВАЗДУХОПЛОВИ

ВЕЛИКА
БРИТАНИЈА

ПРВИ ПУТНИЧКИ МЛАЗЊАК

САВРЕМЕНИ АВИОНИ

ВИКТОР Б-2

Средњи бомбардер, производ фабрике „Хендли Пејџ“. Користи се само за дуже летове. Настао је по угледу на модел Б-1.

ЛИЧНА КАРТА: једно крилац са косим крилима, вишесед, са четири млазна мотора од по 7814 кг потиска. Тежина у лету 90600 кг, максимална висина 18300 м, долет 2775 —

3700 км, максимална брзина 1000 км на час на висини од 12000 м. Наоружање: ракете са самонавођењем на циљ, или комбинација класичног и атомског наоружања.

КОМЕТ 4-Ц

Четворомоторни, млазни транспортни авион намењен за превоз трупа и ратног материјала. Користи се и у путничком саобраћају за летове на средњим удаљеностима. Може да прими 101 путника. У наоружању РАФ-а налази се од 1962. године. Продаје се и другим земљама.

Тежина од 36059 кг. Израђује се у серијама у фабрици „Де Хевилленд“. Комет 4-Ц је први млазни путнички авион који се појавио у Европи.

ЛИЧНА КАРТА: четири мотора од по 4765 кг потиска, тежина у лету 73386 кг, долет 6900 км, максимална брзина 845 км на час, носи гориво и терет у укупној те-

ЛАЈТНИНГ Ф-2

Млазни ловац фабрике „Локид“ направљен је по угледу на амерички фантом и совјетски

МИГ, али је слабији од њих. Има модерне електроничке уређаје.

ЛИЧНА КАРТА: једносед са косим крилима и два мотора од по 6537 кг потиска. Тежина у лету 19.000 кг, максимална брзина 2,27 маха на висини од 12000 м. Може да остане у ваздуху око један и по час. Наоружање: 4 топа калибра 30 мм и 2 ракете, или 48 ракете калибра 5 см.

КАНБЕРА Б-8

Двомоторни млазни бомбардер за дневно и ноћно бомбардовање са вишеструком наменом. Ради се у великим серијама и продаје другим земљама. Има модерну електронску опрему.

ЛИЧНА КАРТА: једно крилац, двосед са два мотора од по 3252 кг

потиска. Тежина у лету 25480 кг, долет 5840 км (прелеће Атлантик), максимална брзина 834 км на час при земљи. Наоружање: 4 топа, 4 бомбе од по 453 кг.

ВЕЛИКЕ ПОДВАЛЕ

ШАМПИ ГЛУП

коња и четрдесет мазги с поклонима, поткованих сребрним потковицама „у знак лепог понашања“. Од дарова за сијамског краља да поменемо само три туцета чешљева од корњачиног оклопа, слоноваче и дрвета — за краљевски харем — и сто пари наочара... Не зна се за кога.

ПРОГУТАЈТЕ ЖИВУ РИБУ!

Здрављу амбасадора посвећено је последње поглавље, посебно одбрани од морске болести.

Рецепт је гласио овако: треба наћи једну овећу рибу која је претходно прогутала једну мању рибу, затим прогутати ту овећу рибу, по могућности живу, а за све време обавезно засипати обилно главу пудром и туцањем бибером! Ако тако буде поступило, амбасадору је опат гарантовао мирно путовање морем.

Најзад, на самом крају свог капиталног дела, опат је срдечно препоручио амбасадору да сијамском краљу цитира имена свих великих људи своје отаџбине, међу којима је, наравно, на првом месту био сам опат Сен Мартен. Човек који је толико много знао о Сијаму!

Књигу је опат одштампао у великом тиражу и разделио је „на корист и добробит народа француског“. Маркиз де Шомон, духовит човек, иако није од почетка укључен у ову подвалу (Гонфре се, не обавестивши га, послужио његовим именом) бескрајно је уживао у опатовој књизи.

Мишел Сен Мартен постао је славан у земљи Луја XIV. Цела нација се кикотала...

Али, то је био тек почетак велике забаве.

Десило се да је убрзо затим маркиз де Шомон заиста отишао у Сијам, а годину дана касније, амбасада сијамског краља стигла је с великом помпом у Париз, да узврати посету. (Узгред речено, и то је била велика превара јер се сумња да су тобожњи сијамски амбасадор и његова пратња били, у ствари, језуити, мисионари из ове далеке земље). Долазак дипломата из егзотичне земље побудио је огромно интересовање. Сви су говорили само о томе. За

Кад се трговцу Сен Мартену из француског града Сен-Лоа године 1614. родио син првенац, нико на свету није био срећнији од њега. Чак и кад је десетак година касније, открио да му на следник Мишел није дупле памети, није се нимало узбудио. Толико је био богат да је осећао како све може да надокнади новцем. Наиме, краљу је у то време, кад је Француска ишла из рата у рат, новац био и те како потребан, па га је успешно прикупао продајући за скупе паре племићке титуле! Тако је тата своме сину, поред осталог, купио и три маркизата у беспућима француске Канаде. Али, зачудо, момак није био сасвим задовољан. Млади човек увртео је себи у главу да постане научник.

— Бићеш научник и то велики! — обећао му је отац и „јуриш на науку“ је отпочео.

ВАТРА ПОД КРЕВЕТОМ

Обдарен задивљујућим стрпљењем и упорношћу троструки маркиз, који је у међувремену постао и једноструки опат, бацио се на науку свим жаром човека несвесног свог незнања. Један за другим падали су факултети. Пред овом комбинацијом пара и упорности, поклекли су и најученији професори. Временом је Сен Мартен замашном

списку својих титула додао и докторат теологије као и високо звање „протоногара Свете Столице“.

Није прошло много времена, а опат је био знаменита личност у Француској.

Међутим, ма како бројне титуле опата Сен Мартена биле, још је било оних личности које су га надмашивале. Али, зато је постојала једна област у којој је часни опат био без конкуренције: био је светски шампион у зимогрожљивости! Да се разумемо, то код њега није био резултат неке болести, радило се о чистој теорији. Опат је на основу својих научних истраживања дошао до закључка да људском телу додир са свежим ваздухом шкоди док га, напротив, веома високе температуре снаже и окрепљују. У складу са тим својим открићем, опат је и усред лета навлачио по осам кошуља, осам пари панталона (зими се тај број повећавао на дванаест), а главу ове знамените личности красило је осам лепих топлих капица поврх којих се поносито кочила скупочена перика! У спаваћој соби опатовој био је изграђен огроман кревет од опеке испод којег је и дан и ноћ горела лепа ватрица. Не превиде јака, тек толико да спавац порумени, а да не загори!

ОБРАЋА ВАМ СЕ ДОМОВИНА

Елем, пошто је првих седам деценија свог живота провео у блаженом изоби-

љу и незнању и у тешким тренуцима француске историје био безброј пута предмет шала и подвала у којима је уживала цела земља, опат Сен Мартен је још био румен као ружа и, што је важније, пун планова за будућност. Зато га ни најмање није изненадило кад је једног дана на његову адресу стигло једно писмо окићено свом силом печата разних величина и боја.

Писмо је било од г. маркиза де Шомона који га је бирањем речима позвао да се стави у службу домовине. Како? Маркизу, који је постао нови амбасадор Луја XIV на двору сијамског краља, само он може дати „неоцењива и дубока промишљена“ упутства како да организује једно овако значајно путовање, као и податке о обичајима и веровањима народа сијамског, о протоколу сијамског двора...

Ни једног јединог тренутка грешни опат није посумњао да неко са њим збија шалу. За њега није било ништа природније но да се домовина, у случају потребе, баш њему обрати.

Пошто је дао да се амбасадорово писмо одштампа и раздели грађанима Сен-Лоа и Каена, опат се бацио на посао.

Шта је опет Сан Мартен знао о Сијаму?

Ништа, ама баш ништа, али је такође чињеница да он није имао појма да не зна ништа о Сијаму. Захваљујући том двоструком незнању човечанство је добило једно научно дело коме је тешко наћи премца. Његово „рађање“ пра-

ћено је у Сен Лоу и Каену с огромним уживањем јер једина особа која није знала да се иза целе подвале крије опатов рођак Гофре, био је сам опат.

СТРУЧЊАК ЗА СИЈАМСКА ПИТАЊА

Како је научно дело Сен Мартена расло, смех из Каена ширио се по читавој Француској.

После два месеца даноноћног рада била је готова књига која се бавила не само Сијамом већ у исто време представљала сву бит опатовог познавања света, његове филозофије, књига утолико невероватнија што је била написана савршено озбиљно.

Прво поглавље је било посвећено географији Сијама, о чему је опат знао тамањ толико колико и о рељефу Марса. Ако је веровати његовом опису, Сијам је био крајње занимљива област, испресецана фјордовима, богата глечерима, бананазма и урмама.

Друго је поглавље прави бисер. Посвећено је описивању двора сијамског краља по коме шета равно двеста слона с кулом пуном војника на леђима... и обилно проширано саветима новом амбасадору. Опат препоручује г. де Шимону да у прву посету краљу дође тачно у поноћ у пратњи шест музичара са сребрним трубама и перјаницама на капи. Нипошто нека не заборави дванаест

ДИОНИСТИ

Цела Француска шресла се од смеха док је доктор наука Сен Мартен примео сијамску делегацију офарбану у жуто.

Гонфреа то је био изазов коме није могао одолети.

ПОЧИЊЕ УРНЕБЕС

Само неколико дана пошто су Сијамци стигли, опат де Сен Мартен примио је ново писмо г. де Шомона. Садржина писма, га је очарала. У њему је стајало да је на сијамском двору амбасадор посетио галерију портрета великих људи и, гле чуда, међу њима нашао и једног са осам пари панталона, осам кошуља и осам капица испод перике. Си-

фарбани у жуто). Посланици су били одевни у неку врсту римске тоге, најнемогућих боја, с елегантним шиљатим капама на глави.

У прву посету опату, према сијамском протоколу, стигли су тачно у поноћ. Овом историјском догађају присуствовала је маса света. Зајачурени опат, ван себе од среће, примео је честитања, ласкања, изразе дивљења. Његова дундаста фигура облетала је око дипломата који су говорили неким необичним језиком. У једном тренутку чак је почео с њима и конверзацију на том језику што је код посматрача изазвало

трицом испод, пријатеље, миран живот и кренути у тамо неку непознату земљу у којој може бити и промаје... Ухватио га је грозан страх...

Одмах сутрадан улетео је у кабинет префекта града Каена да затражи заштиту. Њему се чини да је амбасадор чврсто решен да га води из Француске и чак да је веома љут. Префект, који је улагао херојске напоре да не прсне у смех, најучтивije је објаснио опату да му не може помоћи јер је у ствари сам опат понудио сијамском краљу услуге оно кад је тражио да га де Шомон препоручи као једног великана. Интерес Француске захтевају од опата да поднесе ту малу жртву и излечи пријатељског владара од морске болести!

Од врата до врата, од префекта до градоначелника, па до гувернера и заповедника покрајине, опат је покушавао да нађе заштиту и излаз из ситуације ко-

ниверзитета да је — будала! Префект је са своје стране доделио опату као личну заштиту пук гренадира који је, на опатов трошак, запосео његову кућу, вртове, блокирао околне улице и тако „обезбедио“ опата да га Сијамци не отму.

Пролазили су сати, опатов подрум се полако празнио, гренадири су били мртви пијани и сумњиве прилике жутих лица мувале су се око опатове куће. У зло доба стигао је на ознојеном коњу „гласник из Париза“. У његовој торби налазило се писмо за Сен Мартена у коме Луј XIV, обавештен о намерама Сијамаца, забрањује опату да напусти Француску, јер држава не може поднети губитак једне такве величине као што је он.

Опату је пао камен са срца, па је у част свог ослобођења приредио величанствен банкет за „сијамску амбасаду“. Банкету је присуствовало неколико стотина званица, а цео град се окупио око опатове куће. Вино

као помирио са судбином и извукао мандаринску капу од зечје коже, украшену с два златна обруча и црвеном куглом на врху. Уз арлаукање и крволочно млатање сабљама амбасадорове пратње, опат је пао на колена и скрушено примио „високу почаст“ из његових руку.

120 ПУТА НА КОЛЕНИМА

Међутим, „сијамски протокол“ је налагао да одликовани пада на колена што више пута и опат се покорио... После сто двадесет падања на колена Сен Мартен је био елиминисан! Али, хаос је тек почињао.

Опату су објавили да је у Сијаму обичај да се задовољство изражава страшним гримасама. Следећих пола сата Каен се тресао од смеха посматрајући како „амбасадор“ и опат енергично измењују ову учтивост.

јамски краљ, одушевљен амбасадоровом изјавом да лично познаје тог великана, уручио је позив опату Сен Мартену да дође у Сијам, обећавајући му између осталог и „седам младих мандаринки да му греју табане“.

Још се штампарска боја на опатовој књизи није ни осушила, а важна вест стигла је у Каен: амбасадор сијамског краља долази да лично преда ознаке мандарина I класе и поведе га у своју земљу.

Високи гости стигли су у Каен почетком децембра 1687. и одсели у најбољој гостионици града. (Касније се испоставило да су комплетан састав амбасаде чинили весели центлмени из околине Каена, обилато о-

урнебесно весеље. Најзад је стигао и свечани тренутак — амбасадор сијамског краља предао је опату огромну купасту капу коју је требало носити и преко свих осам капица и поврх перике.

Но, најлепше је тек имало да дође: амбасадор је преко тумача саопштио опату да има налог да га доведе у Сијам, милом или силом, јер сијамски краљ пати од морске болести и никако не може без њега!

ПАНИЧАН СТРАХ

Наједном се опат уозбиљио. Трбало је напустити онај удобан кревет са ва-

ја му је изгледала погибелна. Решење је нашао војни заповедник Димустје: будући да сијамски краљ подвлачи да му је до опатовог доласка стало због његове учености, Сен Мартен се може спасти једино ако добије потврду од Каенског универзитета да је потпуна незналица!

ЈА САМ БУДАЛА!

Декан медицинског факултета и ректор универзитета (цео град учествовао је у завери) радо су изишли у сусрет очајном Сен Мартену и опат је тако постао први Француз коме је издата званична потврда у-

се точило бесплатно (односно на трошак Сен Мартена), сви градски музичари ангажовани су за један „Кон черто гресо“, хиљаде ракета претвориле су Каен у град из бајке.

Кад је весеље било на врхунцу, прочитано је писмо Луја XIV. Да напоменемо да је то заиста било краљевско писмо и да је владар Француске тражио да му се сваког дана по куриру шаље извештај о развоју ситуације. Садржина писма бацила је у очајање „сијамску амбасаду“ што су они изражавали грозним гримасама и стравичним урлањем од кога се опату језа увлачила у кости, а капица на ћелавој глави одскакала од ужаса.

Конечно, „амбасадор“ се

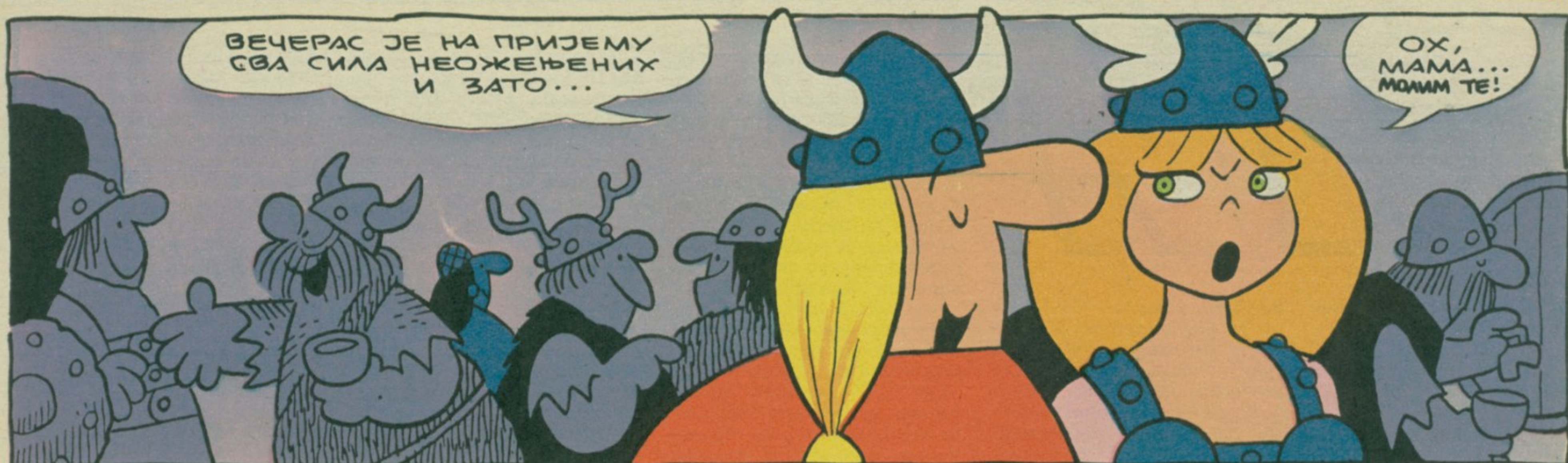
Потпуно исцрпљен узбуђењима, наљукан до гуше, наливен свим могућим пићима, опат је најзад био пренет у своју постељу од цигала. Подстакнута је и ватрица... И тако, док се опат лагано крчкао весеље се наставило све до зоре.

Сутрадан, кад се најзад пробудио из обамрлости, опат је с олакшањем сазнао да је „амбасада“ напустила Каен и да „Сијамци“ више немају намеру да га воде са собом.

Опат де Сен Мартен умро је у 77. години живота као једини „мандарин I класе хришћанског света“. Последња му је жеља била да буде сахрањен са својом мандаринском капом на глави!

DIK
BROWNE

ХОТАР СТРАШНИ

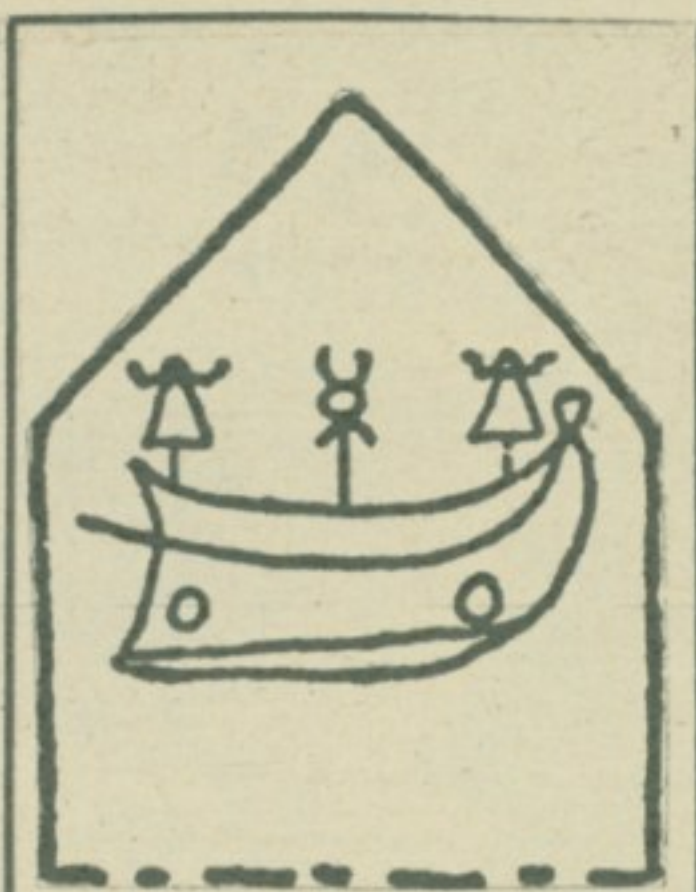

ЋАВОЉА СПРАВА

НИКАД НЕ СПАВА

Европски морнари дуго су се плашили »нечисте силе« која магнетску иглицу »вуче« према северу и претили да ће потопити сваки брод на коме пронађу компас.

ФЕНИЧАНСКИ ЦРТЕЖ ЛАЂЕ СА КОМПАСОМ У СРЕДИНИ НАЂЕН НА КАМЕНУ У СВЕТИЛИШТУ ТАНИТ У КАРТАГИНИ

Једне пролетње ноћи 1272. године мала флота италијанског приморског града Амалфија нечујно је пловила поред широког улаза у туниску луку. Ту, неуобичајно далеко од обале, мировало је неколико турских једрењака бачених лентера.

Били су без посаде, без икаквог надзора и, очигледно, без товара. Посада се, вероватно, бавила пљачком негде на копну, а лађе су чекале спремне да исплове чим се лаким баркама, под окриљем ноћи, утовари плен.

Амалфијани су одмах искористили неочекивану прилику, пресекали ужад, привезали турске лађе за своје и отпловили. Када су стигли у Амалфи, у кабини турског командног брода пронашли су чудан затворен ковчежић лоптастог облика са фино изграђеним поклопцем. Претпоставивши да се у њему чува нека драгоценост одмах су та обили.

ПРАВАЦ СЕВЕР—ЈУГ

И смртно су се разочарали јер су угледали сасвим безвредне стварчице: танку, дугачку металну шипку, малу шупљу куглу од позлаћеног бакарног лима, камен мрке боје за који се испоставило да је природан магнет и танка полумесечаста гвозђа.

Ковчежић, који се у оно време називао *бухиџа*, што је на средњовековном латинском значило мала кутија, сачували су Амалфијани као трофеј заједно са стварчицама које су у њему нађене. Отуда потиче реч бусола, како се од тада називао — компас! Касније име — компас — је из 16. века и долази од италијанског *compasso* — изједначени корак.

Амалфијани су убрзо наслутили шта та чудна справа представља и пошло им је за руком, после многих

проучавања и покушаја, да је и сами направе. Наиме, запазили су да се намагнетисана полумесечаста гвозђа, постављена на шупљу куглу, а ова са доње стране углављена на дугачак, танак стојер, слободно се окрећу и осцилирајући увек заузимају положај север—југ.

Тек касније биће откривено да је сила која их покреће привлачна магнетска снага која намагнетисана тила управља према магнетском северном полу, сасвим близу географског Северног пола.

Амалфијани о тој сили нису лупали главу задовољивши се да искористе оно што су већ имали у рукама. Схватили су, међутим, да се драгоцену полумесечасту гвозђу намагнетишу индукцијом, то јест захваљујући природном магнету, оном мрком камену из ковчежића, исеченом у облику правоугаоника тако да се на његовим крајевима

налазе супротни магнетски полови.

КАМЕН МАЈЧИНЕ ЉУБАВИ

Амалфијани су ову направу усавршили: избегли су стојер и уместо њега поставили кратак зашиљени ексер, избацили куглу, а намагнетисану полумесецу или потковицу заменили иглицом сличном казаљки. Ова намагнетисана иглица, причвршћена тачно на средини ексера као вертикалне осе, слободно се окретала и заузимала правац север—југ.

Мада су Амалфијани неоспорно први Европљани који су усавршили и употребили компас, ова справа по миње се у писменим документима још у 6. веку наше ере. Према кинеским летописима утврђено је да су Кинези у 3. веку пре наше ере имали магнетски компас.

Магнетску гвоздену руду називали су Кинези „Камен материнске љубави“ сматрајући да је та руда мајка гвозђа, па га њена љубав неодољиво привлачи. Временом, Кинези су дошли до сазнања о поларизацији тог минерала и ту особину искористили за одређивање страна света. Магнетски компас називали су „Синан“,

то јест „Онај који води према југу.“

БЕЗ ЗВЕЗДЕ СЕВЕРЊАЧЕ

Новија истраживања, међутим, указују на још даље порекло — чак до старих Феничана који су живели пре око 4 до 5 хиљада година и били једини антички морепловци који су се усавијавали да исплове на пучину и када би ноћ била тамна, без звезда да им одреди пут.

Откуда им толика храброст када се зна да су морепловци, све до пре неколико векова, главну наду за оријентацију полагали у небеска тела, нарочито у Сунце и, ноћу, у сазвежђе Малог медведа у којем блиста Северњача означавајући Северни пол небеског свода. Објашњење је нађено.

На многим феничанским надгробним каменовима из ископина око старе Картагине представљени су примитивни цртежи на којима се, поред кормила, кљунова, крма и прамца лађе, лепо виде штапићи — стојери са куглом на врху и танким полумесеком на њој! Ови шематски цртежи показују све елементе бусоле коју су Амалфијани нашли у турском ковчежићу.

Тајна феничанске храбрости на отвореном мору крила се, значи, у драгоцену справу којој, можда, и дугују непревазиђену поморску славу.

ТРИ ТАЈНА МЕСТА

Европски поморци, за дивно чудо, нису лака срца прихватили компас. Морнари су се плашили магнетске игле убеђени да је нека „нечиста сила“ и дању и ноћу вуче према северу и да је

ту ђаво умешао своје прсте.

Ова празноверица представљала је први проблем за Кристифора Колумба и друге велике капетане 15. века којима је било јасно да без компаса нема далеких путовања, а још мање повратка кући.

Али да би задовољили своје морнаре који су претили да ће потопити брод ако на њему нађу „ђавољу справу“, морали су добро да их крију и лично, са најповерљивијим људима, да воде о њима рачуна.

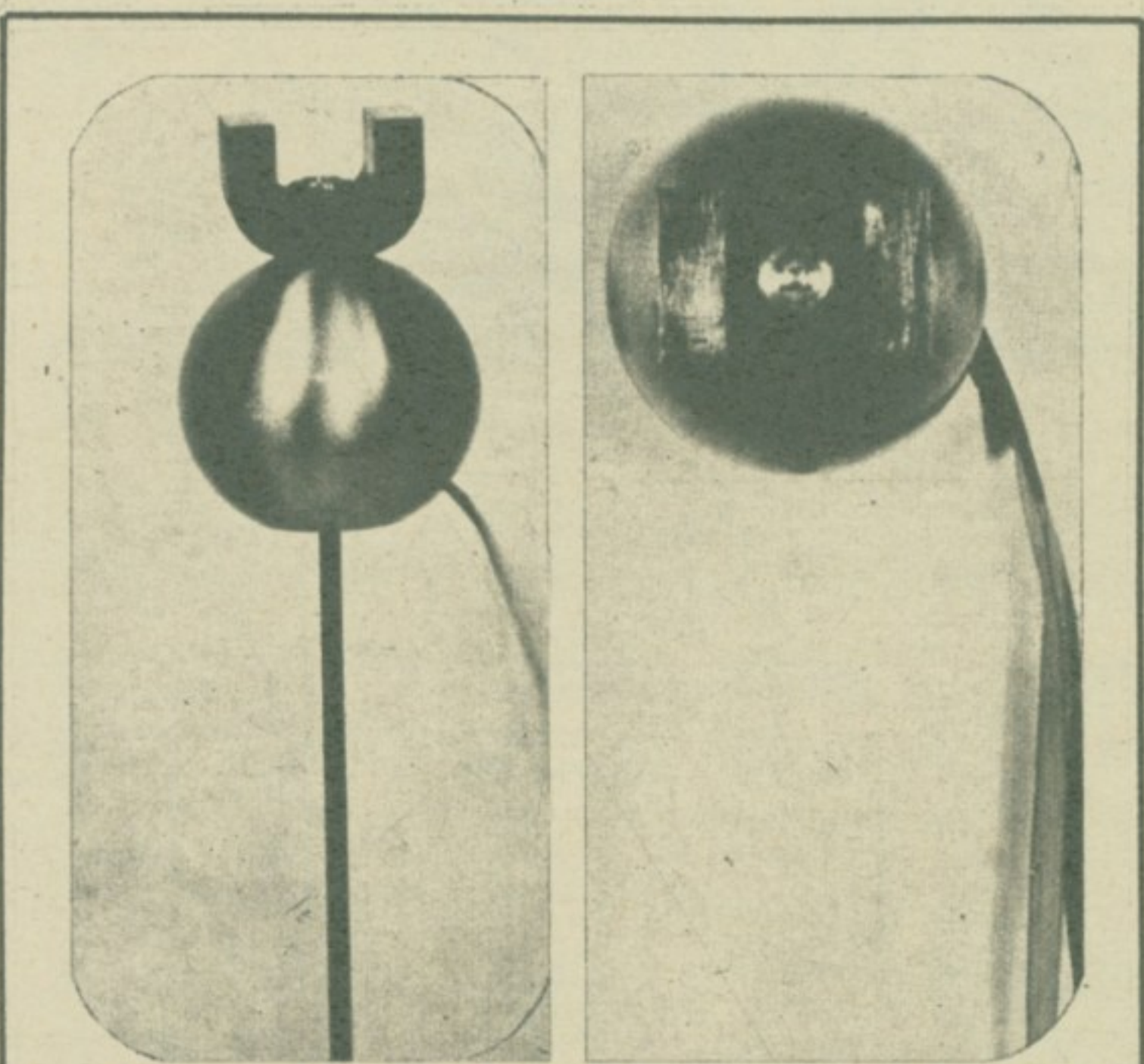
На броду су обично постојала места за скривање компаса: у капетановој кабини, код крмара и високо на горњој палуби где је осматрачница. Верује се да су сва три Колумбова брода баш на тим тајним местима имала компасе.

У то време израда компаса била је прилично груба: танак комад метала био би намагнетисан и причвршћен на бројчанику. Како су игле после извесног времена губиле свој магнетизам, на дужа путовања ношене су и резервне са природним магнетима, па је Колумбо, поред свих послова за време путовања, морао да се бакће и са мењањем игала на бродским компасима.

Данас, поред обичног цепног компаса, постоји безброј толико усавршених система некадашње „ђавоље справе“ да би се мирне душе могло рећи да је драгоцен изум прошао кроз црву „компасологију“. Осим у основи, он често више уопште не личи на свог далеког претка.

Једно је, међутим, сигурно — тек од Колумба компас је у Европи добио већу примену за поморска путовања и почео да се усавршава, па је захваљујући њему спасено од катастрофе много бродова и сачувано безброј људских живота.

В. М. 15

САВРЕМЕНА РЕКОНСТРУКЦИЈА ПРАСТАРОГ КОМПАСА: МЕТАЛНИ СТОЈЕР, ШУПЉА КУГЛА И ПОТКОВИЦА КОЈУ МАГНЕТИШЕ КОМАД ПРИРОДНОГ МАГНЕТА. НА СЛИЦИ ДЕСНО ЈАСНО СЕ ВИДИ КОМАД КАМЕНА КОЈИ МАГНЕТИШЕ ПОТКОВИЦУ

ШРАФКО

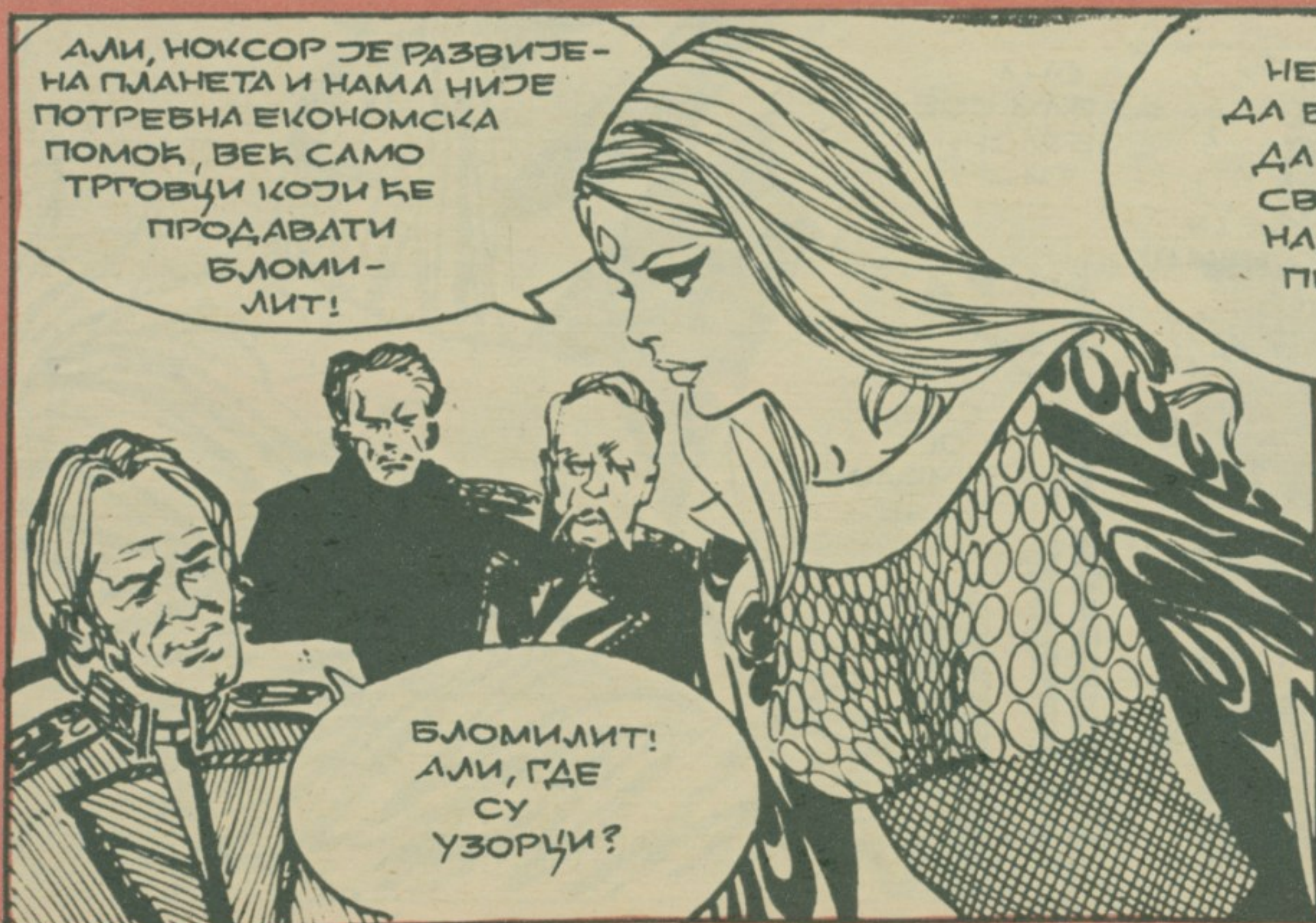
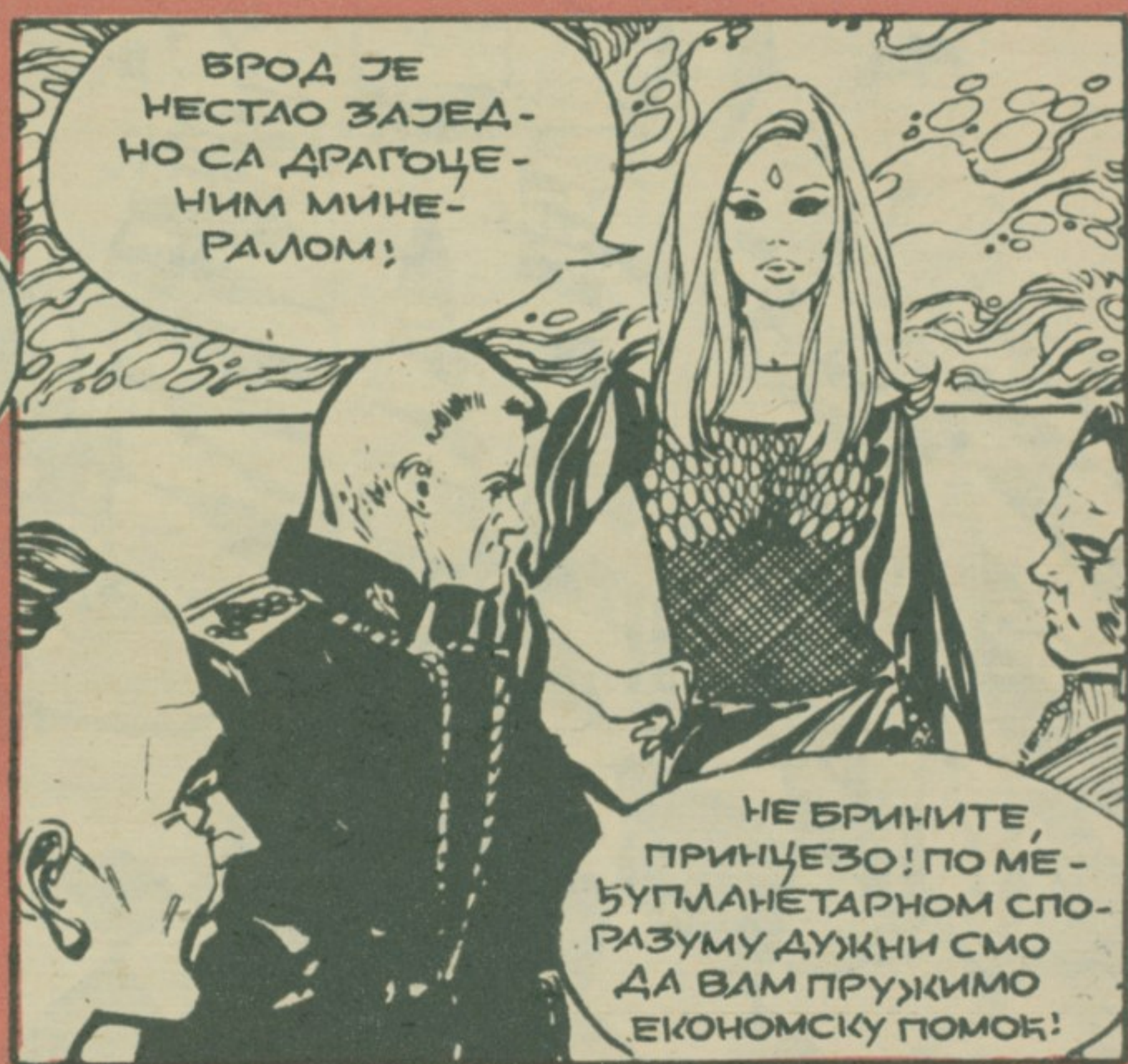
СВЕМИРСКИ ИМПЕРАТИ

ИНФИНТИТО ЈЕ УВЕК
СПРЕМАН ДА ПОМОГНЕ
ДРУГИМА. И ЗАТО КАД
МУ СЕ ЈЕДНА ДЕВОЈКА
ОБРАТИЛА ЗА САВЕТ И
ПОМОК, ПОЗВАО ЈЕ
СВОЈЕ САРАДНИКЕ,
ИСТРАЖИВАЧЕ
СВЕМИРА...

ПРИНЦЕЗА
ПЛАНЕТЕ
НОКСОР,
ЗИРА, ЗАТРА-
ЖИЛА ЈЕ ОД
НАС ПОМОК!

ОНА
ЋЕ ВАМ СВЕ
ОБЈАСНИ-
ТИ...

СВЕ
ЈЕ
ПОЧЕЛО
ЈУЧЕ...

НИСУ
МИ ПОВЕРО-
ВАЛИ! ЗАТО САМ
ЗАТРАЖИЛА
ПОМОК ОД
ИНФИНИТА...

ШТА
ВИ МИСЛИ-
ТЕ О ОВО-
МЕ?

МОЖДА СУ КОМАНДНИ
УРЕЂАЈИ ОТКАЗАЛИ ПА
СЕ БРОД С ТОВАРОМ
ИЗГУБИО У
СВЕМИ-
РУ...

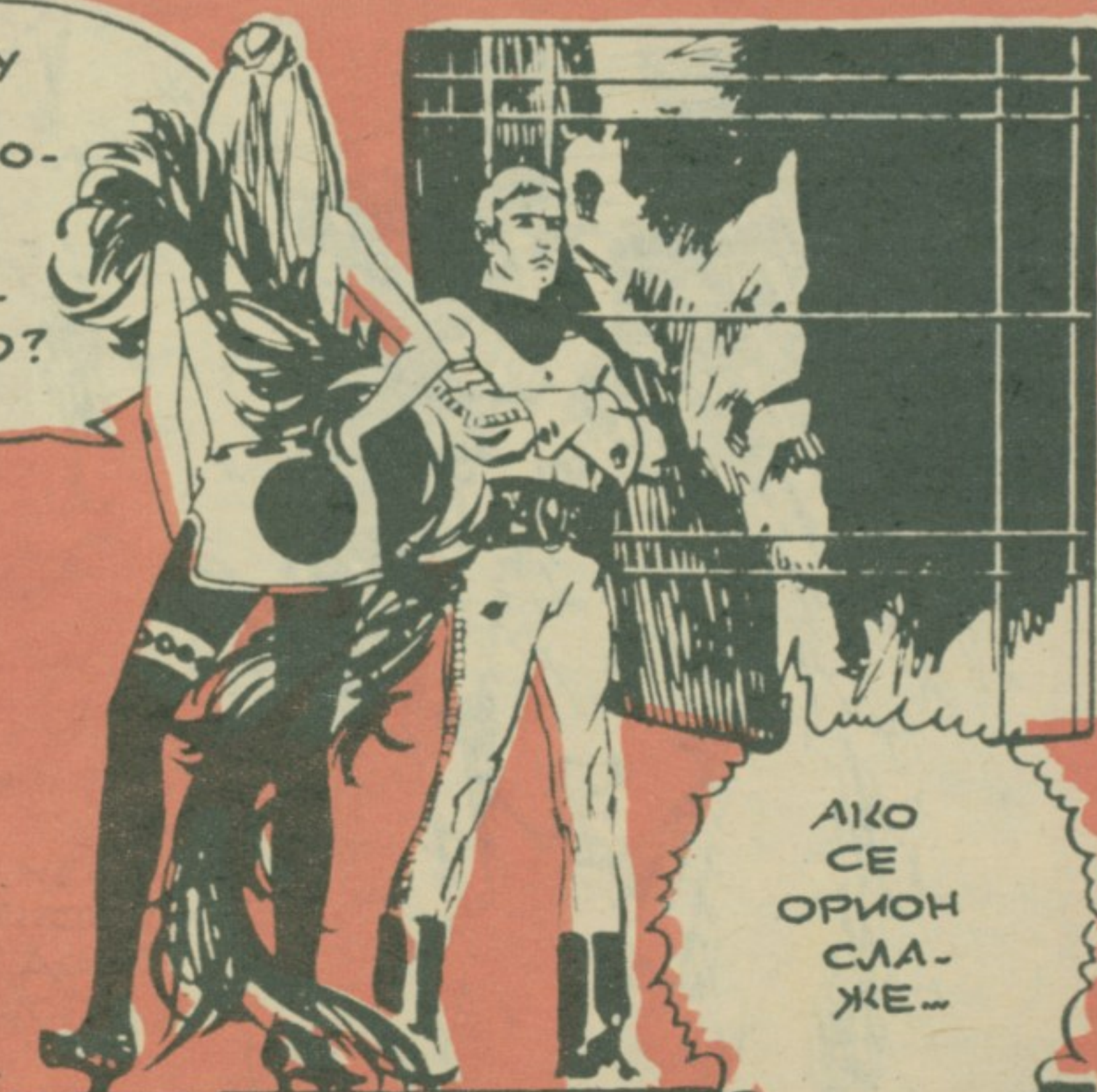
...ИЛИ СЕ
СУДАРИО СА
НЕКИМ АСТЕ-
РОИДОМ...

МИСЛИМ
ДА ЈЕ
НАЈБОЉЕ
ДА ОДМАХ
ПОЧНЕМО
ИСТРАГУ!

МОГУ
ЛИ И
ЈА ДА ПО-
БЕМ С
ЊИМ,
ИНФИ-
НИТО?

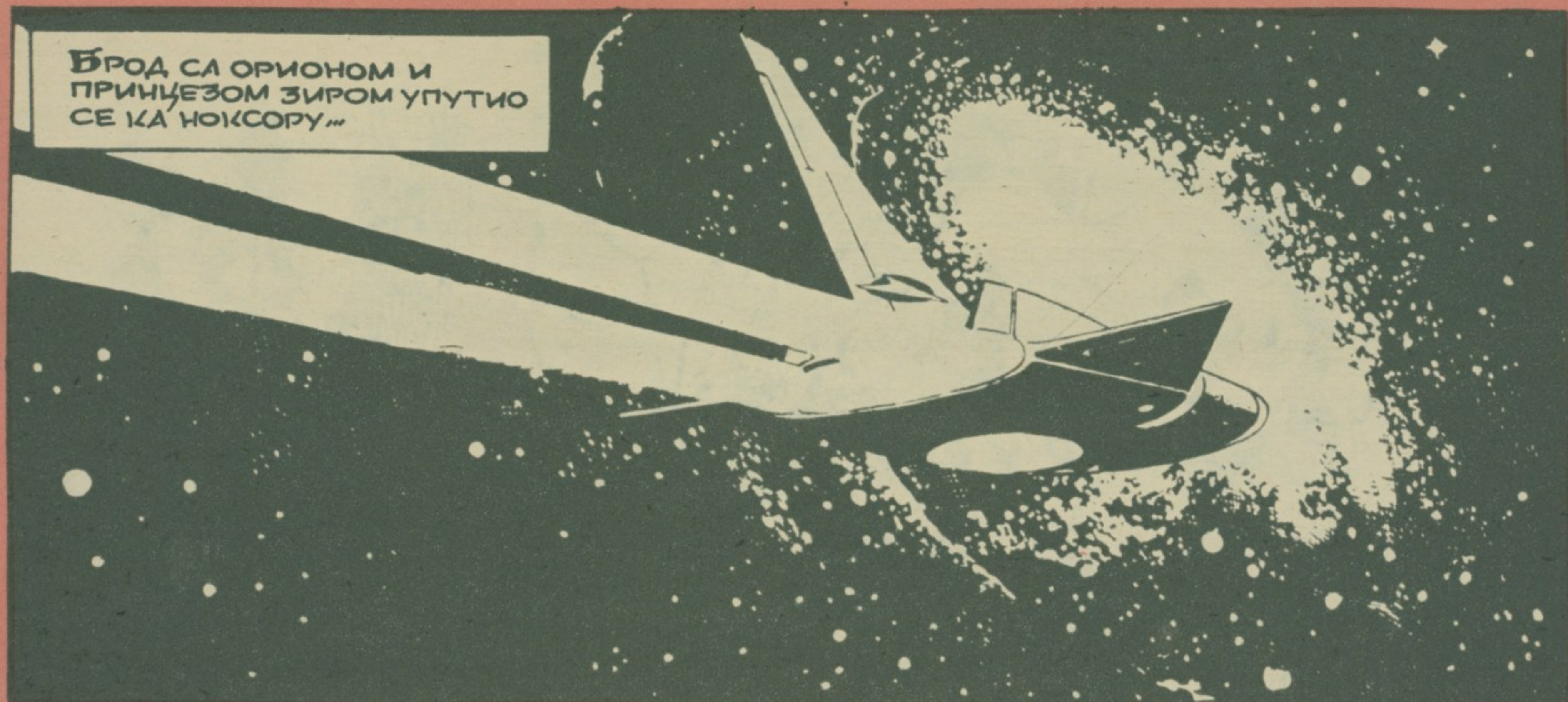

ДА,
ОРИОНЕ...
ОБЛАВЕШТА-
ВАЈ МЕО
СВЕМУ!

АКО
СЕ
ОРИОН
СЛА-
ЖЕ...

БРОД СА ОРИОНОМ И
ПРИНЦЕЗОМ ЗИРОМ УПУТИО
СЕ КА НОКСОРУ...

УКЉУЧИТЕ
ЕКРАН, ПРИНЦЕЗО!
ЖЕЛИМ ДА РАЗГОВА-
РАМ СА ИНФИ-
НИТОМ!

ОДМАХ,
АЛИ... ЗОВИТЕ
МЕ ПРОСТО
ЗИРА
!

НЕМА
СЛИКЕ! НЕКО
СТРАНО ТЕЛО
НАЛАЗИ СЕ
ИЗМЕЂУ НАС
И ИНФИНИ-
ТА!

ШТА
СЕ ДОГОДИЛО?
ЕКРАН
НЕ
РАДИ...

ПАЗИ,
ОРИОНЕ!
БРОД ЈЕ
У... ПОКУ-
ШАЈ...

ВИШЕ
НЕМА НИ
ГЛАСА НИ
СЛИКЕ! ШТА
ЛИ ЈЕ ИНФИ-
НИТО ЖЕЛЕО
ДА НАМ КА-
ЖЕ?

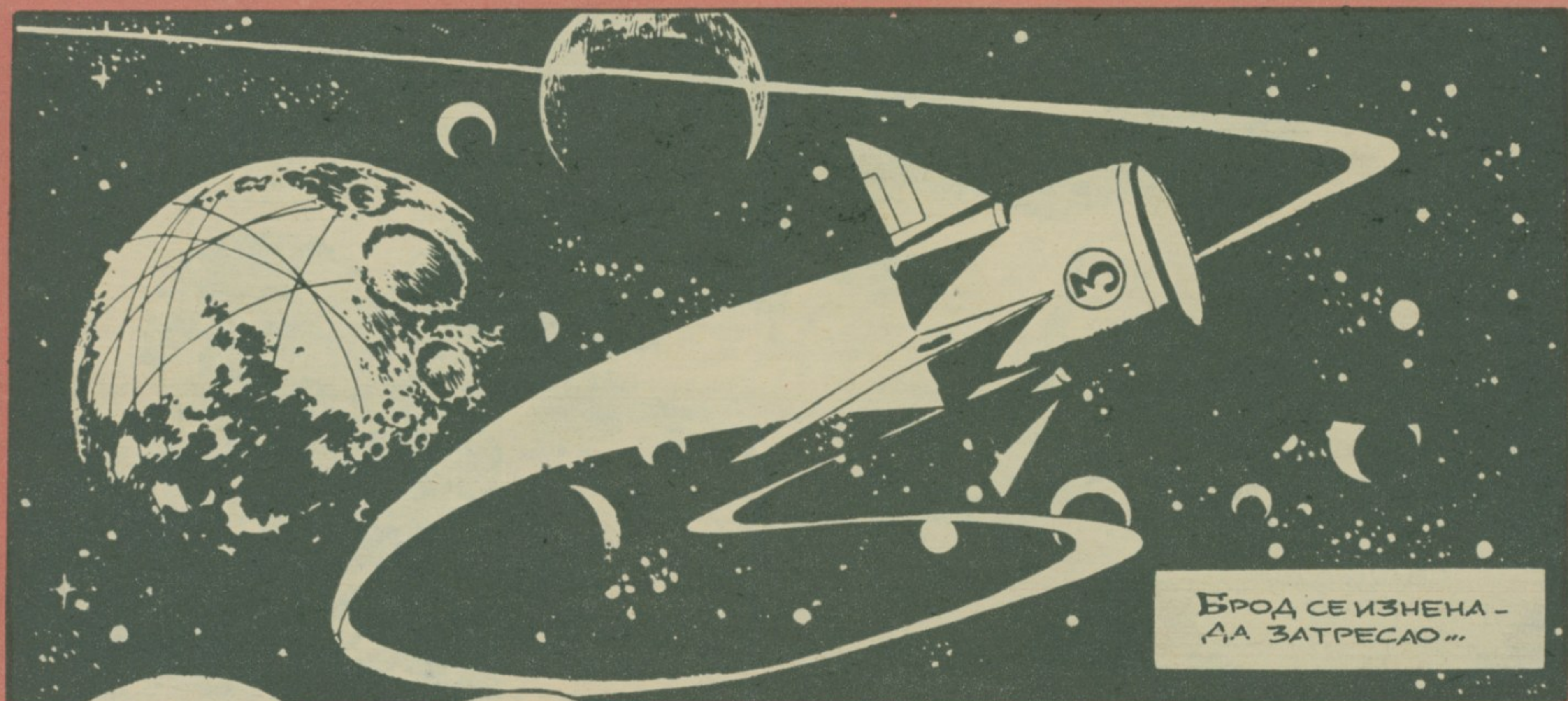
МОРАМО
ШТО ПРЕ ДА НА-
ПУСТИМО ОВАЈ ДЕО
СВЕМИРА! ОДАВДЕ
НЕ МОЖЕМО ДА СТУ-
ПИМО У ВЕЗУ С
ИНФИНИТОМ!

ДА ЛИ
НАМ ПРЕТИ
ОПАСНОСТ,
ОРИОНЕ?

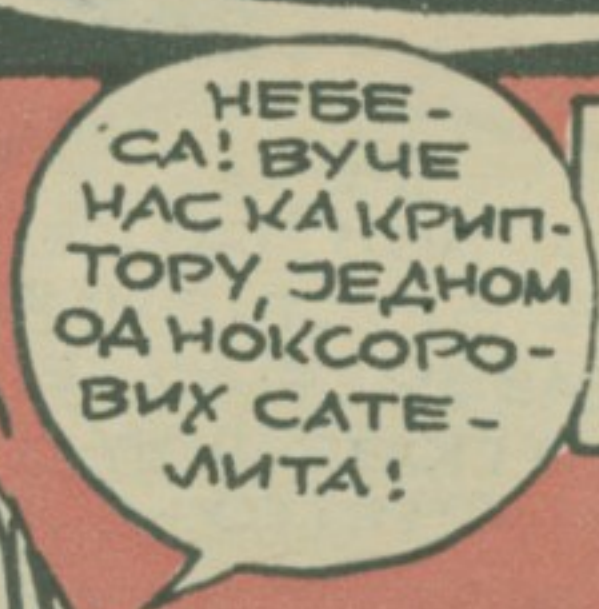
ЈОШ
НЕ
ЗНАМ...

БРОД СЕ ИЗНЕНА-
ДА ЗАТРЕСАО...

ИЗГУБИО
САМ КОНТРО-
ЛУ НАД БРОДОМ!
ЗАРОБИЛА
НАС ЈЕ НЕ-
КА НЕОБИ-
ЧНА
СИЛА...

НЕБЕ-
СА! ВУЧЕ
НАС КА КРИП-
ТОРУ, ЈЕДНОМ
ОД НОКСОРО-
ВИХ САТЕ-
ЛИТА!

УСКОРО ЈЕ МИСТЕ-
РИЈА РАЗЈАШЊЕНА,
ЗАЧУО СЕ
ГЛАС...

НЕ
ПОКУШАВАЈ-
ТЕ ДА СЕ ОДУПИ-
РЕТЕ! ВЛАДАР
КРИПТОРА, ТО-КИТ,
ПОЗИВА ВАС
ДА ГА ПОСЕ-
ТИТЕ!

НЕ МОГУ-
ЋЕ! НА КРИП-
ТОРУ
НЕМА
ЖИВО-
ТА!

НИКАДА
НИСАМ
ЧУЛА ЗА
ТО-КИТА!

НЕ
СМЕМО
ДА ГОВОРИМО,
ОРИОНЕ! МОГЛИ
БИ НАС ЧУ-
ТИ...

У ПРАВУ
СТЕ, ПРИНЦЕЗО...
ЧУЈЕМО ВАС
И ПРАТИМО
СВАКИ ВАШ
ПОКРЕТ!

ТОПЛОТНИМ
ЗРАЦИМА УНИШТИ-
ЋУ ЕНЕРГЕТСКО
ПОЉЕ ОКО
БРОДА!

ПРОКЛЕТ-
СТВО! ЗРАЦИ
НЕ МОГУ ДА ГА
ПРОБИЈУ! НАЛА-
ЗИМО СЕ У
РУКАМА НЕ-
КОГ ЛУДА-
КА!

ПРОПА-
ДАМО! АКО СЕ
НЕ ЗАУСТАВИМО
РАЗБИЋЕМО СЕ
О ПОВРШИНУ
КРИПТО-
РА!

ЗАШТО
СИ ПОШЛА СА
МНОМ, ЗИРА? БО-
ЈИМ СЕ ВИШЕ
ЗА ТЕБЕ НЕГО
ЗА СЕБЕ...

ОРИОНОВ ГЛАС ЈЕ ПОДРХТАВАО ...

ПРОПАДАЊЕ ЈЕ
ОДЈЕДНОМ
ЗАУСТАВЉЕНО...

СПУСТИЛИ
СМО СЕ НА
ПОВРШИНУ!
НЕКО ЈЕ
УШАО У
БРОД...

БАЦИТЕ
ПИШТОЉ
ТО-КИТ
ВАС ОЧЕКУ-
ЈЕ...

КО
СТЕ
ВИ
?

ВЛА-
ДАР
КРИПТО-
РА! ПОЗИ-
ВАМ ВАС
НА СВОЈЕ
ВЕНЧАЊЕ,
СТРАН-
ЦЕ!

НЕ-
ОБИЧАН
ПОЗИВ!
АКО ЈЕ
МЛАДА?

МОЈА
ПРИЈАТЕ-
ЉИЦА
ЗИРА!

ЛУД СИ!
ЈА
ВЛАДАМ
НОКСО-
РОМ!

ЗНАМ!
ЗАТО И
ЖЕЛИМ
ДА СЕ
ОЖЕНИМ
ТОБОМ!

КРИПТОР
ЈЕ ПРЕМАЛИ
ЗА МЕНЕ!
СА БЛОМИЛИ-
ТОМ КОЈИ
САМ ВАМ ОТЕО
ЗАВЛАДАЌУ
ЧИТАВОМ
ГАЛАКСИ-
ЈОМ!

НЕ
МОЖЕШ
ЈЕ НАТЕРАТИ
ДА СЕ УДА
ЗА ТЕБЕ!

У МОЈОЈ
СТЕ ВЛАСТИ...
МОГУ ДА
ЧИНИМ
ШТА
ХОЋУ!

УБИЋУ
ТЕ, ПРОК-
ЛЕТНИЧЕ!

АЛИ, ПРИСКОЧИЛИ СУ
ТЕЛОХРАНИТЕЉИ
ТО-КИТА...

РАДИЈЕ
БУ УМРЕТИ
НЕГО ДА СЕ
УДАМ ЗА
ТЕБЕ!

ТАКО
ЗНАЧИ!
ОДБИ-
ЈАШ!

ОНДА
НЕКА ПОЧНЕ
ЗАБАВА КОЈУ
САМ СМИСЛИО
У СЛУЧАЈУ ДА
НЕ ПРИСТА-
НЕШ!

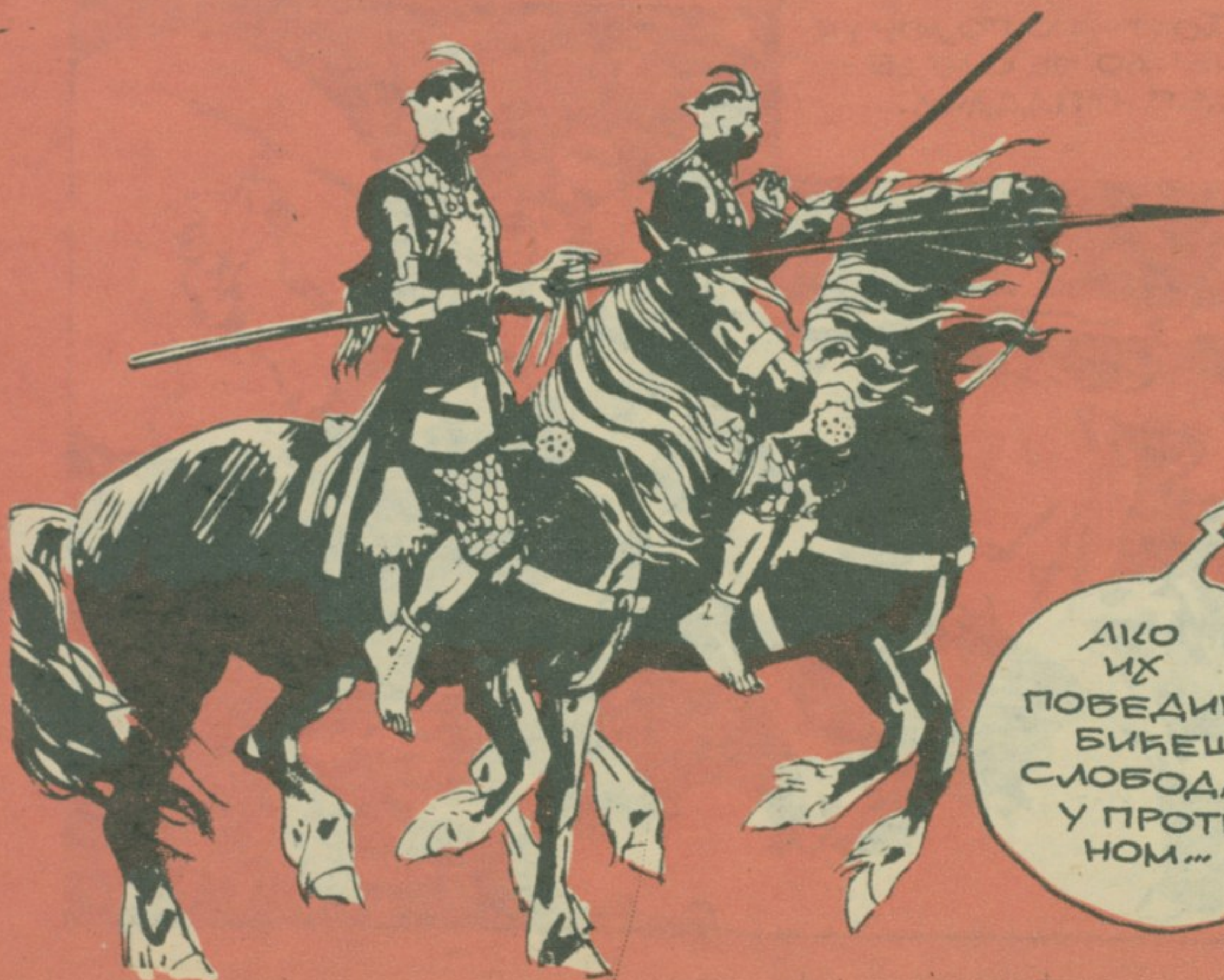
ТО ШТО ЈЕ ЧЕКАЛО ОРИОНА
ТЕШКО БИ СЕ МОГЛО НАЗВА-
ТИ ЗАБАВОМ...

КАКВА
ЈЕ ТО СМЕ-
ШНА ОДЕ-
КА?

СНАЖАН
СИ, МОМАК...
ПОДЕЛИКЕШ
МЕГДАН СА
МОЈИМ ВОЈ-
НИЦИМА!

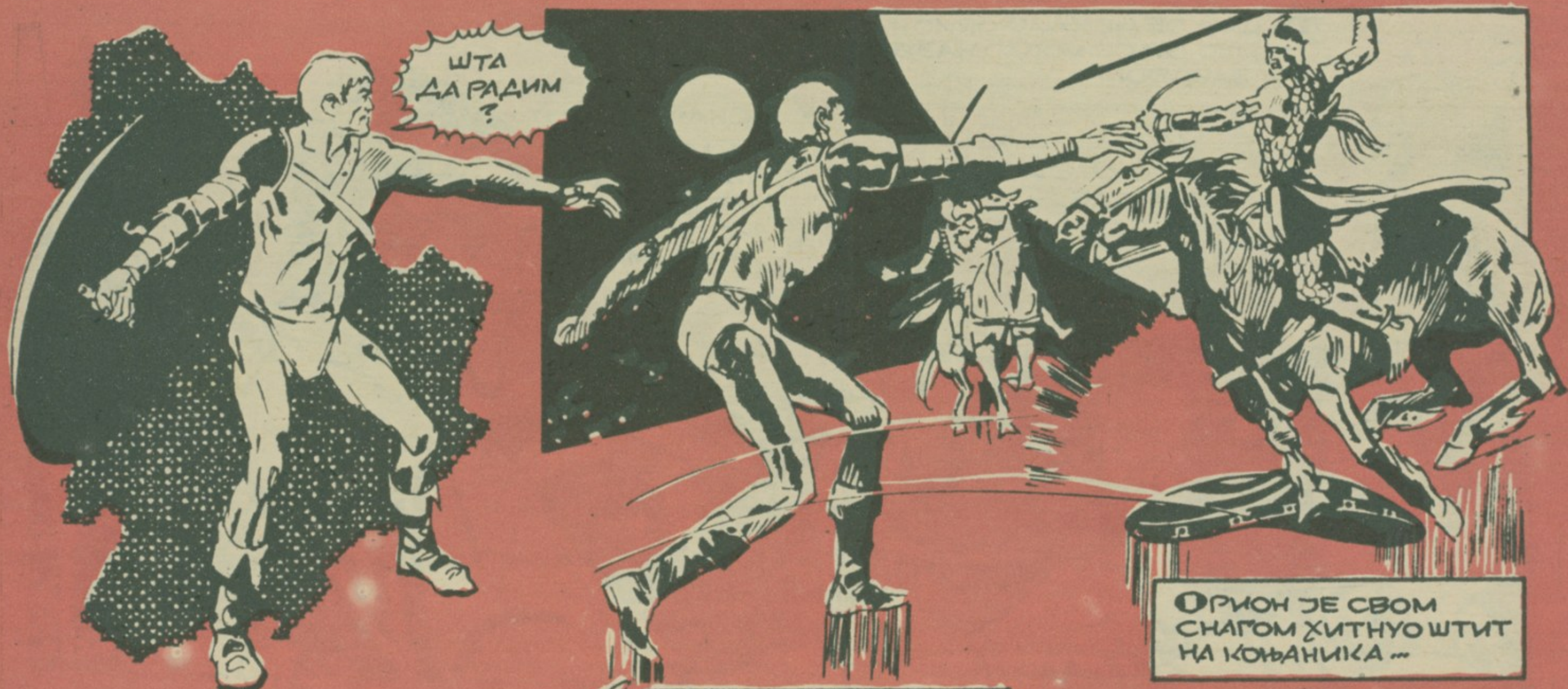
АКО
ИХ
ПОВЕДИШ
БИЋЕШ
СЛОБОДАН!
У ПРОТИВ-
НОМ...

„ЗИРА
КЕ
УМРЕ-
ТИ!“

СТАКЛЕНО ТЛО
ЈЕ
ПОДРУТАВАЛО...

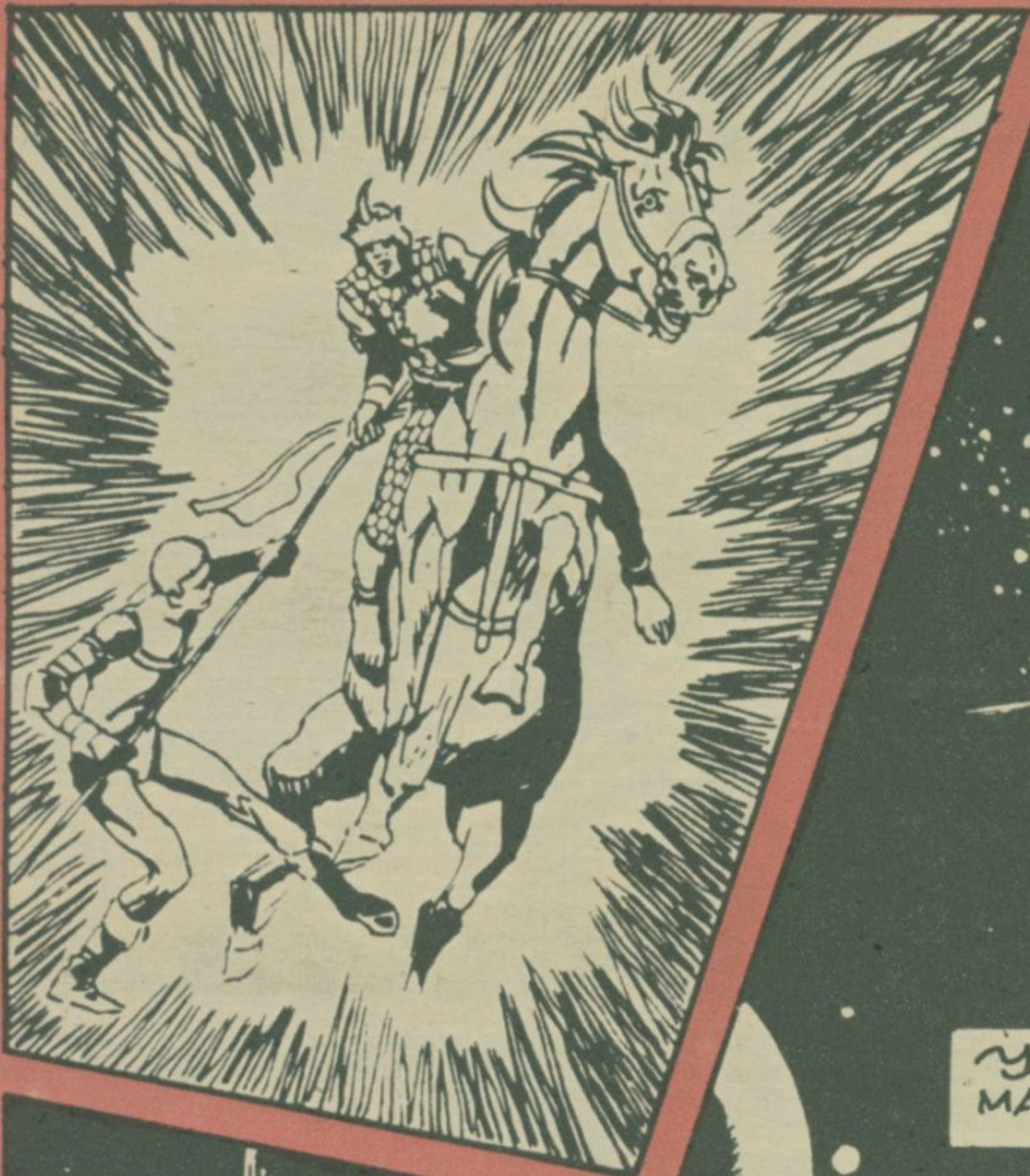

ШТА
ДА РАДИМ
?

ОРИОН ЈЕ СВОМ
СНАГОМ ХИТНО УШТИТ
НА КОЊАНИКА...

ПОТПУНО ГОЛОРУК
ЧЕКАО ЈЕ СЛЕДЕ-
ЋЕГ НАПАДАЧА...

СУВИШЕ
СИ
СПОР!

У ЊЕГОВИМ СНАЖНИМ РУКА-
МА КОПЉЕ ЈЕ ПОСТАЛО ЛАСО ...

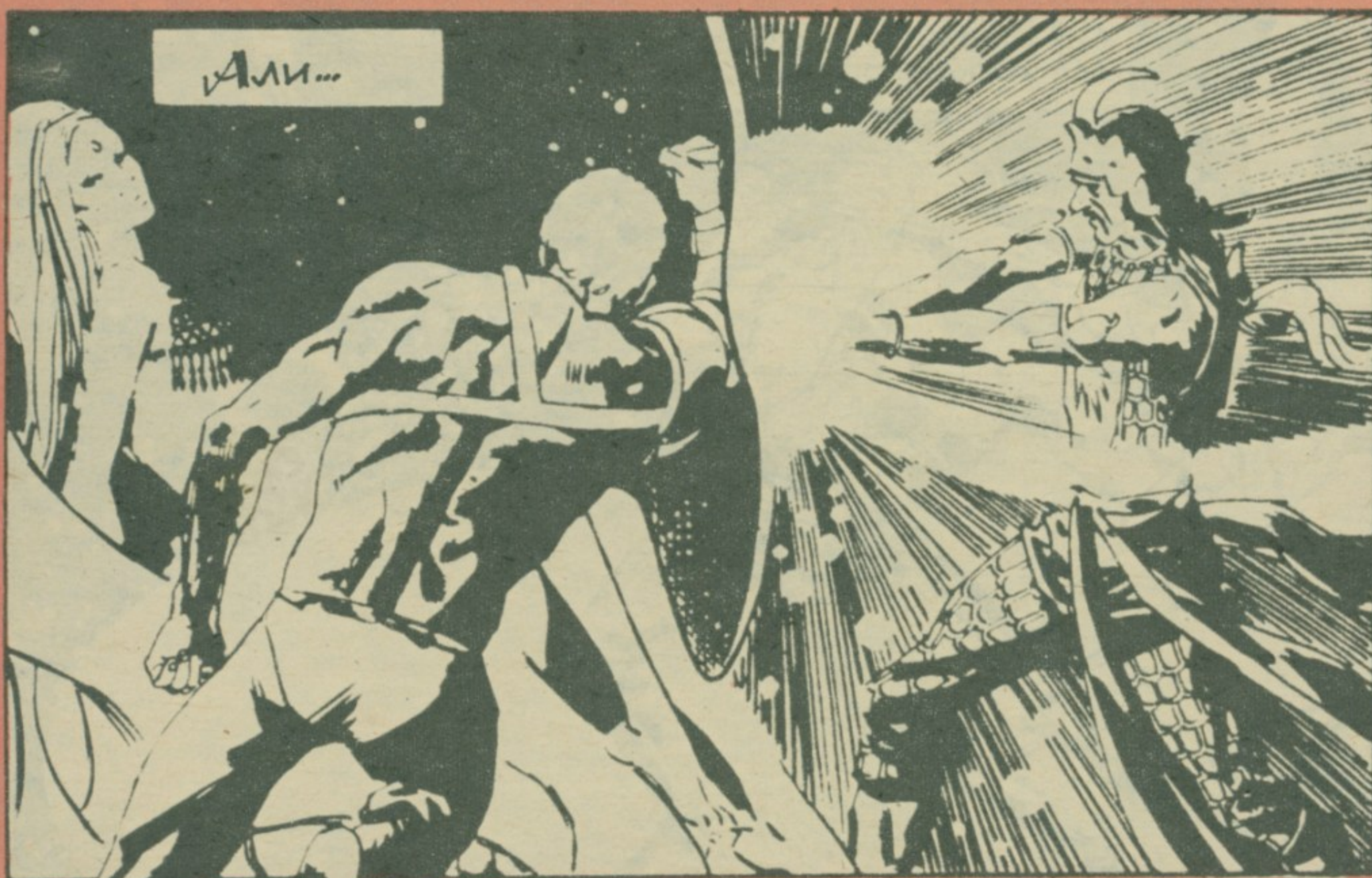
ХЕЈ!
ШТА ТО РАДИ
ОНАЈ ЛУДАК
?

НЕ СМЕМ
ДА ИЗГУБИМ
НИ ТРЕНУ-
ТАК!

ТО-КИТ ЈЕ ЗАМАХНУО
БУЗДОВАНОМ НА БЕС-
ПОМОКНУ ЗИРУ...

Али...

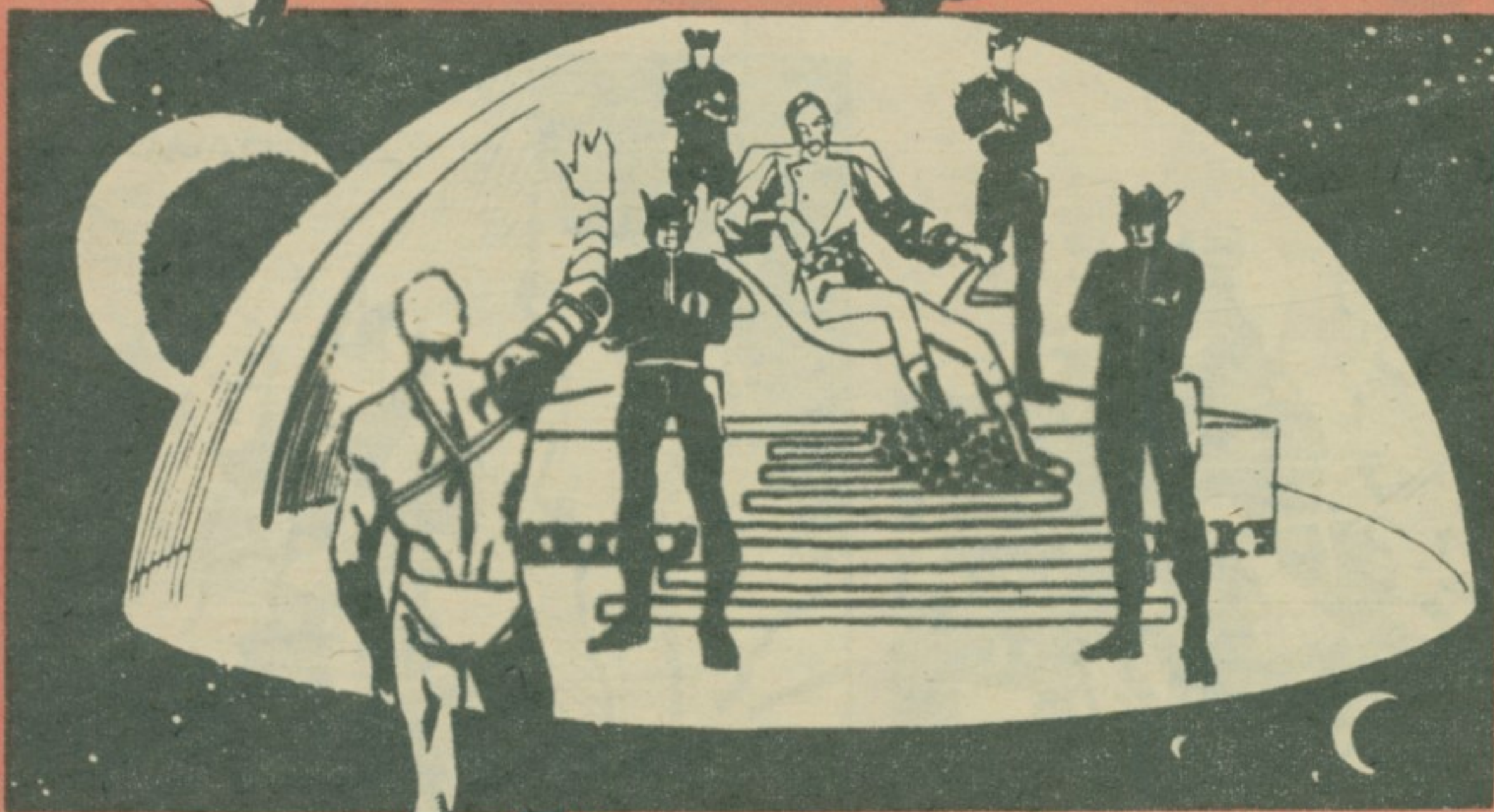
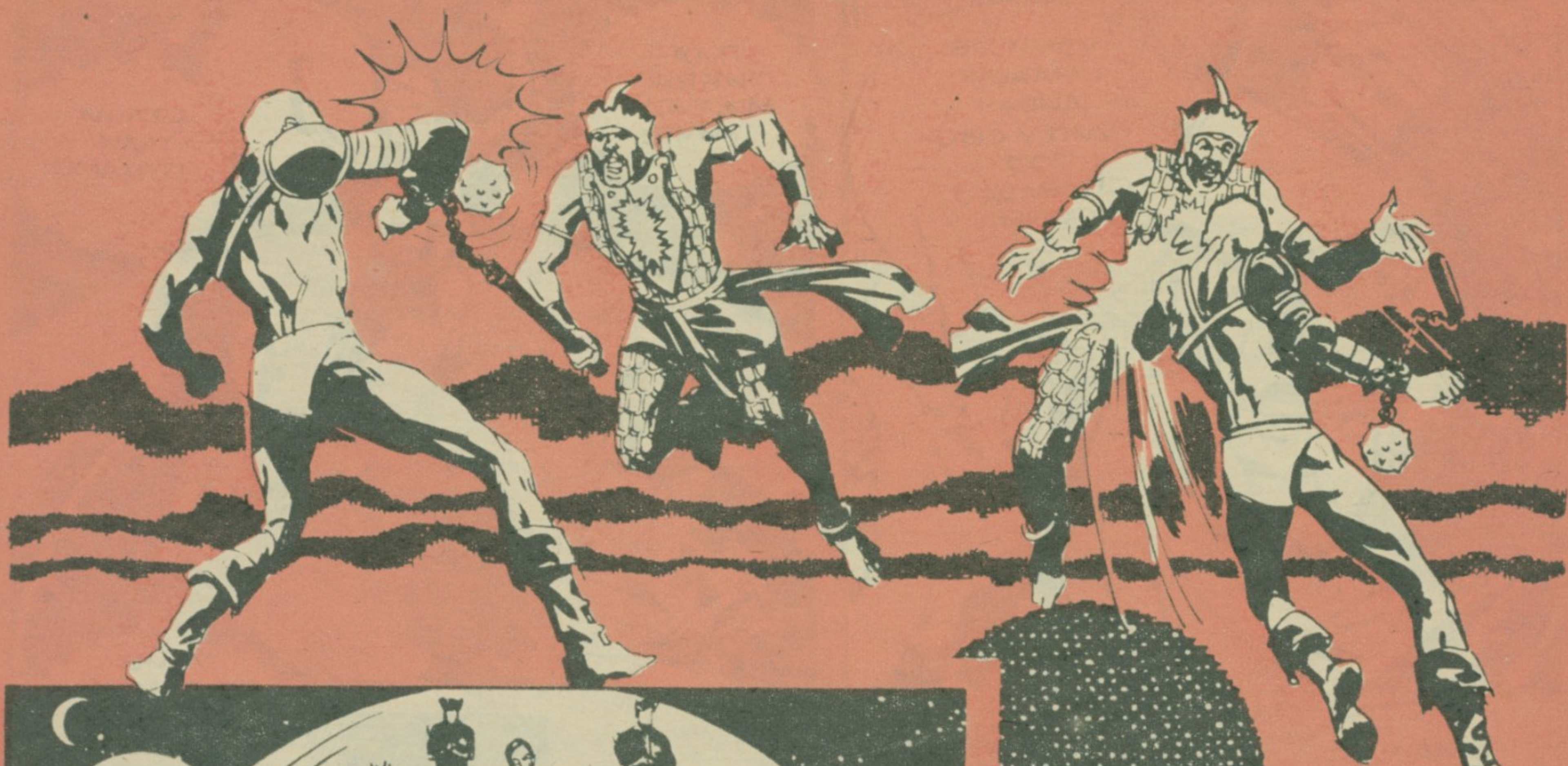
Али, још коли-
ко ќе Орион
моћи да одоле-
ва нападима?

МОЖДА ЈЕ БОЉЕ
ДА НАПАДА
НЕГО ДА СЕ
БРАНИ?

МАДАРЦИ СУ
БИЛИ СВЕ
СНАЖНИЈИ!

ПОВЕДИО
САМ! ОБЕКАО
СИ ДА КЕШ ОС-
ЛОБОДИТИ
ПРИНЦЕЗУ!

ДА,
ПРИЈАТЕЉУ...
ТВОЈА
ЈЕ!

ЗАШТО
ЈЕ ТАКО
НЕПО-
МИЧНА?

НЕМО-
ГУКЕ!
ЗИРА ЈЕ
МРТВА!

УЗМИ ЈЕ!
ИМАЋЕШ
ДИВАН
КИП У СВО-
ЈОЈ
СПАВАЌОЈ
СОБИ

ПЛА-
ТИЋЕШ
МИ, БЕД-
НИЧЕ!

СТАНИ
ИЛИ
ПУЏАМО!

РАДИ-
ЋЕШ У РУД-
НИЦИМА БЛО-
МИЛИТА! БИ-
ЋЕШ МОЈ ПО-
СЛУШНИ РОБ,
СТРАНЧЕ

УБИЈ
МЕ ОДМАХ
АКО ЖЕЛИШ
МИРНО
ДА СПАВАШ

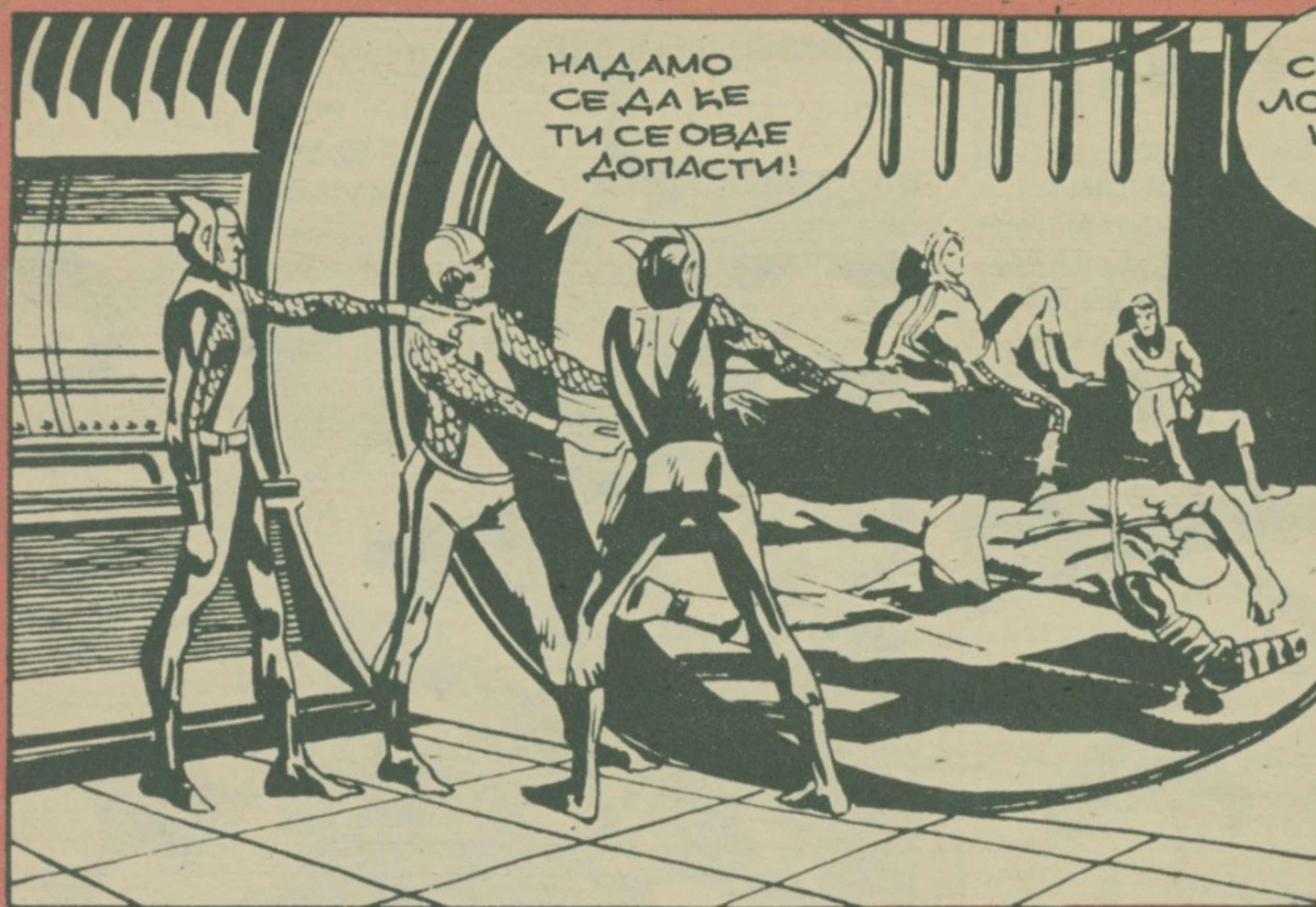
НИСИ
ПРВИ КОЈИ
ЈЕ ПОКУШАО ДА
МЕ УНИШТИ, АЛИ
МОЈИ ТЕЛОХРА-
НИТЕЉИ СУ
УВЕК БУДНИ!

СНАЖНИ ВОЈНИЦИ
ГРУБО СУ ГА ПОВУКЛИ...

МОРАМ
ДА СТУПИМ У
ВЕЗУ СА ИНФИНИ-
ТОМ! КАДА БИ
САМО АЛТАРИ
СИРИО БИЛИ
ОВДЕ!

НАДАМО
СЕ ДА ЊЕ
ТИ СЕ ОВДЕ
ДОПАСТИ!

ШТА
СЕ ДОГОДИ-
ЛО САПРИН-
ЧЕЗОМ
ЗИРОМ
?

УБИО
ЈУ ЈЕ
ЛУДАК
КОЈИ
ВЛАДОВИМ
АСТЕРОИ-
ДОМ...

ОТКУД
АЛТАР
И СИРИО
У ТАМ-
НИЦИ...

ЗИРИНА СМРТ ИХ ЈЕ ТОЛИ-
КО ПОТРЕСЛА ДА НИКО ОД
ЊИХ НИЈЕ ПОКАЗАО РАДОСТ
ЗБОГ ИЗНЕНАДНОГ СУСРЕТА...

НЕ БУДИ ТУ-
ЖАН, ОРИОНЕ...
УЧИНИО СИ СВЕ
ШТО СИ МО-
ГАО!

ЧИМ СМО ИЗГУБИЛИ
ВЕЗУ СА ТВОЈИМ БРО-
ДОМ КРЕНУЛИ СМО
ВАМ У ПОМОК!

НЕ НАОРУЖАНИ
СМО! НИКАД
СЕ ОДЛВДЕ
НЕЊЕМО
ИЗВУКИ!

ВАРАШ
СЕ...

ИНФИ-
НИТО
НАС ЈЕ ОП-
РЕМИО
НАРОЧИ-
ТИМ
ОРУЖЈЕМ
!

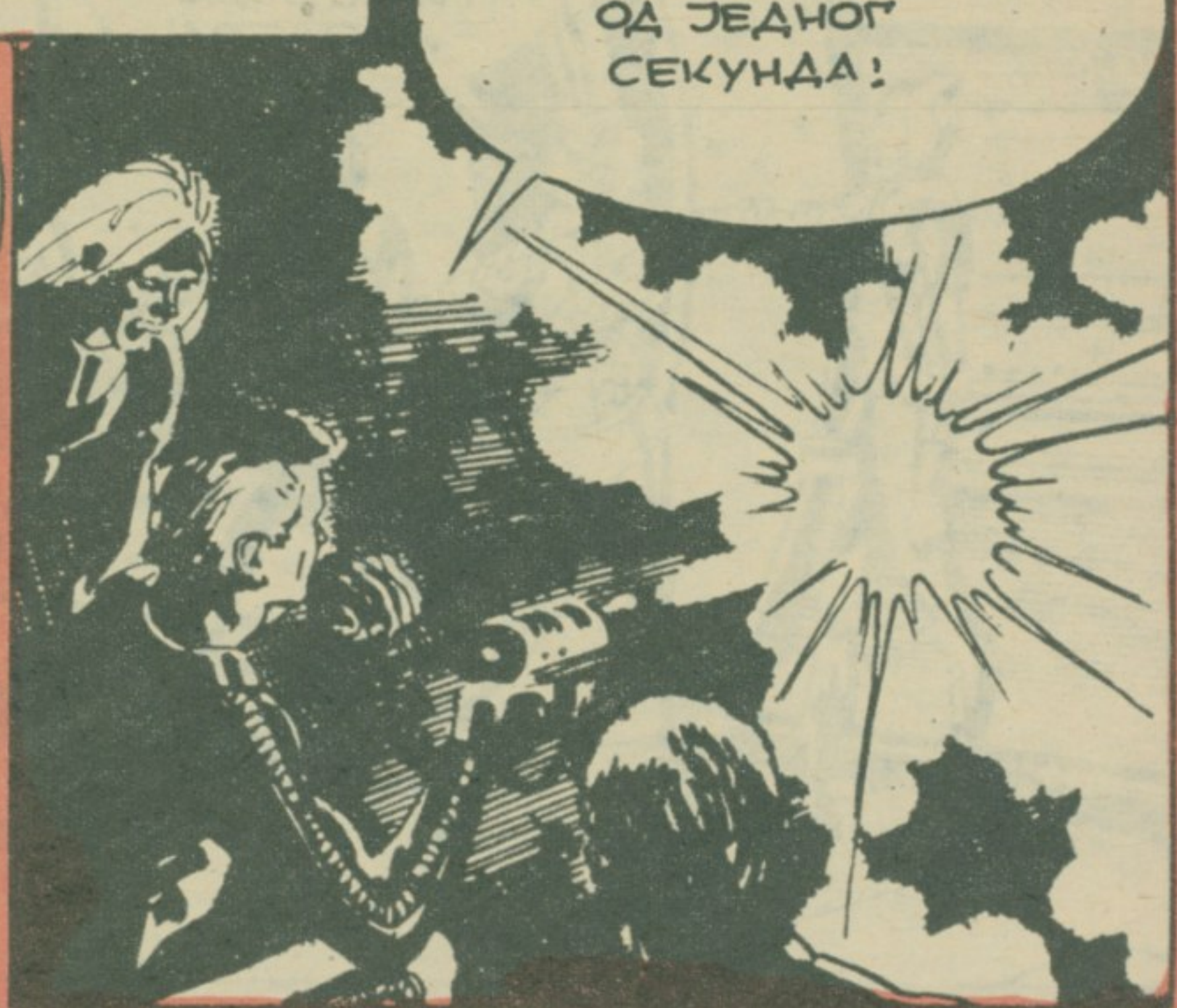

АЛТАР ЈЕ ОД ДЕЛОВА КОЈЕ ЈЕ ИЗВУ-
КАО ИЗ ЧИЗМЕ САСТАВИО НЕОБИЧАН
ПИШТОЉ...

ОВО
ЈЕ ЈОНСКИ
ПИШТОЉ! НАПРАВ-
ЉЕН ЈЕ ОД ПЛАС-
ТИКЕ И СТАКЛА!
ЗАТО ГА ДЕТЕК-
ТОР НИЈЕ НИ
ОТКРИО!

УСКОРО...

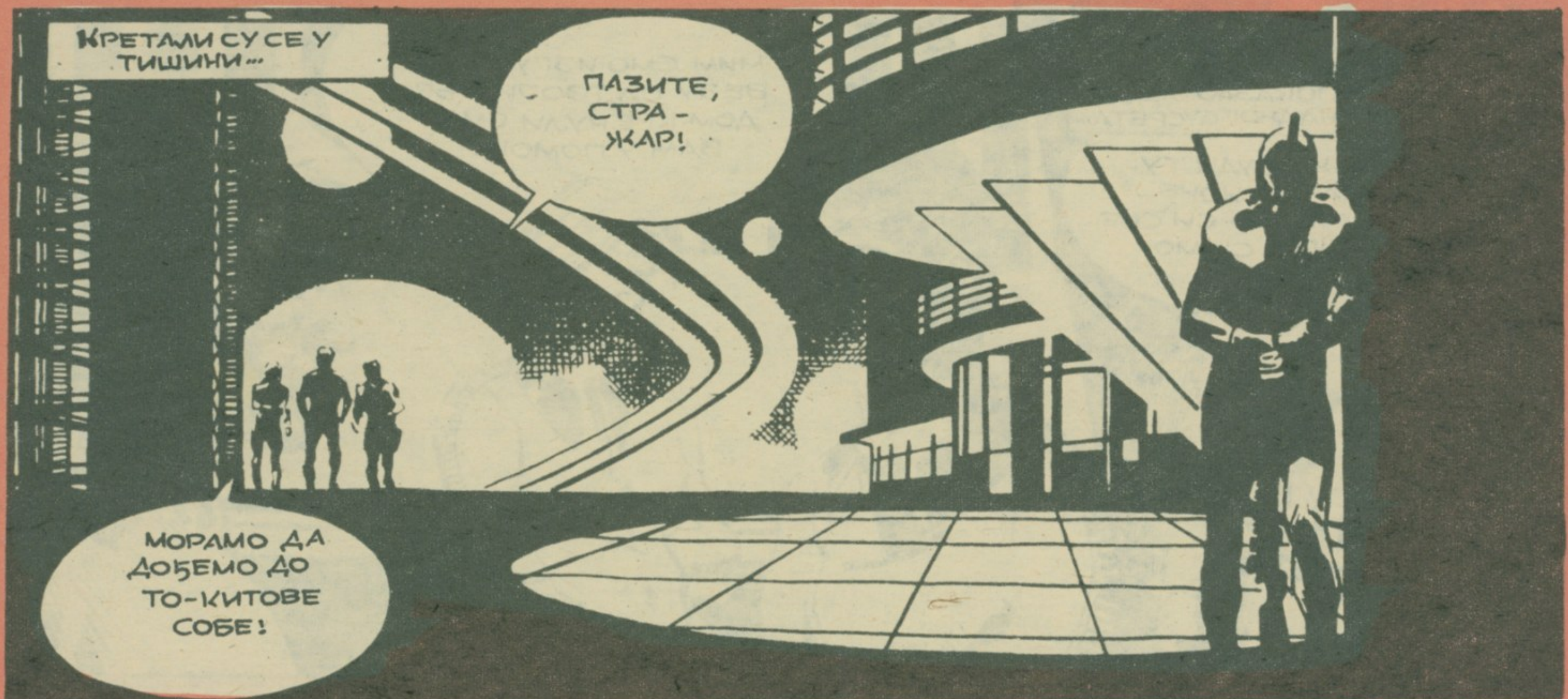
ОТВАРА СВА ВРА-
ТА У РОКУ
ОД ЈЕДНОГ
СЕКУНДА!

КРЕТАЛИ СУ СЕ У
ТИШИНИ...

ПАЗИТЕ,
СТРА-
ЖАР!

МОРАМО ДА
ДОЂЕМО ДО
ТО-КИТОВЕ
СОБЕ!

ЗИДОВИ
СУ ДЕБЕЛИ
АЛИ ПИШТОЉЕМ
КУ ИХ ЛАКО
ПРОБИТИ!

БУКА
ЋЕ ПРИВУКИ
ЧУВА-
РЕ!

НАЛАЗИ-
МО СЕ ПРЕД
ОДАЈАМА
ЈЕДНОГ
ЛУДАКА!

ЈА КУ
СЕ ПОБРИ-
НУТИ ЗА
ЊИХ!

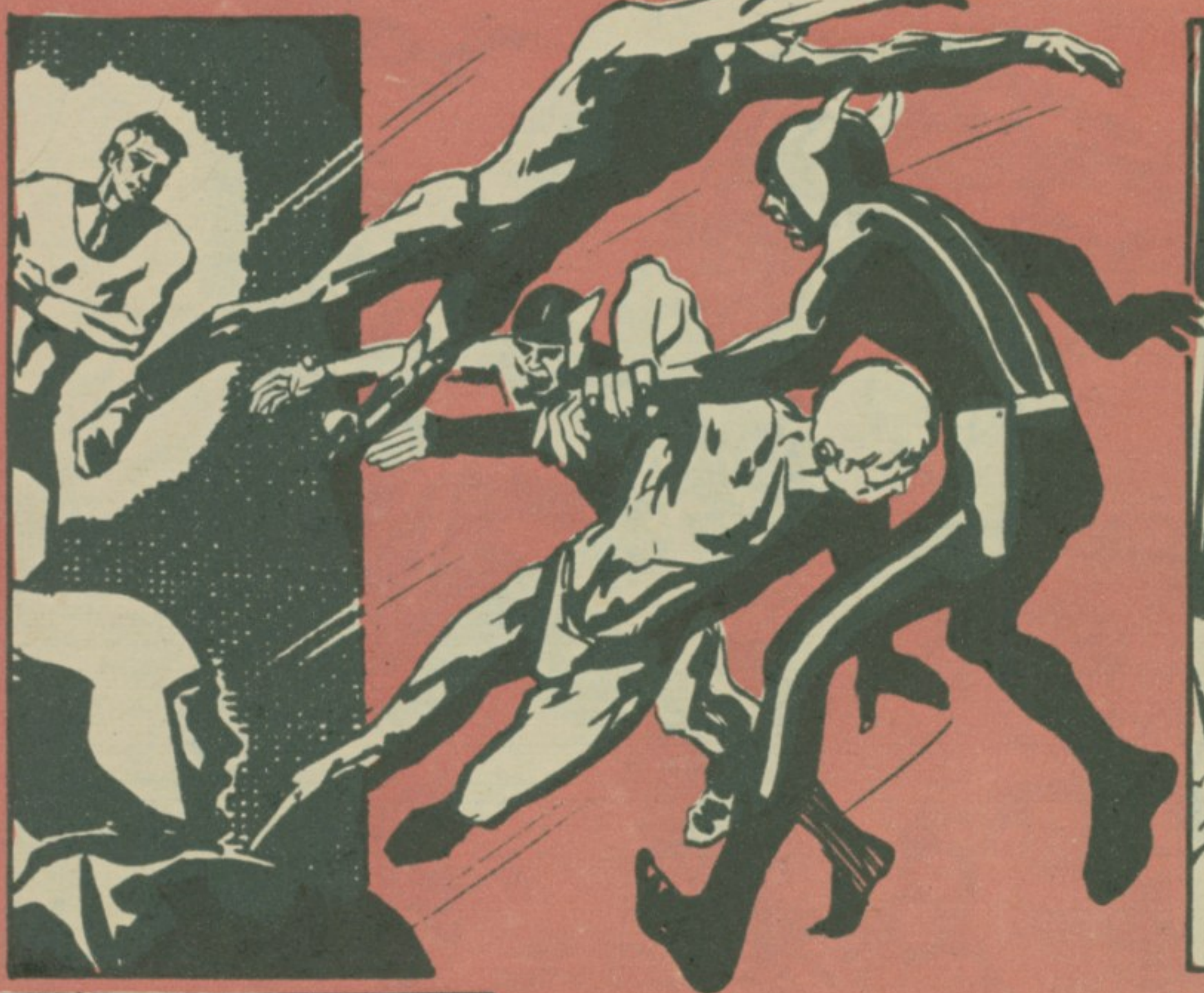

Пут је био
слободан...

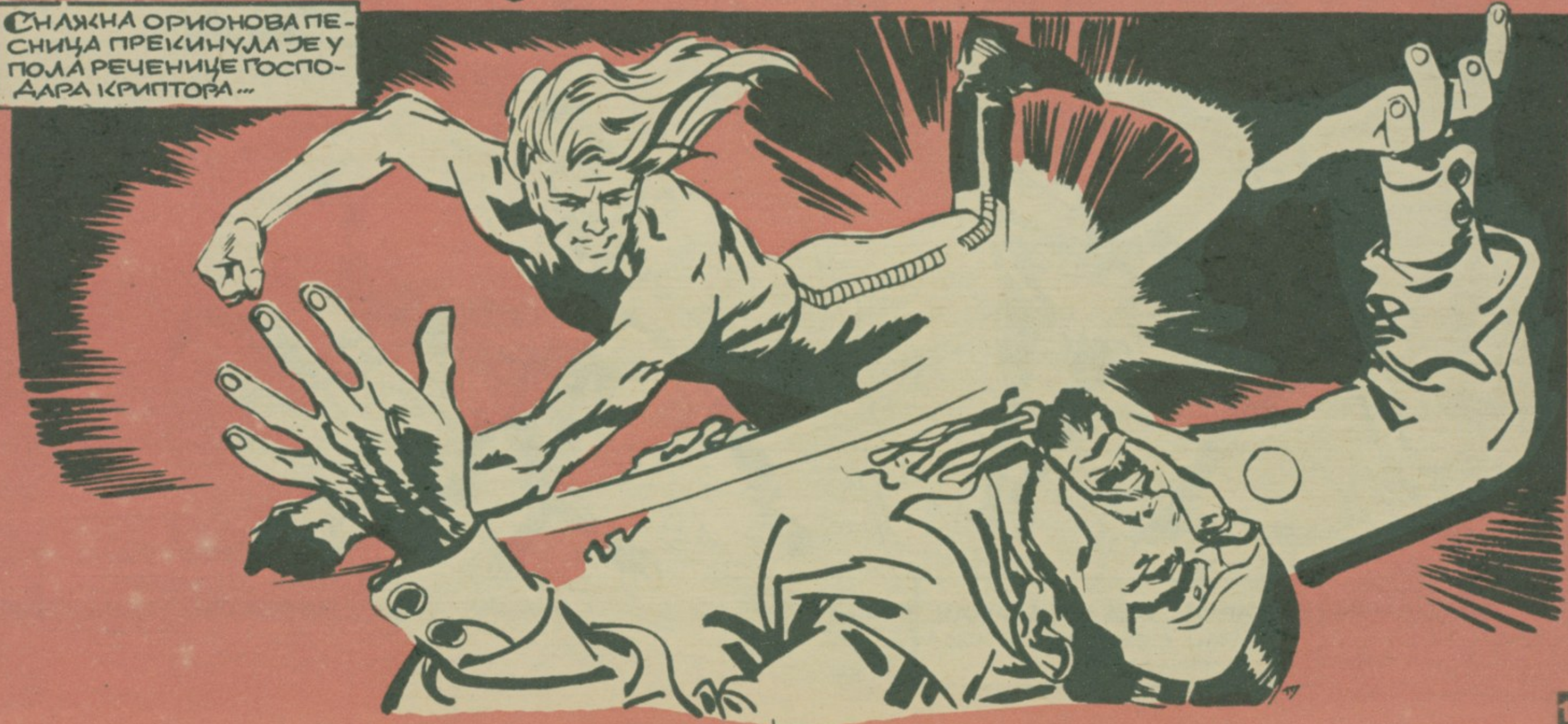

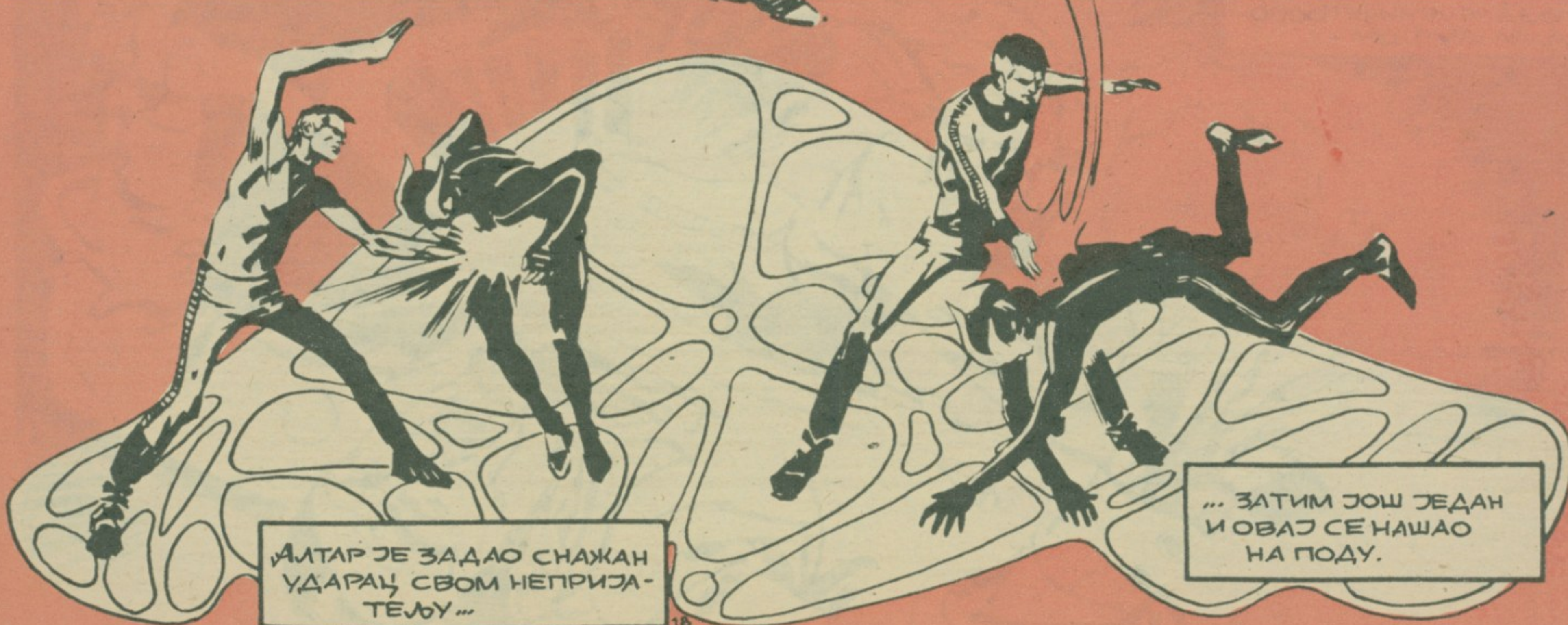
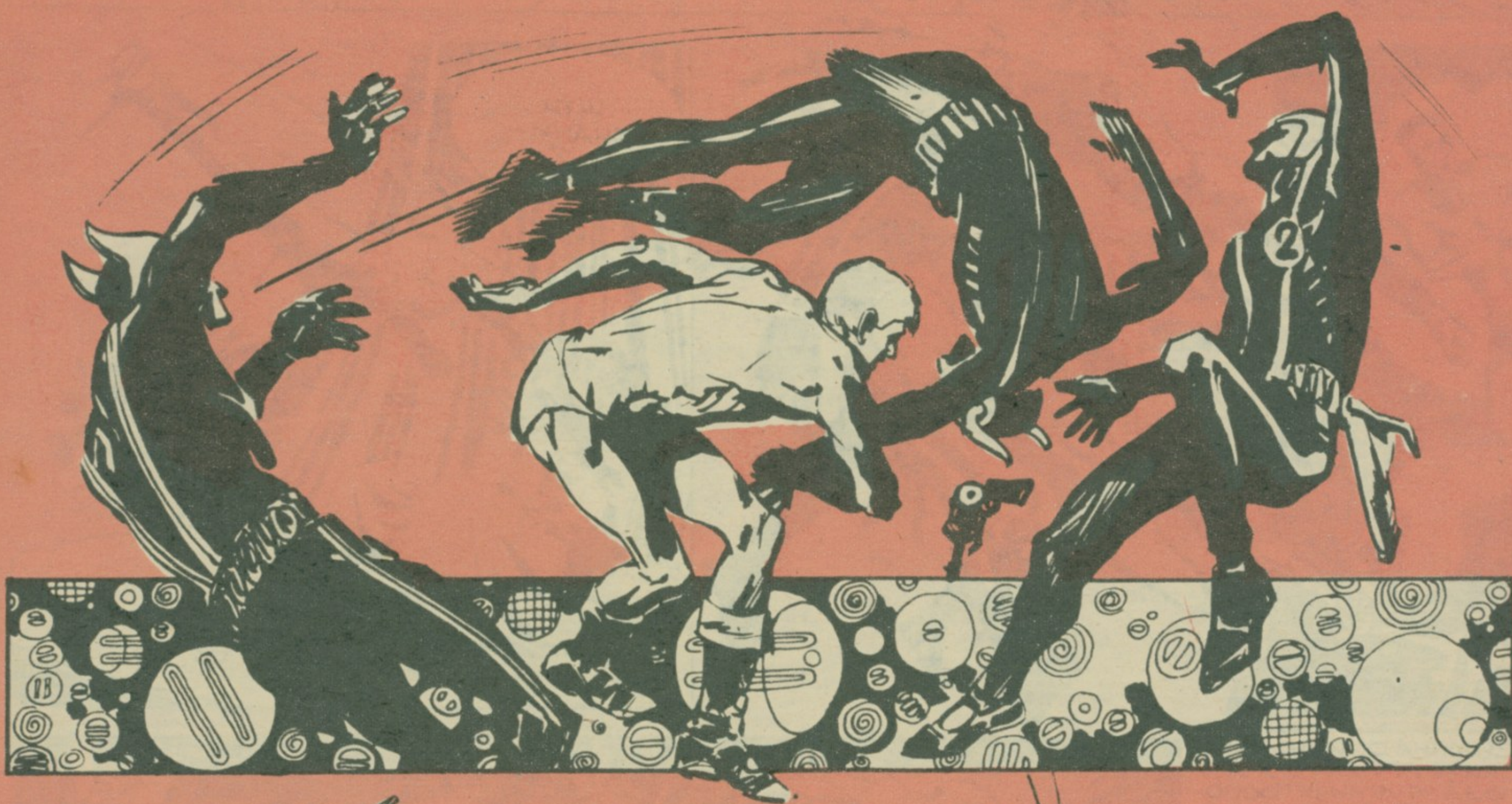
...и њих тројица журну-
ли су на запрепашће-
не чуваре.

ШТА
ЗНАЧИ...
?

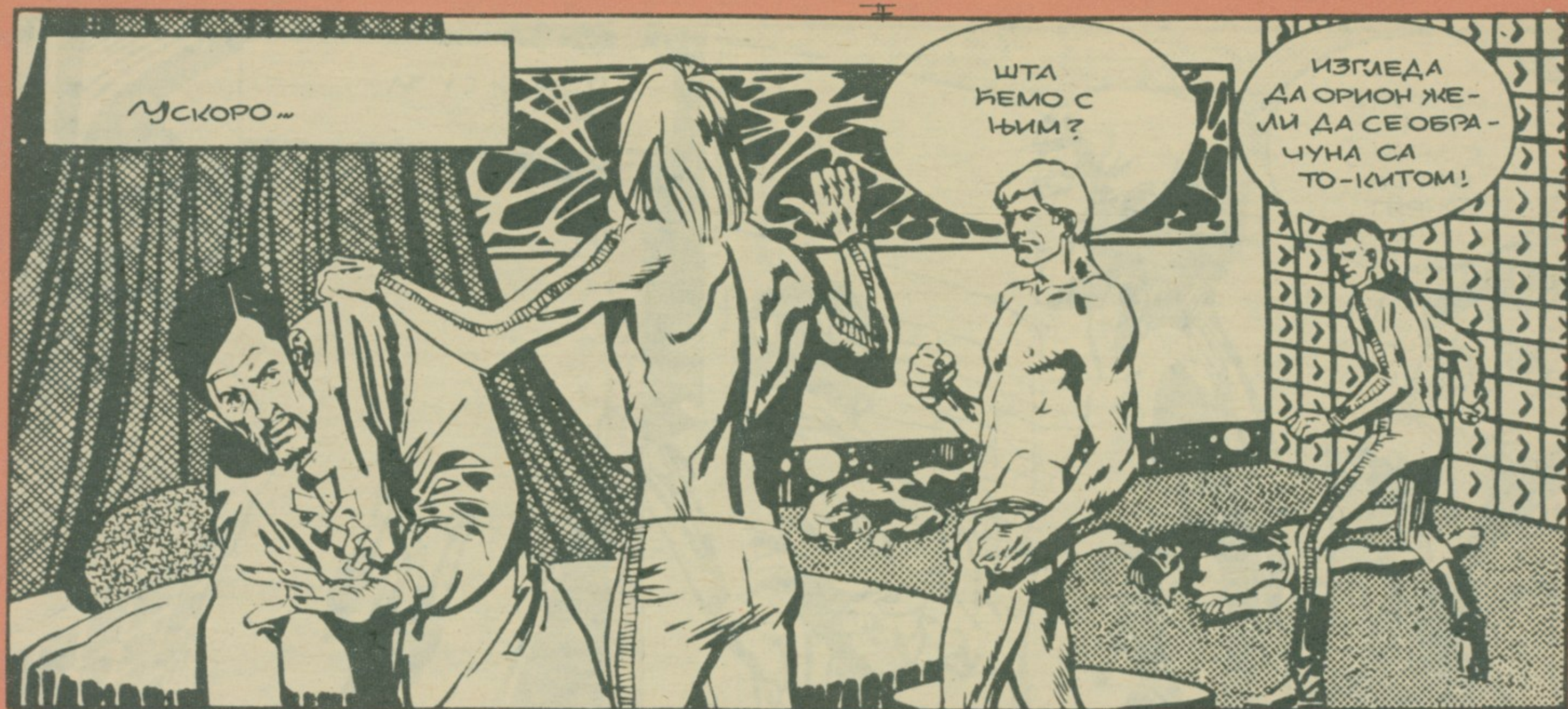
Снажна Орионова пе-
сница прекинула је у
пола реченице госпо-
дара Криптора...

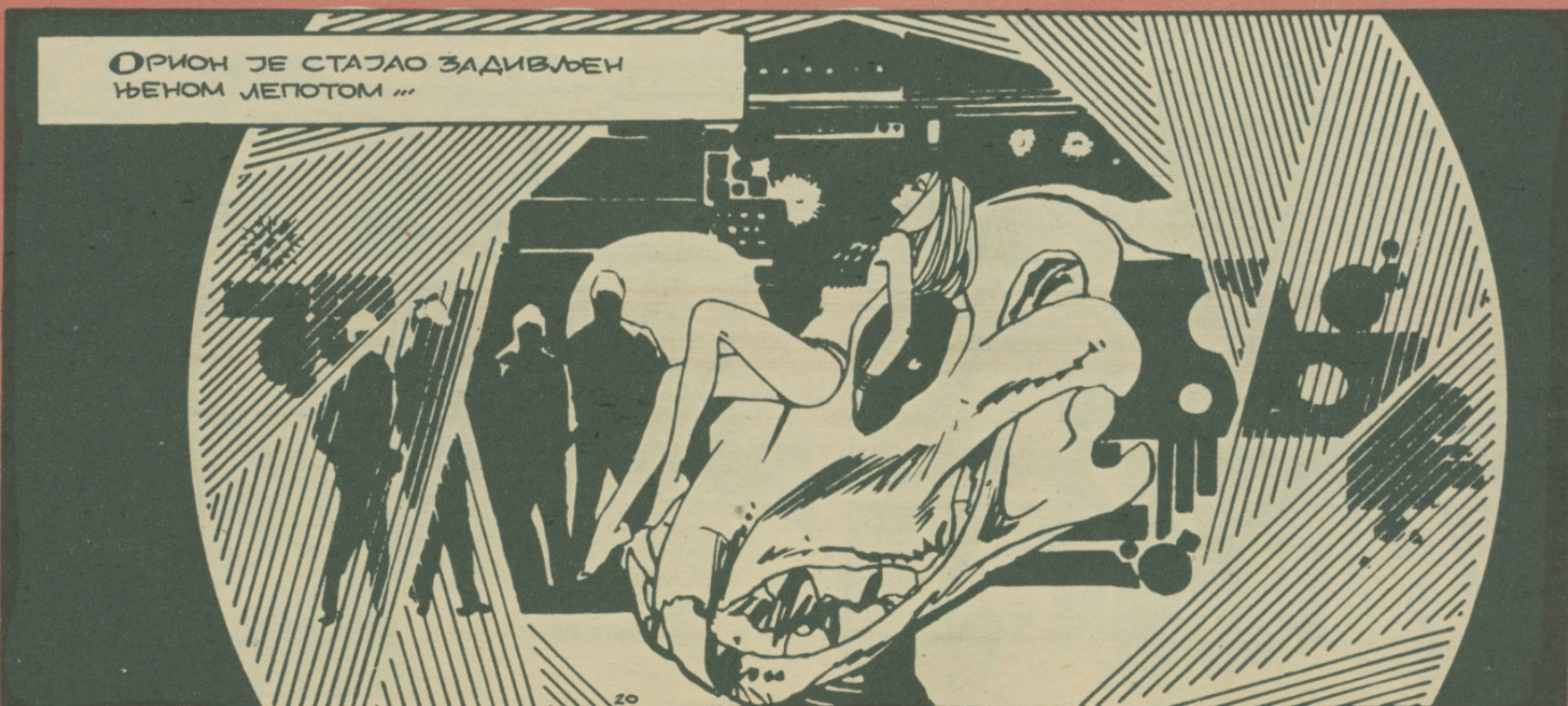
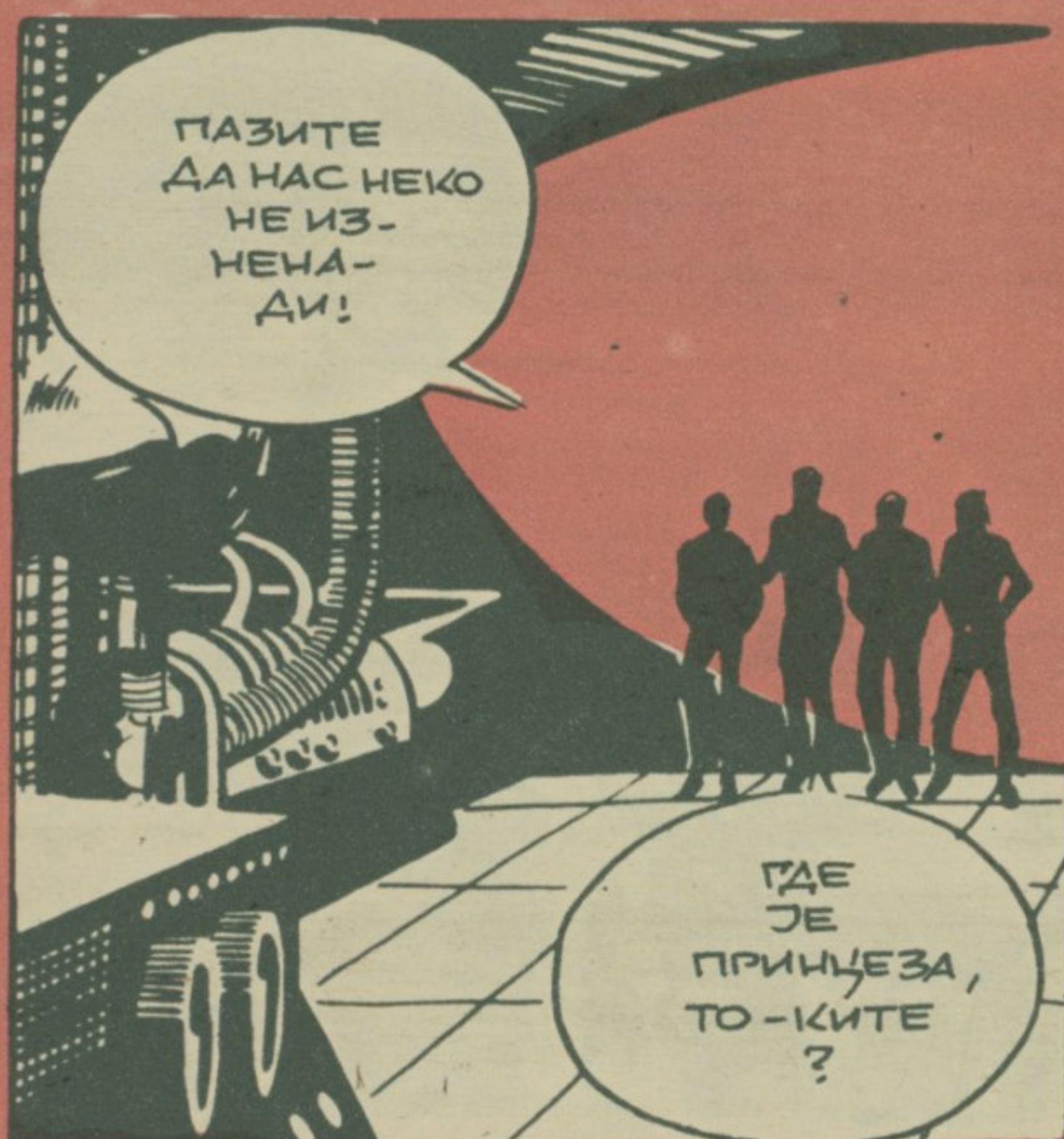

АЛТАР ЈЕ ЗАДАО СНАЖАН
УДАРАЦ СВОМ НЕПРИЈА-
ТЕЉУ...

... ЗАТИМ ЈОШ ЈЕДАН
И ОВАЈ СЕ НАШАО
НА ПОДУ.

ЗРАЧЕЊЕМ
ЋУ ЈЕ ВРА-
ТИТИ У
ЖИВОТ...

ПАЗИ
ДА СЕ
ТАКО И
ДОГО-
ДИ!

НЕ,
ЗИРА!
ЖИВА
СИ!

ОРИО-
НЕ!
САЊАМ
ЛИ ЈА
ТО?

БИЛИ СУ ПРЕСРЕКНИ
ШТО СУ ОПЕТ ЗАЈЕД-
НО...

ТОЛИКО
САМ ПАТИО
ЗБОГ ТЕБЕ,
ЗИРА...

У
ТОМ СТРА-
ШНОМ СЛУ
МИСЛИЛА
САМ САМО
НА ТЕ-
БЕ!

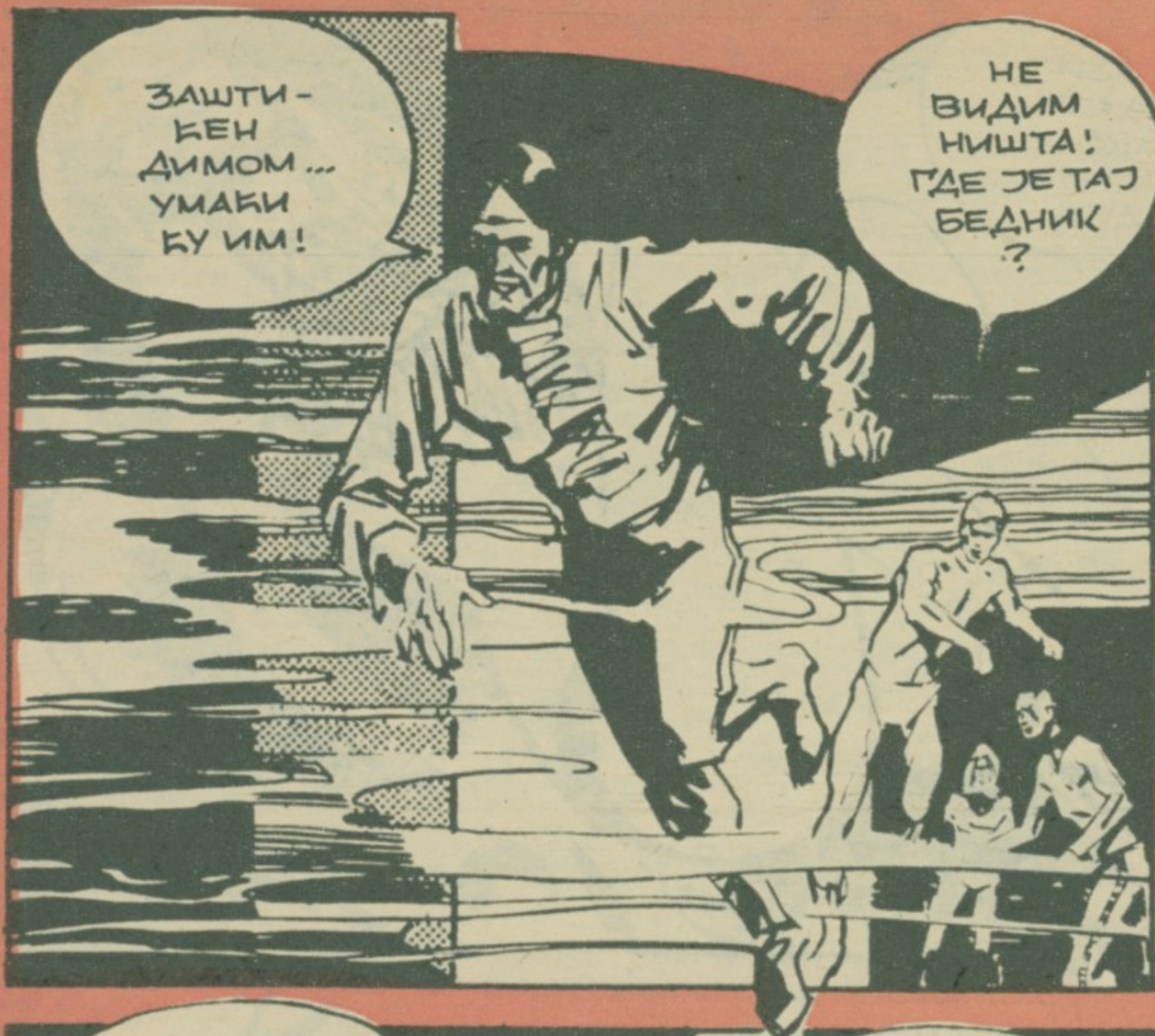
ШТА
ЋЕМО САД?

ГЛУПИ
ЗЕМЉАНИ!
ДОК СЕ ОНИ
ДИВЕ
ПРИНЦЕ-
ЗИ...

БАЦИО
ЈЕ ДИМ-
НУ
КАПСУЛУ!

ПАЗИ-
ТЕ! ПОБЕ-
ЋИ ЋЕ
НАМ!

ЗАШТИ-
БЕН
ДИМОМ...
УМАКИ
БУ ИМ!

НЕ
ВИДИМ
НИШТА!
ГДЕ ЈЕ ТАЈ
БЕДНИК
?

ЗАТВОРИО
ЈЕ ВРАТА!
У КЛОПЦИ
СМО!

САДА
ЋЕ ТО-КИТ
ОБАВЕСТИ-
ТИ СВОЈУ
СТРАЖУ!

КАКО
ЋЕМО ИЗИ-
КИ ОДАВДЕ
?

ЗАБО-
РАВИЛИ
СТЕ
НА МОЈ
ПИШТОЉ
!

НЕ
ПЛАШИ
СЕ,
ЗИРА
!

УСКОРО...

ПОЖУРИТЕ!
НАШИ БРОДОВИ
СУ САСВИМ
БЛИЗУ!

ДА
МОЖДА
НЕ ЖУРИТЕ?
ХА! ХА!
САДА СЕ НЕ ЋЕ-
ТЕ ТАКО ЛАКО
ИЗВУКИ!

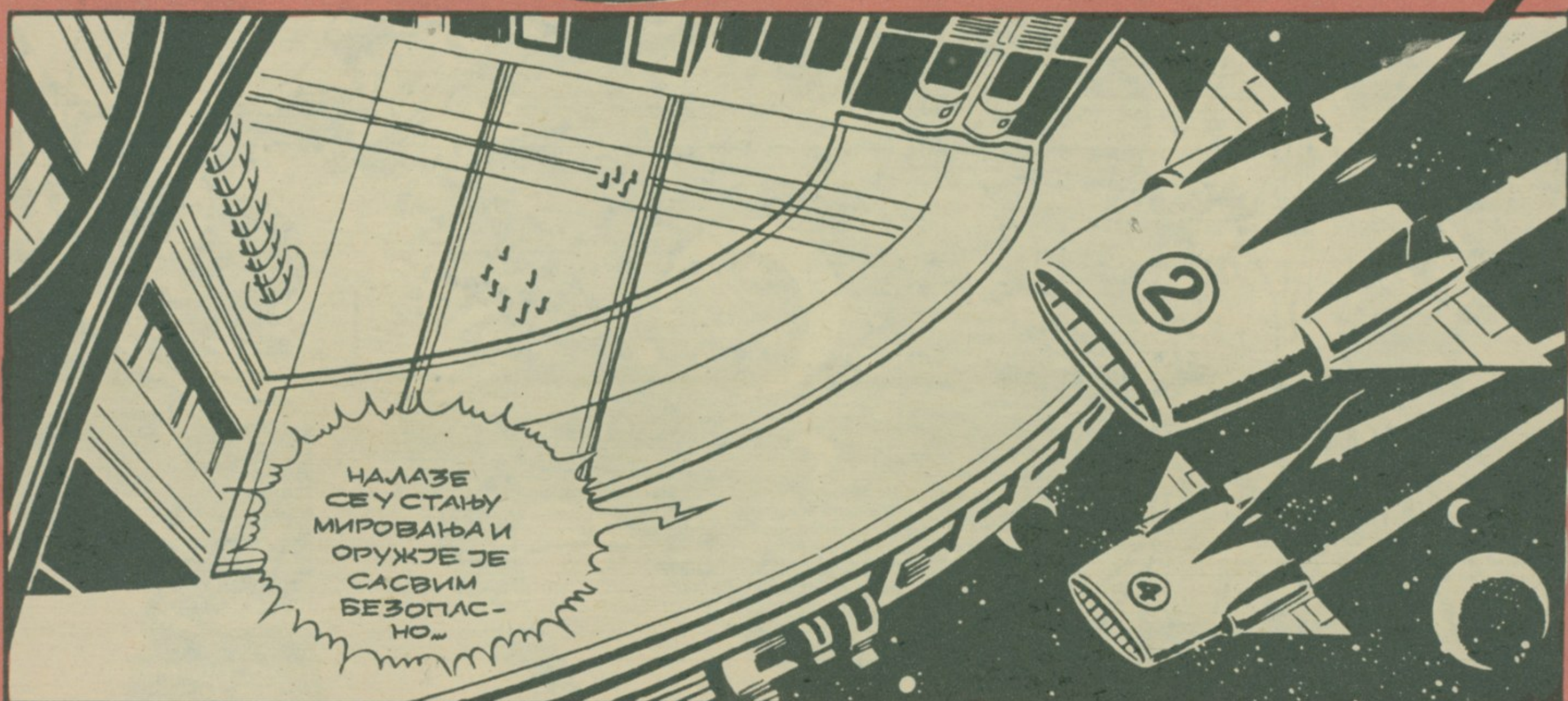

МОЖИ
ЉУДИ ЋЕ ВАС
УБИТИ!
ПАЛИ
!

ЧУЈЕТЕ
ЛИ МЕ, ГЛУПАНИ?
НАРЕДИО САМ
ВАМ ДА ПУ-
ЦАТЕ!

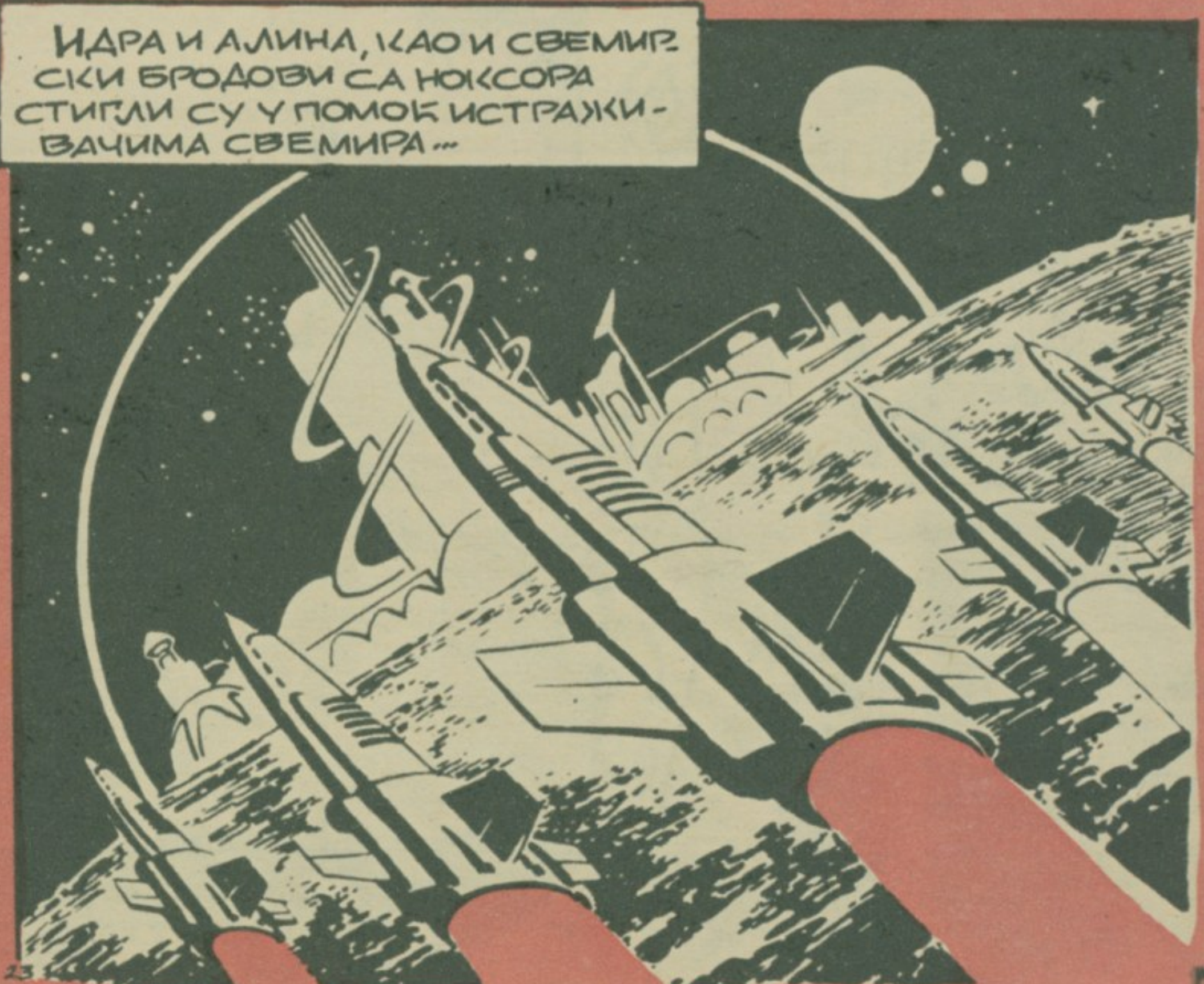
АЛИ...
МИТРАЉЕЗИ
НЕ
РАДЕ!

НАЛАЗЕ
СЕ У СТАЊУ
МИРОВАЊА И
ОРУЖЈЕ ЈЕ
САСВИМ
БЕЗОПАС-
НО...

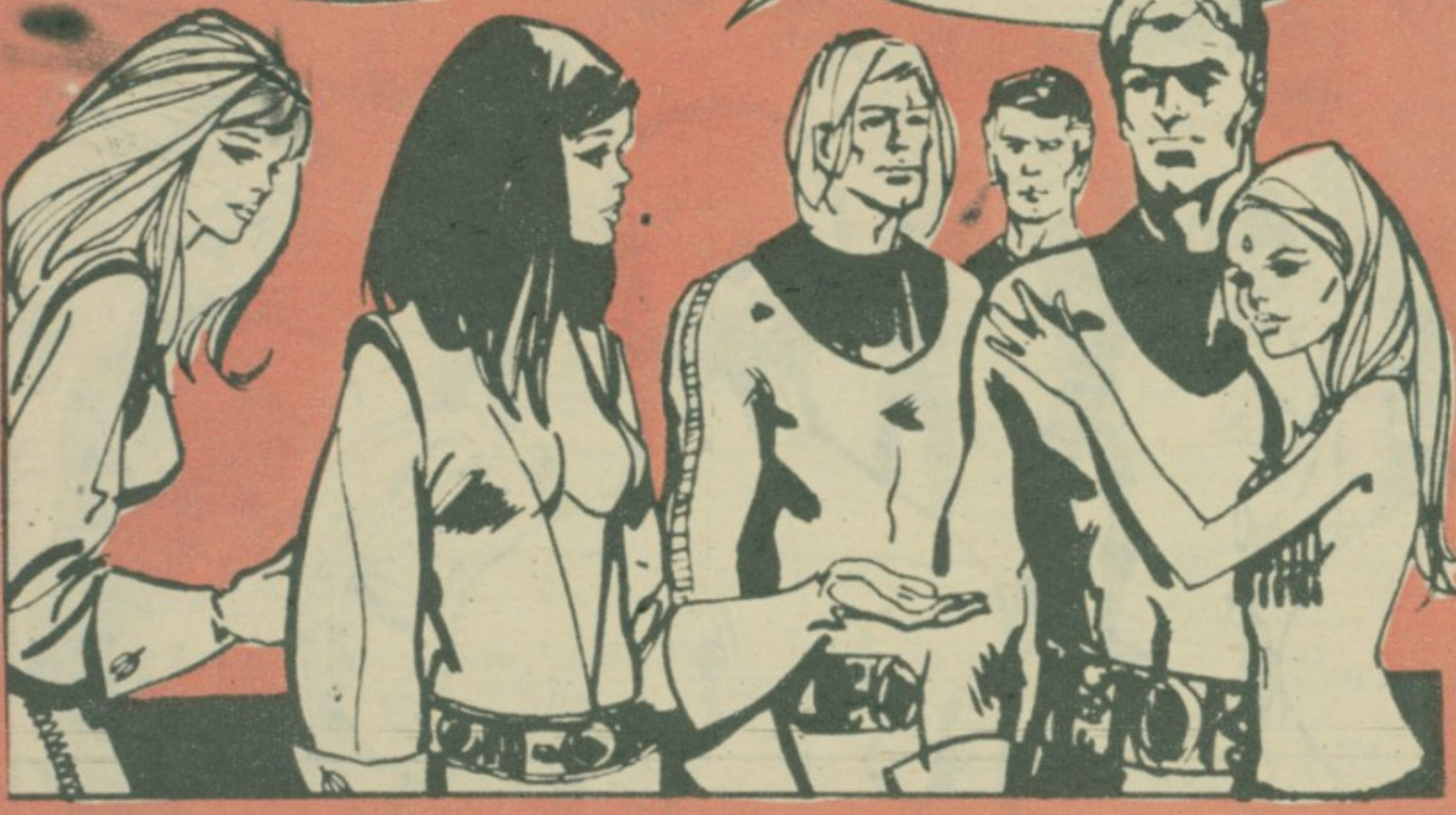
НЕ
РАЗУМЕМ...
КАКО СУ УСПЕЛИ
ДА УНИШТЕ ПОЈАС
ЕНЕРГИЈЕ ОКО
КРИПТОРА
?

ИДРА И АЛИНА, КАО И СВЕМИР
СКИ БРОДОВИ СА НОКСОРА
СТИГЛИ СУ У ПОМОК ИСТРАЖИ-
ВАЧИМА СВЕМИРА...

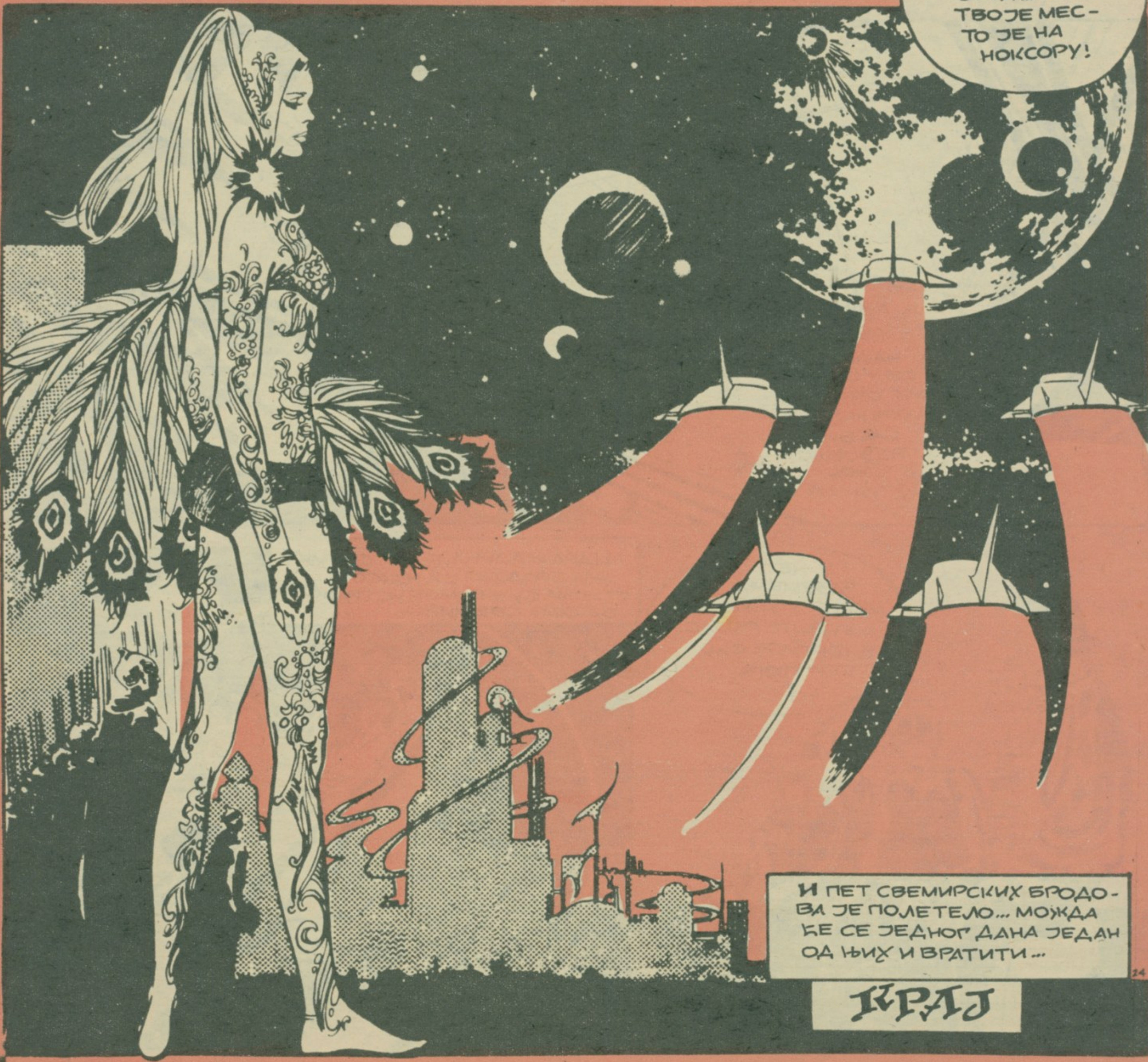
ДОШЛЕ
СТЕ У ПРАВИ
ЧАС
!

ИНФИНИТО
ЈЕ УСПЕО ДА УНИШ-
ТИ ЕНЕРГЕТСКО
ПОЉЕ КОЈЕ ЈЕ ШТИ-
ТИЛО КРИПТОР!

А ТИ, ОРИОНЕ...
ХОКЕШ ЛИ И ТИ
ПОКИ С ЊИ-
МА?

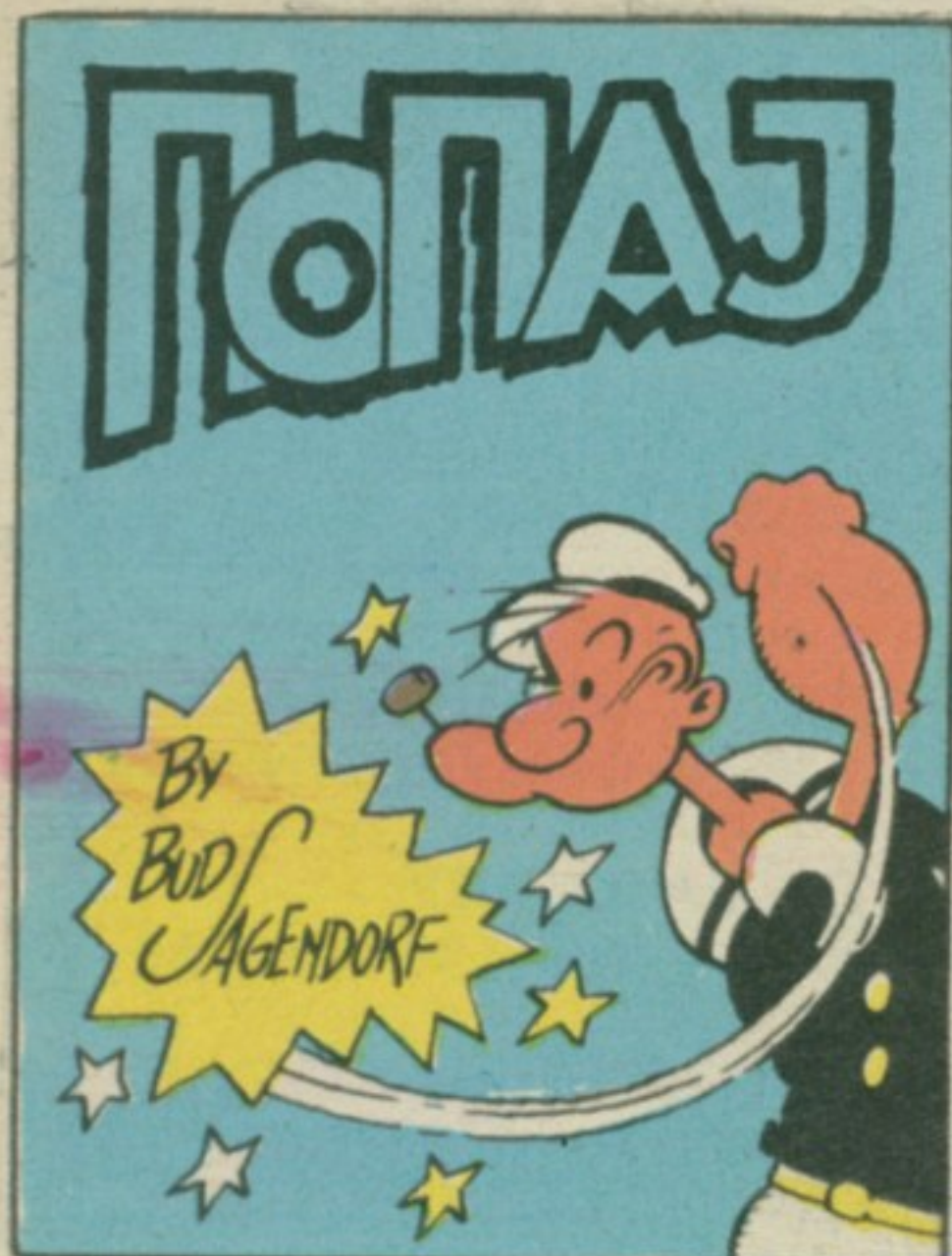
НЕ
МОГУ ДА
НАПУСТИМ
ПРИЈАТЕЉЕ,
ЗИРА... А
ТВОЈЕ МЕС-
ТО ЈЕ НА
НОКСОРУ!

И ПЕТ СВЕМИРСКИХ БРОДО-
ВА ЈЕ ПОЛЕТЕЛО... МОЖДА
ЋЕ СЕ ЈЕДНОГ ДАНА ЈЕДАН
ОД ЊИХ И ВРАТИТИ...

КРАЈ

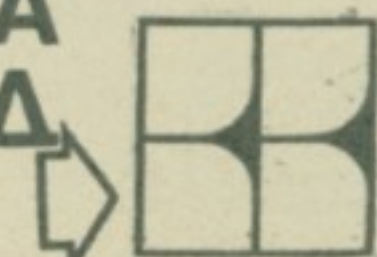
У ИДУЋЕМ БРОЈУ КОМПЛЕТАН СТРИП:
ЗЛАТНА ДОЛИНА

ВЕЛИКИ КВИЗ БЕОГРАДСКЕ БАНКЕ ШТЕДИШЕ СВЕЗНАЛИЦЕ

ПОЗНАЈЕТЕ ЛИ
ДОБРО НАШУ
НОВИЈУ ИСТОРИЈУ?

ДА ЛИ СТЕ
ШТЕДИША
КОД

Ако испуњавате ова два услова — већ сте на пола пута до лепих и вредних награда које је победицима: школама, ученицима и наставницима, припремила Београдска банка.

Свака основна или средња школа може да пошаље само једну екипу састављену од три такмичара — ученика и вође — наставника или професора. У екипу могу да уђу ученици разних разреда и одељења, а вођа екипе може да буде наставник, то јест професор историје или неког другог предмета.

Због великог броја екипа такмичење ће се одвијати регионално, у десетак већих градова у земљи. Завршно такмичење одржаће се у Београду и тада ће победничка екипа понети назив

СВЕЗНАЛИЦЕ 75.

На регионалним такмичењима екипе ће на питања одговарати писмено. Такмичари имају на располагању 60 минута. Завршно такмичење одржаће се у Београду.

Такмичари имају право да се договарају пре него што одговоре на постављено питање а вођа екипе — наставник или професор не сме да суделује у давању одговора нити да током такмичења буде уз екипу.

СВЕЗНАЛИЦА 75.

Постаће она екипа која на такмичењу покаже да најбоље познаје народноослободилачку борбу.

ГЛАВНЕ НАГРАДЕ

I НАГРАДА ЗА ШКОЛУ:
комплет инструмената за школски оркестар

I НАГРАДА ЗА ЕКИПУ:
3 магнетофона и ручни сат с посветом

II НАГРАДА ЗА ШКОЛУ:
комплет справа за фискултурну дворану

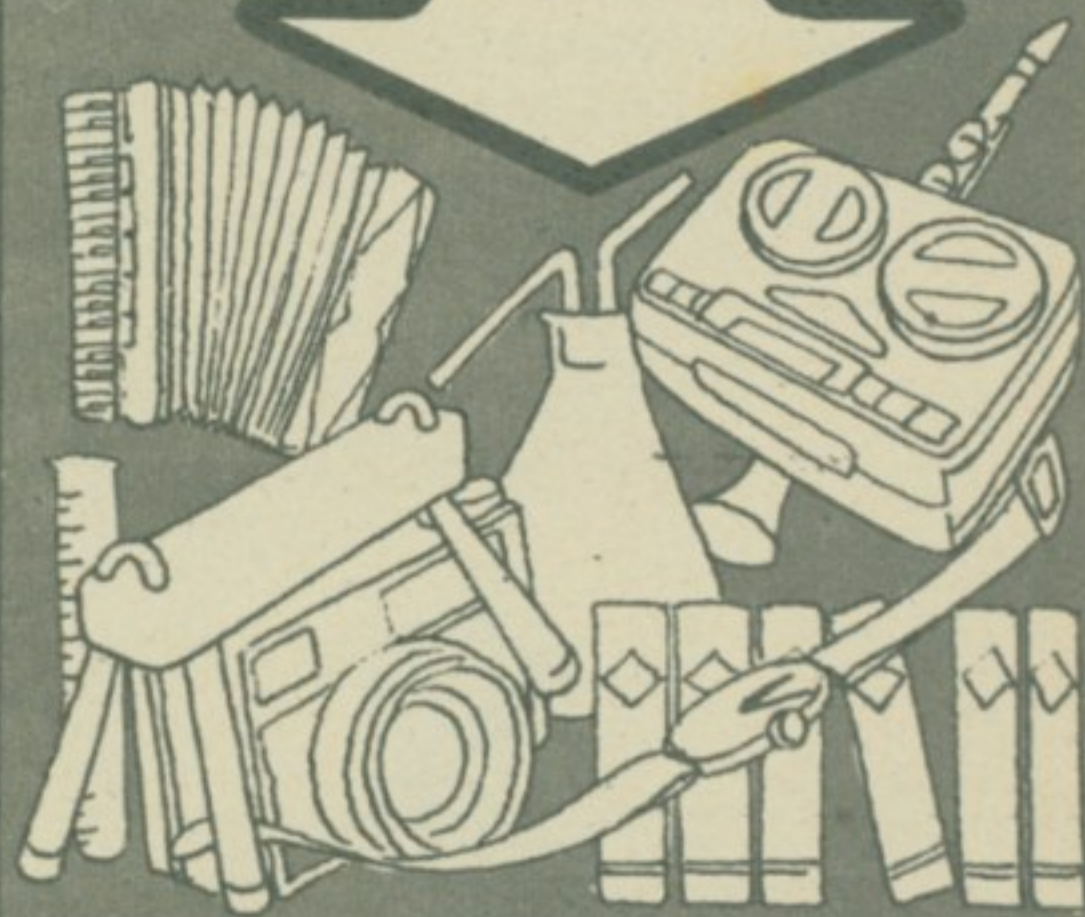
II НАГРАДА ЗА ЕКИПУ:
3 фото-апарата и ручни сат с посветом

III НАГРАДА ЗА ШКОЛУ:

комплет за хемијски кабинет

III НАГРАДА ЗА ЕКИПУ:

3 школске библиотеке и ручни сат с посветом

ПРОБНА ПИТАЊА

ОДГОВОРИ НА ПРОБНА ПИТАЊА

Када је и где одржано прво војнополитичко саветовање у НОВ и укратко садржина саветовања.

1

Прво војнополитичко саветовање одржано је у руднику Столице код Крупња (западна Србија) на иницијативу Централног комитета Комунистичке партије Југославије и Главног штаба народноослободилачких и партизанских одреда Југославије на дан 26. септембра 1941. године. Том саветовању при-

суствовали су делегати скоро целе земље. Сви борци добили су заједнички назив ПАРТИЗАНИ и уведена је војна дисциплина и организација. Одлучено је да се нови органи власти, народноослободилачки одбори, стварају како на слободној тако и на окупираној територији.

Када је и где основана Прва пролетерска бригада и њен значај?

2

Прва пролетерска бригада формирана је у Рудом одлуком ЦК КПЈ 21. децембра 1941. године. Већ сутрадан 22. децембра имала је прву борбу па се тај дан слави као дан наше Армије. Ова бригада је прошла славни

борбени пут ширећи братство и јединство међу нашим народима и из њених редова, кроз борбу, изишле су најпознатије војне и политичке личности наше револуције.

Шта су демонстранти у Београду 1941. године у масовним демонстрацијама узвикивали у знак подршке Комунистичкој партији Југославије?

3

Супротстављајући се издајничкој политици владе Цветковић—Мачек, која је издала земљу приступајући фашистичким земљама, већ 25. марта 1941. године хиљаде Београђана изишло је на улице. Незадовољство је достигло врхунац 27. марта када су демонстранти узвикивали пароле „Воље рат него пакт“ и „Воље гроб него роб“. Сличне демонстрације одржане су и у низу других места широм наше земље.

Школе које желе да на ово такмичење пошаљу своју екипу треба да попуне пријаву (коју ћемо објавити у следећем броју) и пошаљу је ПОЛИТИКИНОМ ЗАБАВНИКУ, 11001 Београд, Македонска 29, п.

фах 124. На основу тих пријава Београдска банка ће одредити места у којима ће се одржати регионална такмичења и обавестити школе о времену и месту где ће се такмичење одржати.

ЛИТЕРАТУРА

1) Мр Ђорђе Грубач, Историја за VIII разред основне школе, Београд, 1974, 2) Мр Ђорђе Грубач, Историјска читанка за VIII разред основне школе, Београд, 1974, 3) Др Ђорђе Кнежевић и мр Богдан Смиљевић, Историја најновијег доба, Београд, 1974, стр. 64—131, 4) Мр Богдан

Смиљевић и др Ђорђе Кнежевић, Историјска читанка за IV разред гимназије, Београд, 1971, стр. 204—336 (Ова четири уџбеника издао је Завод за издавање уџбеника Србије) и 5) 30 година социјалистичке Југославије, др Ј. Марјановић и др. Београд, 1973, стр. 57—175 (Издање „Дуге“ — Београд).

ЗА ОТВАРАЊЕ ШТЕДНЕ КЊИЖИЦЕ ДОВОЉНО ЈЕ ДА СЕ ОБРАТИТЕ НАЈБЛИЖОЈ ПОСЛОВНОЈ ЈЕДИНИЦИ БЕОГРАДСКЕ БАНКЕ.

ПАЖЊА! У овом квизу могу да учествују све школе из Југославије које имају међу ученицима и наставницима најмање 50% штедиша код Београдске банке.

НАПРАВИТЕ САМИ

КУТАК ЗА ДЕВОЈЧИЦЕ

фризуре ЗА ДУГУ КОСУ

АКО ИМАТЕ ДУГАЧКУ КОСУ, ПРЕДЛАЖЕМО
ВАМ ДА НАПРАВИТЕ ОВЕ ДВЕ ХИТ-ФРИ-
ЗУРЕ. ПРВА ЈЕ АФРО-ПЛЕТЕНИЦЕ А ДРУГА
СВЕЧАНИЈА ЗА РОЂЕНДАНЕ И ЖУРЕВЕ.

За афро-плетенице потребно је да направите раздељак на средини главе и тако косу поделите на два дела. Помоћу ластиша направите два „репа“ што ближе лицу (црт. 2) а затим сваки реп поделите на четири прамена, па од три прамена уплетите танке плетенице и сваку плетеницу подвучите под ластиш (црт. 3). Неуплетени прамен обавијте око ластиша и прикачите га шналицом (црт. 4 и 5). Готова фризура види се на цртежу 1.

Фризура на цртежу 6 погодна је за рођендан (ваш или туђ) жур, итд. а прави се овако: на темену се издвоји прамен па се он навије на две велике папилотне, и то напред (црт. 7). Сва остала коса подигне се нагоре и навија на папилотну на врху главе као на црт. 8. И коса изнад ушију се подигне увис и навије на папилотне (црт. 9). Када се коса осуши вежите је у реп на темену, средину репа прикачите великом шналом (црт. 10), а крај репа увијте у локну и причврстите шналицама. Косу можете, већ према прилици, украсити и цвећем (црт. 11).

МАФИЈА У ФРАНЦУСКОЈ

УБИЈЕН

ЈЕ

— Над један од Гуеринијевих проговори, дрхти читава Француска и сви криминалци слушају! — хвалили су се чланови клана пуних тридесет година и то нису биле празне речи.

Бели мерцедес заставио се испред бензинске пумпе. Постарији човек за воланом нешто је рекао младићу до себе, отворио врата, пажљиво погледао десно и лево и изишао из аутомобила. Али, упркос свом чувеном „оку соколском“ Антоан Гуерини, глава или „јум“ банде Гуерини, приметио је два мотоцикла скривена у побочној улици, на око 30 метара од пумпе, тек када су се устремила према њему.

Предосетивши опасност потрчао је назад, успео да отвори врата и ускочи једним ногом. У том тренутку људи на мотоциклима отворили су ватру и Антоан Гуерини пао је изрешетан рафалима.

Његов син Феликс искочио је из кола не хајући за опасност и видео како се мотоцикли муњевито удаљавају. Запамтио је да су на управљачима имали монтиране митраљеске пушке које су се могле окретати за 180° по хоризонталу. Лица људи који су му убили оца није видео.

ЗБОГ НЕДОСТАТКА ДОКАЗА

Овога пута специјални мерцедес којег куршум не пробија, поручен за Антоана Гуеринија за 17 хиљада долара, није помогао. На тај исти мерцедес већ су покушана два атентата. Први пут хиџи су погодили шоферско стакло и мало га загревали. Следећи напад извршен је са другог спра-та једне зграде и меџи су се одбили о задњи прозор.

Феликс Гуерини, двадесетогодишњи студент права, одмах је о трагедији обавестио телефоном свога стрица Бартелемија који, после смрти Антоана, треба да постане „јум“. Овај је

похитао Антоановој удовици Силвији и кћерки Мари-Кристин.

— Знала сам да ће тако завршити — рекла је удовица. — Још прошле недеље наговарала сам га да се вратио на Корзику у миран живот. Није хтео ни да чује.

Бартелеми Гуерини, Меме за пријатеље, скупно је исте вечери читав клан, све рођаке, пријатеље и сараднике, док је Антоаново тело почивало у соби за пријеме луксузне виле „Ла Каленцана“ која је стајала 85 хиљада долара.

Ту су се заклели да ће света бити извршена мада се не знају имена људи који су повукли обарац. Сви Гуерини били су сигурни да је убиство дело противничког клана Серван који се већ две године борио са Гуеринијевима око превла-

сти над марсејским подземљем.

Током те две године било је убистава и са једне и са друге стране. Али, полиција никада никога није затекла на лицу места чиме је икада подигнута било каква оптужба — због недостатка доказа и сведока! Врхунац свог гангстерског обрачуна било је убиство Антоана Гуеринија тог спарног јулског дана 1967. године.

ШЕСТОРИЦА БРАЋЕ

Антоан Гуерини био је пети од шест синова сиромашног рудара са Корзике, али први који је напустио острво прешавши у Марсеј. Дошао је у потрази за по-

слом, а нашао се међу кријумчарима, плаћеним убицама и уцењивачима. Пошло му је добро, па је позвао и браћу. Године 1925. сви, осим једног, обрели су се у Марсеју у служби клана Фијо.

Око 1936. клан Фијо је истребљен и тада су се Гуерини нашли на челу подземља. Већ тада са поносом су истицали: „Када један Гуерини проговори, дрхти читава Француска, а сви криминалци слушају!“

То није било пуко хвалисање. Гуерини су контролисали све, од југа до севера Француске, од Марсеја до Париза и од Булоње до Довила. Није постојао ниједан криминал вредан пажње у који они нису умешали своје прсте — од отмица и киднаповања, до трговине белим робљем и кријумчарења дрога. Нико им ништа није могао.

Када је букнуо II светски рат, нешто се променило. Меме и Паскал Гуерини, Антоанова браћа, придржили су се покрету отпора. Једном приликом Меме је сам скочио на немачка борна кола, отворио поклопац куле и убацио ручну гранату која је побила читаву посаду.

Паскал Гуерини био је члан диверзантске групе која је Немцима задавала прилично главобоље. Када је рат завршен, Меме је одликован Гвозденим крстом генерала Де Гола, а Паскал је добио Легију части. Међутим, обојица су наставила по старом и 1946. клан је опет владао подземљем.

БЛАГО »ЛА КАЛЕНЦАНЕ«

У полицијским архивима досијеи Гуеринијевих постајали су све деље, догађала су се и хапшења, али никада није долазило до суђења. Сведоци су једноставно „испаравали“ и тек понеки би био пронађен у даљини у мору или изрешетан меџима. И увек је недостајало доказа за званичну оптужбу.

Стари родитељи Гуеринијевих живели су на Корзици у луксузној вили, најлепшој на читавом острву. Синсви Лисјен, Паскал, Пјер, Бартелеми, Антоан и Франсоа нежно су се старали о њима.

До погибије Антоан је контролисао све коцкарнице на југу Француске док су Меме и Паскал „радили“ на дрогама и трговини белим робљем. Полицијски

инспектор Рене Денис, који им је безуспешно био за петам пуних 10 година, претпоставља да су само од дрога зарађивали годишње око 5 милиона долара!

Вила „Ла Каленцана“ у којој је живео Антоан представљала је неку врсту „главног штаба“ клана и, вероватно, била најбоље утврђена и чувана кућа на свету. Око ње даноноћно су стражарили наоружани људи, парк су чували и љути алзашки пси, а ноћу је по зиду око целог имања пуштана струја високог напона.

У „Ла Каленцани“ чуван је, између осталог, скупцен накит, новац, уметничка дела непроцењиве вредности. Никада није израчуната укупна вредност тих драгоцености, али се причало да је после Антоанове смрти 23. јула 1967. прелазила суму од 25 милиона долара!

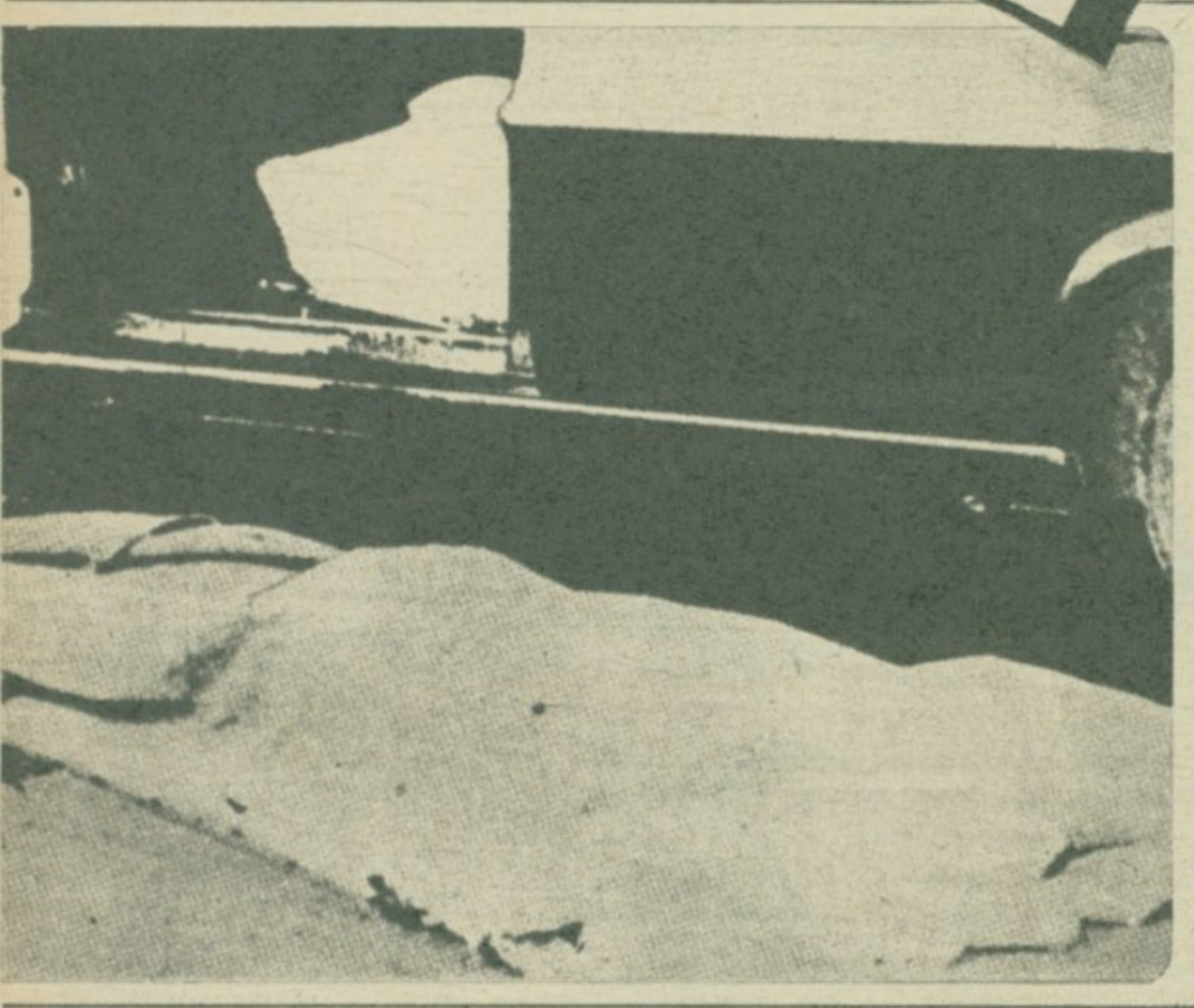
Маја 1967. у Марсеј је допутовао неки Аустријанац и затражио да разговара са Антоаном. Примљен је у „Ла Каленцани“. Ту је испричао да је његова кћи, ради учења језика, преко огласа нашла посао гувернанте код једне париске породице.

Међутим, родитељима је послала писмо да су је, уместо у Париз, одвели у Марсеј код Гуеринијевих. Од тада о њој нису ништа чули. Сада је отац захтевао да му се каже шта је са девојком, рекао је да је писмо сачувао и да ће отићи право у полицију ако му не врате кћерку.

Антоан је, наравно, одговорио да о томе свему нема појма. Ипак, нека му господин покаже писмо, ко зна, можда ће моћи да му помогне. Аустријанац није био толико луд и ударен је на

Хапшење Мемеа Гуеринија

Ни специјални мерцедес кога куршум не пробија није могао да спречи крвави обрачун. На слици лево: Антоан Гуерини.

муке од којих је после три дана издахнуо.

Његово тело бачено је у море. Пуна два месеца су протекла док Интерпол није успео да идентификује леш. Тек тада се сазнало да је Аустријанац својој жени оставио поруку са назначеним местом где је чувао кћеркино писмо. Оно је доспело полицији у руке, многи из клана Гуерини ухапшени су и — пуштени на слободу!

— Знали смо да су Гуерини убили тог човека и да су му кћерку продали, вероватно у неки харем. Али, једно је знати нешто, а сасвим друго то и доказати! — рекао је инспектор Рене Денис. — Само писмо било је слаб доказ пред судом, а Гуеринијеви су бранили најбољи адвокати Француске!

САХРАНА НА КОРЗИЦИ

Погреб Антоана Гуеринија у свему је подсећао на грандиозне пратње најчувенијих чикашких гангстера. Тело је пренето на Корзику специјалним авионом, тамо су одлетели и сви чланови, рођаци и пријатељи да мртвом „куму“ одају последњу почаст. Сва браћа окупила су се око ојађене осамдесетогодишње мајке.

За то време догодило се нешто сасвим неочекивано и — случајно! Неки ситан лопов из Безансона бавио се нарочитом врстом провала: у новинама је редовно пратио читуље и, када би му се нека учинила на-

рочито „уносна“, проваљивао би у празну кућу ожаљшћене породице док је ова била заузета погребом.

Тај лопов, двадесет седмогодишњи Клод Мандроајан, прочитао је да ће сахрана извесног Антоана Гуеринија бити на Корзици и да погребна поворка крће из виле „Ла Каленцана“ у Марсеју. Он није имао појма ко су Гуеринијеви и у шта се упушта.

Спаковао се, отпутовао у Марсеј, добро осмотрио вилу, учинило му се да доста обећава и у ствар упутио и свог пријатеља Шпанија Луиса Мигуела Тараконеа. Изнајмили су камионет, обили капију виле, смирили псе и утерали аутомобил до самих улазних врата.

Оно што су нашли превазишло је сва очекивања. Готово све драгоцености потрпали су у камионет и вратили се у Безансон. Мандроајану се журило да се обогати, а имао је намеру и да се ожени лепом Жанин Пријар.

Али, нико у Француској није хтео да купи ниједан од предмета који је он нудио. Сви трговци краденом робом одмах су препознавали драгоцености Гуеринијевих и ни по коју цену нису желели да буду умешани. Чак су му говорили да је и за њега најбоље, ако му је живот мио, да се Гуеринијевима извини и све хитно врати.

АЛИБИ ОПТУЖУЈЕ

Његов ортак Тараконе одмах је схватио опасност,

одрекао се свог дела и отпутовао у Шпанију. Мандроајан није био толико паметан, није му се растајало од лако стеченог блага, мада га је и вереница преклињала да све лепо врати.

Најзад је пристао, преко посредника ступио у везу са Мемеом, овај се сложио да се читава ствар заборави ако се благо врати, али је Мандроајан још једном погрешно. Већи део драгоцености је вратио а за остатак захтевао 10 процена та од укупне вредности плена!

Ово је било превише. Гуеринијеви су „пристали“ и заказали му састанак, а он је, ради веће сигурности, повео и Жанин. На заказаном месту зауставио се аутомобил Гуеринијевих у којем се, на први поглед, налазио само возач. Мандроајан је пришао.

У том часу отворила су се задња врата аутомобила, искочила су два наоружана човека и Мандроајана увукла унутра. Два дана касније нађен је измрцварен на стенама крај мора. Плима није допирала до тог места и таласи нису повукли леш.

Тек тада пријавила је Жанин случај инспектору Денису који је само чекао прилику да се баци на Гуеринијевице. Сада је, најзад, имао и сведока, девојку која је присуствовала отмици и на фотографијама у полицији препознала нападаче. То су били: Франсоа Гуерини, Анри Роси и Доминик Поли.

Одмах су ухапшени Меме Франсоа и Паскал Гуерини, Роси и Поли. Меме је за себе ангажовао једног од најславнијих светских адвоката Рене Флорија, живу легенду судских аула, и не мање познатог Жака Исорнија. За остале ухапшене изнајмио је још 16 адвоката!

Меме, Паскал и Франсоа изјавили су да су ноћ када је убијен Мандроајан провели у хотелу „Медитеране“, а као сведоке навели су бармена и госте који су их видели. Но, полицији је током истраге члан банде бармен Марсел Фијо признао да је те исте ноћи присуствовао договору када је одлучено да се Мандроајан ликвидира.

На основу те изјаве Меме, Паскал и Франсоа Гуерини оптужени су за убиство исто као и Анри Роси и Доминик Поли који су га својеручно извршили. Марсел Фијо оптужен је за саучесништво. Одбијена је молба да се оптужени, уз кауцију, бране са слободе, а полиција је против њих обезбедила 58 сведока на челу са Жанин Пријар.

Када је процес почео 6. јануара 1970. у Палати правде у Паризу, међу оптуженима није се налазио Франсоа Гуерини. Он је непосредно пре тога за време операције чира у стомаку умро на операционом столу. Током процеса нестала су још два брата: Пјер је умро од запаљења плућа,

Лисјен је побегао на Корзику и умро од инфаркта.

Јавни тужилац обавестио је суд да се процес води у Паризу јер је у Марсеју било немогуће обезбедити непристрасну пороту. Такође, да је већина сведока, на челу са Жанин Пријар, нестала незнано куд.

Адвокати одбране били су уверени да ће, с обзиром на једног кључног сведока и то веома сумњиве прошлости, имати лак посао и да је процес тако рећи већ добијен. У почетку тако је и изгледало.

ЖЕНА У ЦРНОМ

Трећег дана суђења у салу је ушла жена у црнини, лица покривеног непрозирним велом. Пратила су је два полицајца.

— Зовем се Жанин Пријар и спремна сам да сведочим — рекла је судији. — Крила сам се од Гуеринијевих људи.

Позвали су је да сведочи.

— Мандроајан је био лопов али волела сам га и желим да убице буду кажњене. Била сам са њим када су га ова двојица — и ту је показала на Росија и Полија — натерала да уђе у аутомобил. Те вечери улица је била добро осветљена, а ја сам се налазила у једној капији неколико метара од аутомобила!

Затим је сведочио бармен Марсел Фијо:

— Оне вечери када је Мандроајан смакнут неки од оптужених седео је у хотелу „Медитеране“. Око 10,30 Меме је позван на телефон. Када се вратио за сто, рекао је пријатељима: „Добио је своје! Тај прљави, мали лопов више неће красти!“

— Две вечери пре убиства у хотелу су били сви главни чланови банде? — питао је државни тужилац.

— Да, господине: Меме, Паскал и Франсоа Гуерини, Доминик Поли, Анри Роси, Жером Сарола, Паскал Маријани, Мишел Санторели и још један чије име не знам.

— Ви све их слушали? Да ли сте чули о чему су разговарали?

— Да, господине. Чуо сам да говоре о неком убиству и да у више махова помињу име Мандроајан. Чуо сам Полија када је рекао: „Онда, договорили смо се! Роси и ја ћемо га средити, а Франсоа ће возити!“

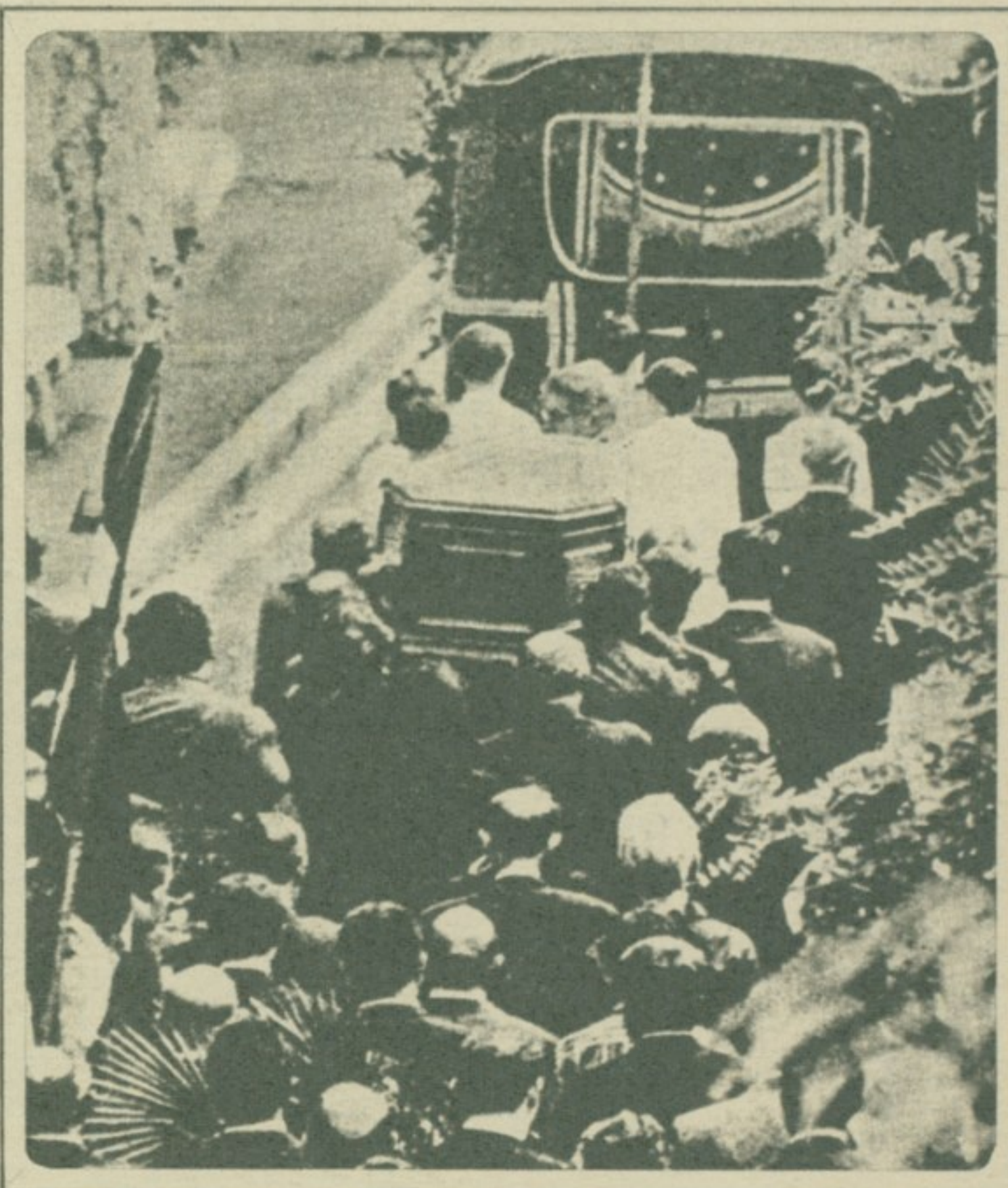
КРАЈ И ПОЧЕТАК

Током процеса изређали су се сведоци и једне и друге стране, адвокати оптужених рекли су своје и апеловали на пороту да њихове клијенте ослободи јер се не може поклонити вера изјавама заљубљене жене и човека који је и сам припадао банди. Државни тужилац тражио је највеће казне.

Порота је кратко већала: Меме и Паскал Гуерини добили су по 20 година робије са принудним радом, Роси и Поли по 15, а Фијо је једногласном одлуком ослобођен јер је помогао суду.

Тако је, захваљујући једном ситном лопову, краљевина банде Гуерини заувек свргнута. Али, то не значи да је Марсеј очишћен од крупног криминала — уместо Гуеринијевих сада јутом Француске влада банда Серван.

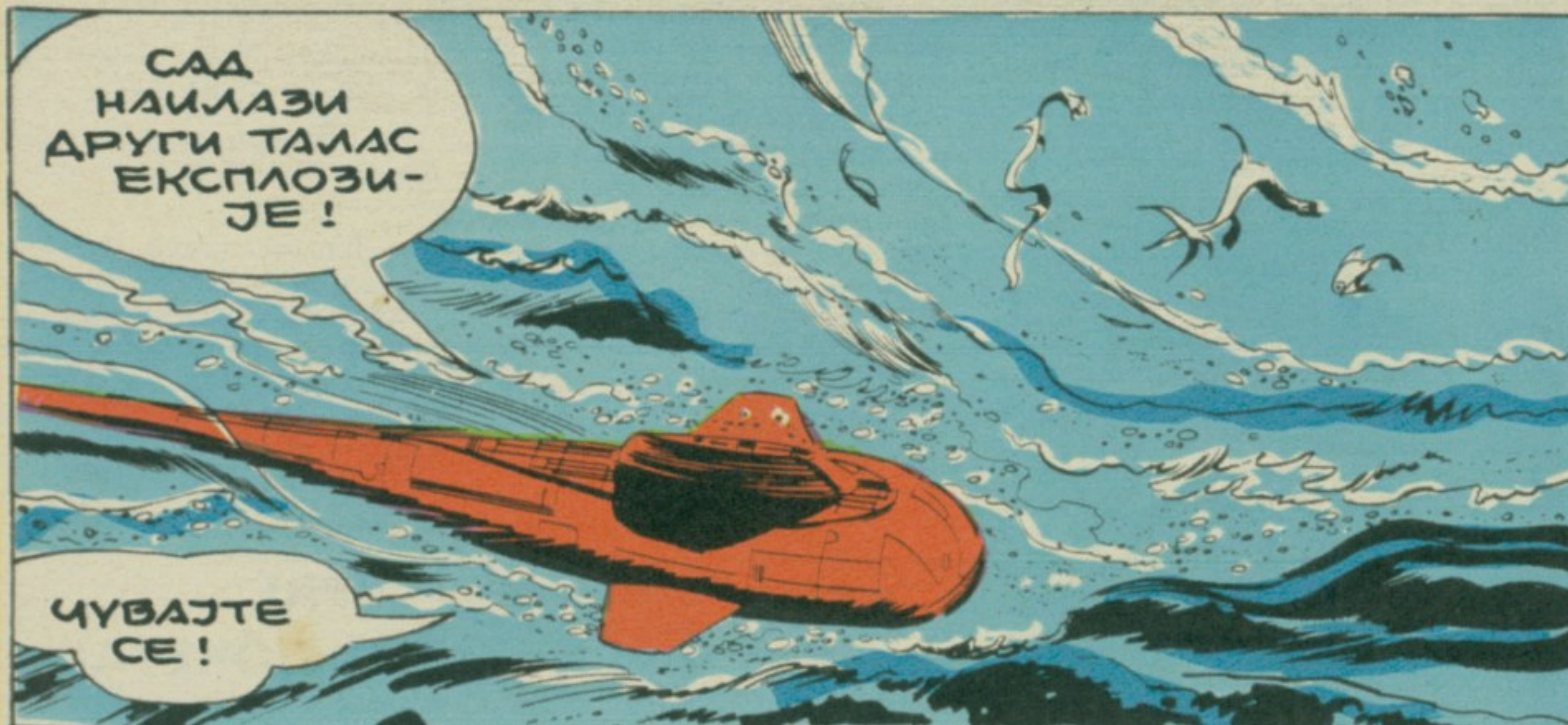
Б. Д.

Погреб марсејског „кума“ у свему је подсећао на грандиозне пратње чикашких гангстера.

Don
BARRY

ФЛАШ ГОРДОН

САД
НАИЛАЗИ
ДРУГИ ТАЛАС
ЕКСПЛОЗИ-
ЈЕ!

ЧУВАЈТЕ
СЕ!

ПУКО-
ТИНА!

ВОДА ПРОДИРЕ
У ПОДМОРНИ-
ЦУ!

ВОДА И
РАДИЈА-
ЦИЈА!
ПРОПАЛИ
СМО!

ПОДМОРНИЦА
НИЈЕ ТОЛИКО
РАЊИВА!
ЗАТВОРИЋЕМО
ПУКОТИНУ!

АЛИ...
РАДИЈА-
ЦИЈА?!
ЗАР ВАЗ-
ДУХ НИЈЕ
ВЕК ЗАГА-
ЂЕН?!

ВОДА ЈЕ
ДОНЕЛА И
ДОНОСИ
РАДИЈА-
ЦИЈЕ!

ЈОШ ЈЕДНА
ЕКСПЛОЗИЈА!
ЈЕСУ ЛИ ТОР-
ПЕДА ТАЧНО
ПОГОДИЛА
МЕТЕОР
?!

ДА СУ
ИЗЛАЗ-
ВАЛА
АТОМ-
СКУ
ЕКСПЛОЗИ-
ЈУ... НАС
ВЕК НЕ БИ
БИЛО!

ЗА ТО НЕ
БРИНИ, ФЛАШЕ! ОВО СУ
САМО ПОТРЕСИ ОД РАСПРСКА-
ВАЊА МЕТЕОРА!

ЗАРКОВ
ЈЕ БИО У
ПРАВУ:
ТОРПЕДА
СУ
САМО
РАЗБИЛА
МЕТЕОР!
ОН,
МЕБУТИМ,
НИЈЕ
ЗНАО...

... ДА ЈЕ ЈЕДАН ВЕЛИКИ
КОМАНД УРАНИЈУМА ОД-
БАЧЕН ДАЛЕКО... ПРЕМА
АТОМСКОЈ ПОДМОРНИЦИ...

ФЛАШЕ!
ПОГОЂЕ-
НИ
СМО!

ДЕВОЈЧИЦЕ ГА УОПШТЕ
НИСУ ЗАНИМАЛЕ И ТО
ЈЕ ПОЧЕЛО ДА МЕ КОП-
КА. ШТА ЛИ МИСЛИ КАД
СТАЛНО ЋУТИ?

Влада и ја смо ишли у исти разред. Међутим, у учионици није на мене остављао неки посебан утисак. Био је један од многобројних нових другова које сам стекла у гимназији. Можда га нисам посебно издвајала и због тога што је био изразито недруштвен, што је волео да буде сам. Сушта супротност мени, веселој и брбљивој.

Али, првог дана производног рада у фабрици „Икарус“, схватила сам да

је лепши и интересантнији од осталих баш због тога што га девојчице уопште нису занимале. И, он је мене почео да занима. Хтела сам да знам шта мисли кад непрестано ћути. Воли ли неку девојчицу коју ја не познајем? Хтела сам да знам све о њему, да будем део његових мисли и снова. Постао је за мене најинтересантније и најлепше биће на свету.

Седео је за неким расклиманим столом у једној хали фабрике. Чим сам уш

ла, приметила сам његова широка леђа (тренирао је пливање и био заљубљен у спорт) повијена над неким цртежом. Скицирао је хидрауличну пресу за свој дневник рада.

ЦРТАМ
ТЕБЕ

— Шта црташ? — пита-ла сам га у жељи да започнем разговор. У школи ско

за време часова, страхујући да нас професори не виде, у пролазу се „случајно“ додиривали. Сећам се, био је петак, ишли смо пре подне у школу. За време одмора, стајали смо сами поред стуба у дворишту школе и — ћутали. Другови су пролазили поред нас и смешкали се, а нама је било непријатно. Бојали смо се задикивања.

— Сутра ћу у биоскоп са Нером — рекла сам.

— Шта се даје? — Кад је

заспим мислећи на неког младића.

МНОГО ЧЕШЋЕ
СА ОСМЕХОМ

А онда су дошле дуге шетње по Бежанијској коси и Новом Београду, одласци у биоскопе, држање за руке и неки лагани, нежни пољубац, прва љубавна писма и цедуљице на часу. Прве сузе због љубоморе.

Љубав

Опратићемо се,
опратићемо се и сипрашно дућим ноћима
одлазимо у свет.

Није ово више завршена само једна школска година
Како:

толико је дејствително.

Једно велико дејствително данас је толико.

Како,

и сви заједно радосни

и којекад се низ ситних као шака прасутих
кликера,

и сви су смешни од задовољства
ко власителитске фигуре,
и сви су шарени и чудни
као град за време великих празника.

Само ја знам:

никада више,

никада више,

нећемо се црватићим за руке

ни ходати од цила до цила

и покусавати изаљуд да се ситимо док ћутимо

нећега врло важно,

нећега толико огромно важно

чега се развојени никада више нећемо моћи ситити.

Мирслав Антић
(1932)

За време филма стидљиво смо се држали
за руке

ро да и нисмо разговарали и ово је била прилика да се спријатељимо.

— Тебе — рекао је грубо.

Како сам га мрзела у том тренутку! Ја — хидраулична преса. Нико ме никада није увредио као тада он. Решила сам да му више не прилазим. Мрзела сам га. Можда зато што су моји лепи снови пали у воду, што их је тако грубо срушио.

Сви наши каснији разговори сводили су се на вређања. После опатијског фестивала рекао је како су све песме биле глупе, а ја сам му одговорила да је глуп он.

СЛУЧАЈНИ
ДОДИРИ

Дани су пролазили. Прошао је и мој петнаести рођендан. Више се нисмо свађали. Дуго смо се гледали

чуо назив филма, сагнуо је главу и рекао:

— Можда ћу доћи и ја.

И дошао је.

Стидљиво смо се држали за руке за време филма. Тада сам добила и први комплимент. Неспретан али мени неизмерно драг. Наиме, филм је био у дистрибуцији „Весна-филма“ из Љубљане. Рекао је:

— Мора да је филм добар, чим је „Весна“.

Био је мрак и нисам му видела лице. Или можда нисам ни смела да га погледам. Тада је постао мој. Заволела сам га скоро као и мој родни град, моје бескрајно драго Ваљево. То вече ме је први пут један дечак пратио кући, те ноћи први пут нисам могла да

Сви су на нас гледали са симпатијама. Били смо тако млади, неискусни, срећни и бескрајно наивни. Тако је то трајало дуго: понекад са сузама, али много, много чешће са осмехом. Само, зашто увек постоји неко „само“? Растали смо се после осамнаест месеци проведених заједно. После раскида, он је напустио нашу гимназију. Више га нисам видела.

Сада други испуњава моје мисли, сада другог волим. Ипак, Влада остаје мој, и често га се сетим. Јер у себи заувек носим неку сетну љубав за њега.

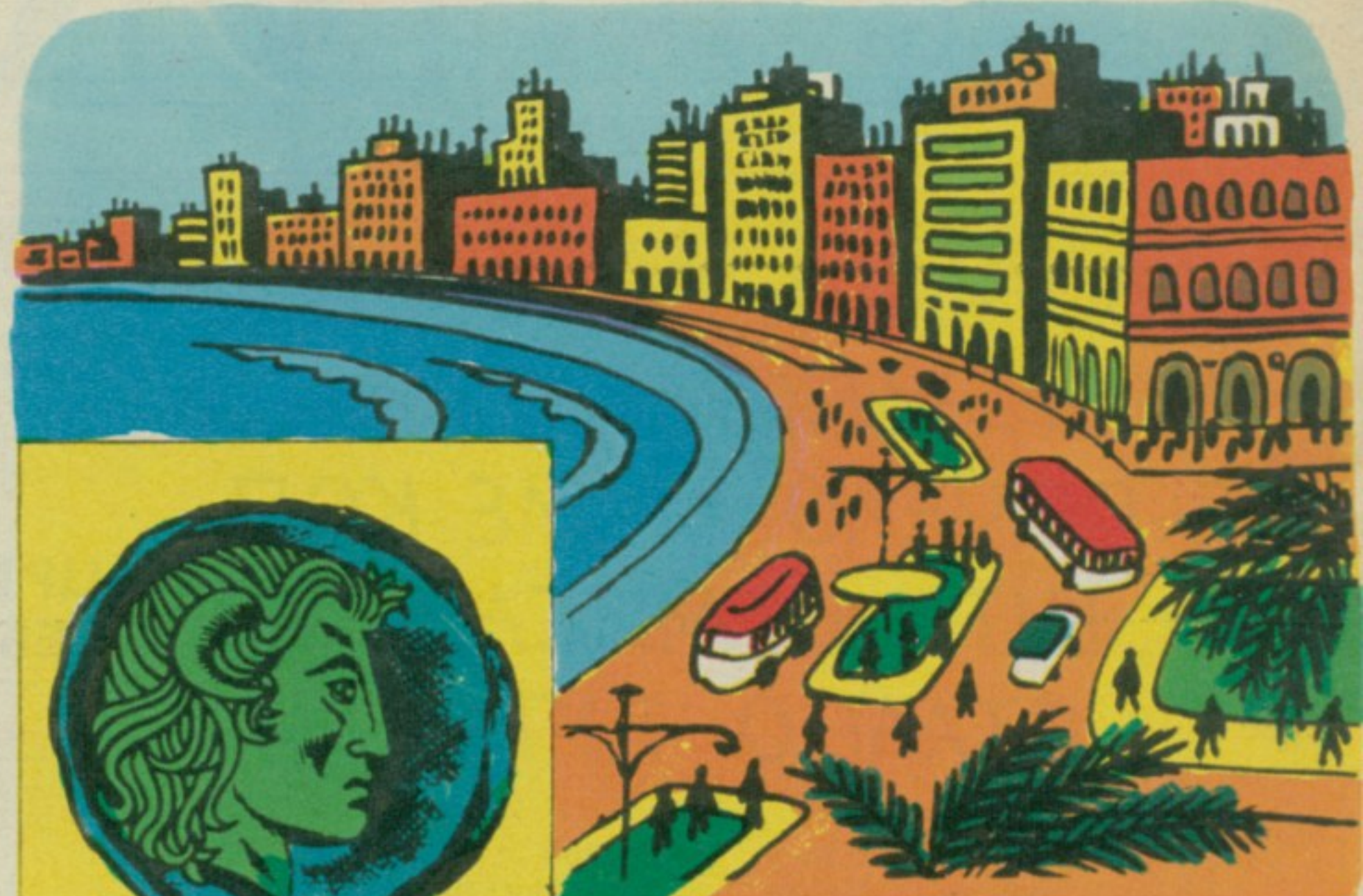
Весна Обућина,
Нови Београд,
Сремских одреда 8
(Хонорар: 250 динара)

ЦРВЕНА РЕКА НОСИ ЖИВОТ — Иза зелених оаза у око 20 км широкој долини Нила настаје пустина по којој се, нешто даље, дижу планине од песка и кречњака. Северни Египат раширио се на исток и на запад од Нила, али већина становништва живи на мање од десет одсто целокупне површине земље, тамо где је некад постојао древни Египат. Живот Египта одувек се управљао према Нилу који је у пролеће опадао а у лето, кад почну кише, бујао доносећи плодну црвену земљу из Нубије и Судана. Стари Египћани су веровали да то тече крв бога Озириса која доноси живот.

ПУТОВАЊЕ ПО ЕГИПТУ (2)

ПУСТИНА

АЛЕКСАНДАР ВЕЛИКИ — После освајања Персије македонски владар Александар Велики ушао је 332. г. пре н. е. у Египат и ослободио га од Персијанаца.

ОВДЕ ЈЕ ЖИВЕЛА КЛЕОПАТРА — Александрија, модеран и леп град на Средоземном мору који носи име по Александру Великом, од 332. г. пре н. е. пуна три века била је центар чувене хеленистичке културе. Многи научници живели су и радили у њој. Хеленистичку државу уништили су Римљани уклонивши 30. г. пре н. е. Клеопатру, последњег владара из династије Птоломеја.

РАМЗЕС II — У подножју колонијада у Луксору још издалека може се видети један кип — осам метара висока фигура Рамзеса II који седи. Хијероглифи на његовој престоној столици говоре о уједињењу горњег и доњег Египта. Владавина Рамзеса II (1317 — 1251. г. пре н. е.) доба је великих грађевина познатих као дела Рамесиде. Користећи робове, Рамзес II је подигао храмове по целом Египту.

СТУБОВИ ЗА ХРАМОВЕ — После краљевских двораца храмове су били највеће грађевине у старом Египту јер су представљали куће богова. Стубови који су подупирали циновске сводове најчешће су грађени у облику лотоса, папирусовог цвета, у облику палме или са ликом неког божанства.

МУМИЈА ЧЕКА ДА ОЖИВИ — Стари Египћани веровали су да људско тело наставља да живи и после смрти и због тога треба да се сачува. Отуда и њихов обичај балсмовања тела покојника које је тако могло да се сачува и неколико векова. Сиромаси су балсовани природном сољу и умотавани у крпе замочене у смолу. Код фараона и свештеника тај обред је трајао по читаву годину: тело се прво сушило обложено сољу, затим премазивано балсамом (мешавином етеричних уља и смоле) и остављано платненим пантљикама. Мумија (тур. мум — восак) је тада стављана у дрвене па у златне ковчеге и најзад у камени саркофаг који је зазиђиван у гробницу. По веровању мумија је сада чекала да поново оживи док је душа већ била пред богом Озирисом који ће јој судити.

УЗВОДНО ОД АСУАНА — Велика област Нубије у горњој долини Нила, узводно од Асуана, ишчезла је после подизања Саад ел Али (Велика брана) високе 180 м а друге 5 км. Поред тога што је веома важна за савремену пољопривреду Египта, сва брана доноси и велике количине електричне енергије.

ДОЛИНА КРАЉЕВА — Владари „новог царства“ изабрали су за место вечног починка „Долину краљева“ у западним Тебанским планинама. Огромне терасасте гробнице усецане су у стене и по 100 до 200 м дубоко. Улаз у гробнице вешто је сакривен.

БА ЋЕ ОЗЕЛЕНЕТИ

ТЕКСТ И ЦРТЕЖИ:

ALEXANDAR
KLAB

الكلاص
الكلاص

СВЕТИ БИШОЈ — У долини Вади ел Хатрун, где је пре петнаестак година почео да се спроводи план озелењавања пустиње, налази се велики коптски манастир Свети Бишој. Копти, потомци старих хришћана у Египту, нису ни после арапског (641. г.) ни после турског освајања (1517. г.) прешли на ислам већ су остали хришћани-монофизити. Они су имали и свој језик који потиче од старог египатског, али је од 14. века почео да ишчезава и до данас се очувао само у цркви. Свај стари коптски манастир обишли су и многи наши омладинци који су са младима из целог света учествовали у акцијама озелењавања пустиње.

ЈЕДРИЛИЦЕ С НИЛА — Први чамци који су пловили Нилом били су направљени од свежењева папирусне трске. Касније су се појавиле једрилице са једрима у облику слова А. На Нилу се и данас могу видети барке сличне оним прастарим како плове поред храмова Карнака и Луксора.

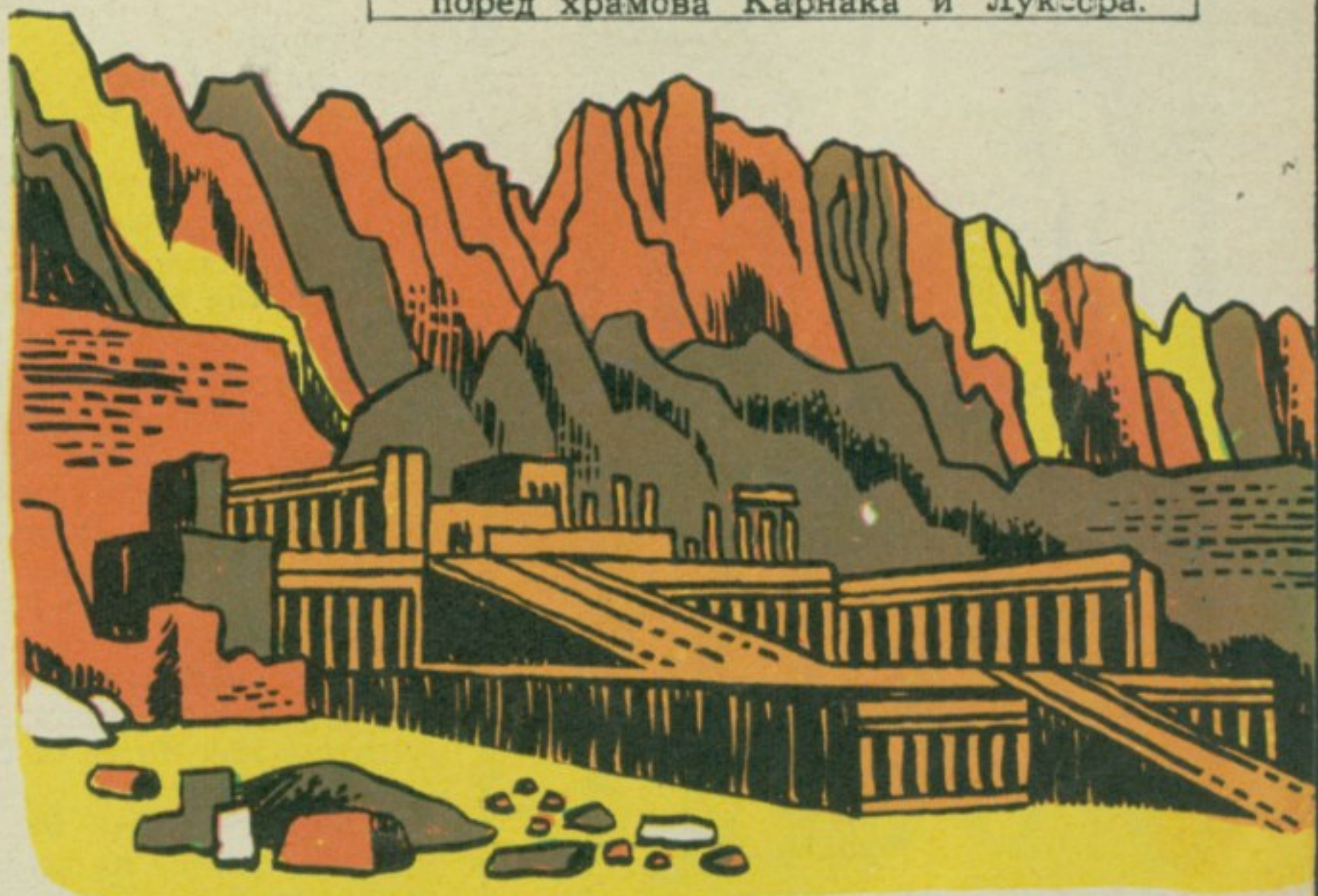

ОБЕЛИСК У ЛУКСОРУ — Храмови су изгледали „пространи као линија хоризонта“, али не да би примили масу верника. У храм није смело да се улази. Ове велике грађевине стајале су непроцењиво много људског труда а изражавале су само моћ божанства коме су подигнуте и његову апсолутну изолованост. На цртежу је обелиск (висок 30 м а тежак 318 тона) испред храма у Луксору.

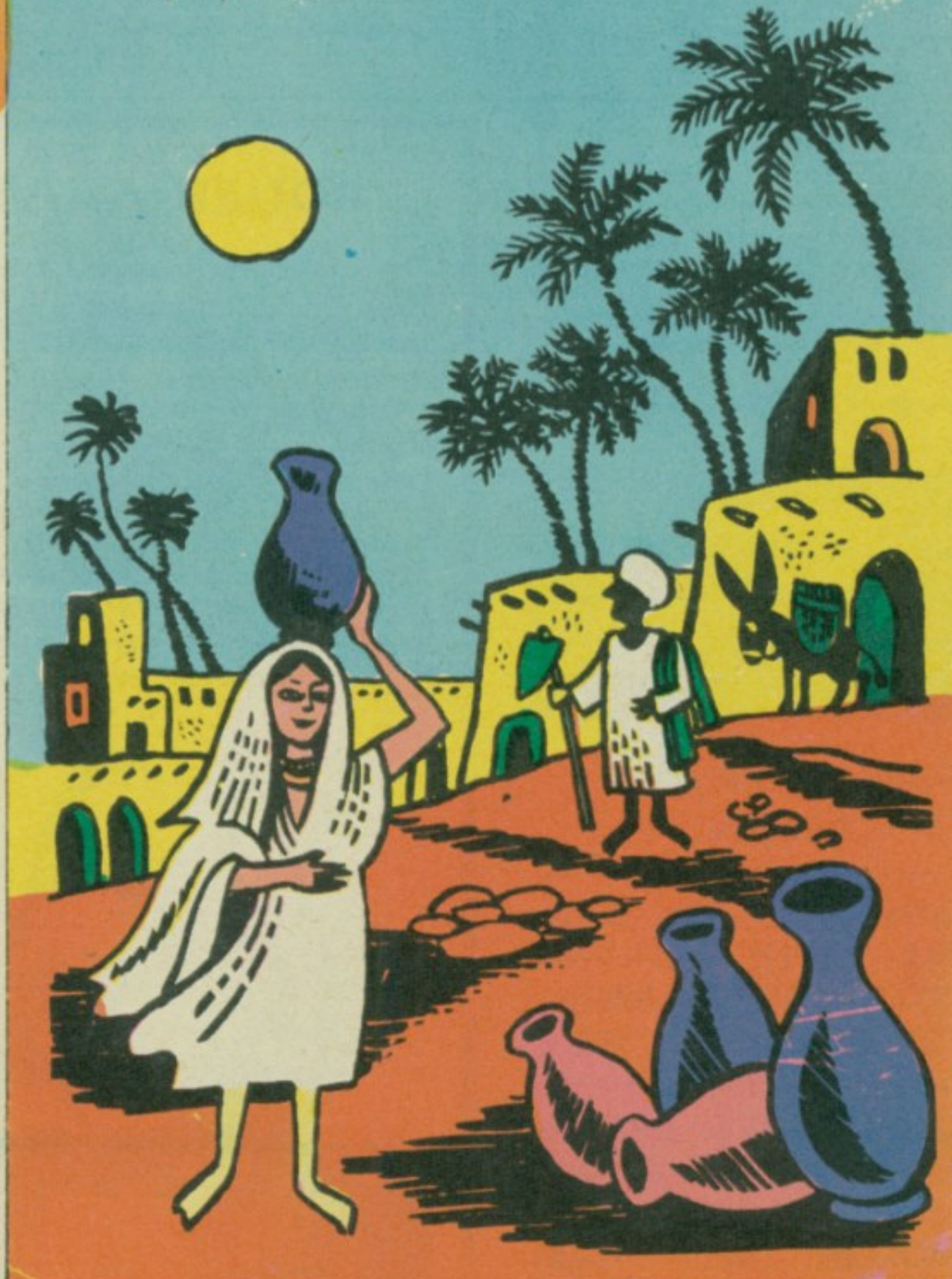

УСПОМЕНА ИЗ КОМ ОМБОА — У Египту се, као мало где, могу видети споменици који трају столећима и задивљују величанственошћу људског рада. Због тога га посећују туристи са свих страна света враћајући се богати утисцима и с лепим сувенирима као што је овај минијатурни тепих од рогозине и тканине из Ком Омбоа.

КРАЉИЦА ИЗ ЕЛ БАХРИЈА — У Дејр ел Бахрију, у близини Тебе, налази се монументалан комплекс који је истовремено храм бога Амона и гробница краљице Хатшепсут (она је сахрањена овде око 1475. год. пре н. е.). За разлику од фараона „старог царства“, владари из тог периода не подижу за себе пирамиде већ гробнице у стенама. Унутрашњост храма у Дејр ел Бахрију, уклесаног у стене планина у које је по предању сунце сваког дана долазило на починач, позната је по атријуму с десе стране где се у изванредним рељефима и сликама прича о животу краљице Хатшепсут.

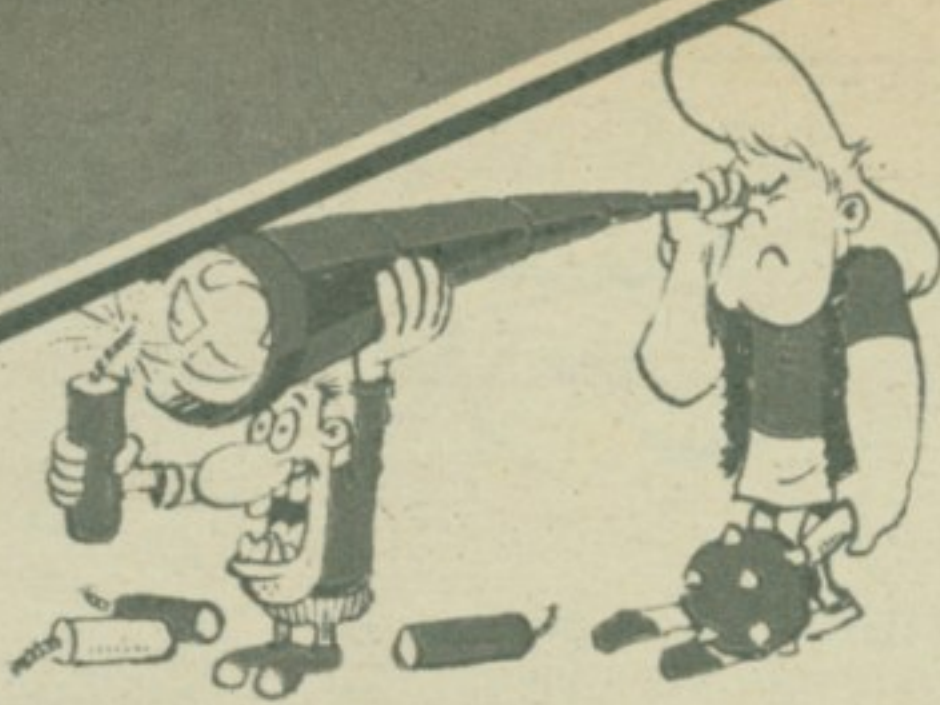

У НОВИМ КУЋАМА — После подизања Велике бране код Асуана вода је покрила површину од 3000 квадратних километара. За становништво које је морало да се исели из тог дела Египта подигнута су нова села. Народ је добио куће, стоку и — жељно очекивану плодну земљу која је тек отргнута од пустиње.

СПОМЕНИК ЈЕ СПАСЕН — Дубоко у Нубији Рамзес II уклесао је у литице поред Нила храм Абу Симбел посвећен боговима Амон Ра и Ра Характе. Испред храма, усеценог у жуту стену 57 м дубоко, исклесана су од камена четири колоса висока по 20 м са ликом Рамзеса II. У време подизања асуанске бране овај величанствени споменик је, да не би био поплављен, исечен и у каменним блоковима подигнут за око 100 м на врх литице. Овај необичан подухват почео је 1964. и трајао пуних седам година. Стајао је око 800 милионата старих динара.

КРАЈ

SLADE

ЧЛАНОВИ ГРУПЕ »SLADE« (СЛЕЈД)

Џими Леа (JIMMY LEA) рођен је 1952. у Вулверхемптону. Свира бас-гитару, виолину и пева. У групи је композитор.

Дон Поуел (DON POWELL) рођен је 10. септембра 1950. године у Вулверхемптону. Свира на бубњевима.

Дејв Хил (DAVE HILL) рођен је 4. априла 1952. у Девону. Свира гитару и пева. Појављује се и као композитор.

Ноди Холдер (NODDY NEVILLE HOLDER) рођен је 15. јуна 1950. године у Вулверхемптону. Свира гитару и пева. У групи је и композитор а сматрају га вођом Слејда.

ДИСКОГРАФИЈА ГРУПЕ »SLADE«

Најпознатији хитови: GET DOWN AND GET WITH IT (1971); 'COS I LOV YOU (1971); LOOK WOT YOU DUN (1972); TAKE ME BACK 'OME (1972); MAMA WEER ALL CRAZEE NOW (1972); GUDDY T'JANE (1972); CUM ON FEEL THE NOIZE (1973); SKWEEZ ME PLEEZE ME (1973); MY FRENZ STAN (1973); BANGIN' MAN EVERYDAY (1974); FAR, FAR AWAY (1974).

Albumi: PLAY IT LOUD (POLYDOR 1970); SLADE ALIVE (POLYDOR 1972); SLAYED POLYDOR 1973; SLADEST (POLYDOR 1973); OLD NEW BORROWED AND BLUE (POLYDOR 1974); SLADE IN FLAME (POLYDOR 1974).

Плоче групе SLADE (СЛЕЈД) на југословенском тржишту издаје ППРТБ.

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

FAR FAR AWAY
(ВЕОМА, ВЕОМА ДАЛЕКО)

Текст и музика: JIMMY LEA and NODDY HOLDER

(ЏИМИ ЛЕА и
НОДИ ХОЛДЕР)
Изводи група: SLADE
(Слејд)

I've seen the yellow lights go
down the

Mississippi
I've seen the bridges of the
world and they're for
real

I've had a red off the wirst
Without me gettin' kissed
It still seems so unreal
I've seen the mornning in the
mountains of Alaska

I've seen the sunset in the
East and in the West
I've seen the glory the glory
that was Rome
And passed the Hound Dog
Singer's home

It still seems for the best
And I'm far far away
With my head up in the clouds
And I'm far far away
With my feet down in the

crowds
Lettin' loose around the world
But the call of home is loud
Still is loud

I've seen the Paris lights from
high upon

Monmartre
And felt the silence hanging
low in No Mans

Land
And all those Spanish nights
were fine

It wasn't only for the wine
It still seems all in hand
I've seen the yellow lights go
down the

Mississippi
The grand Bahama Island
stories carry on

And all those arigato smiles
Stay in your memory for a
while

There still seems more to
come.

АДРЕСА ГРУПЕ »SLADE«:
SLADE FAN CLUB,
c/o DI, 67. BROOK STREET,
LONDON, W1, ENGLAND

ДИСКОГРАФИЈА ГРУПЕ »BAY CITY ROLLERS«

Сингл плоче: KEEP ON DANCING (BELL 1971); MANANA (BELL 1973); SATURDAY NIGHT (BELL 1973); REMEMBER (BELL 1973); SHANG — A LANG (BELL 1974); SUMMERLOVE SANSATION (BELL 1974); ALL OF ME LOVE ALL OF YOU (BELL 1974)
Албум: ROLLIN (BELL 1974)

Енглески квартет Слејд (SLADE) поново је у центру пажње светске популарности. Ових дана одржана је свечана премијера њиховог филма „Пламен“ (FLAME), док се ЛП плоча са музиком снимљеном за тај филм налази на самом врху топ-листа најпопуларнијих албума. После девет платинастих и шест златних сингл, и пет златних ЛП плоча, овај темпераментни састав повратио је позицију са које је, чинило се, средином прошле године полако почео да силази.

Слејд су основани 1967. године у Вулверхемптону, у близини Бирмингхена, и у почетку су се звали AMBROSLADE. Састав није имао запаженијих успеха осим локалне популарности док га није преузео некада чувени бас-гитариста из „Енималса“ (ANIMALS) Чес Чендлер. Под његовим руководством група се у потпуности мења. Ново име, нов изглед, нов звук и велика

реклама — и нова група била је спремна за успехе. У рекордном року младићи из Вулверхемптона долазе међу најпопуларније. Сматра се да су врхунац постигли у раздобљу од краја 1971. до почетка 1973. године, што најбоље доказују многе анкете у разним земљама. У данима својих највећих успеха, марта 1973. године група је посетила Јублапу и одржала незабораван концерт.

Мада често карактерисана као претерано бучна и „нападна“ сигурно је да група Слејд није случајно успела. Њихова музика — неодољив, једноставан и врло прихватљив рок са специфичним певањем — свуда је брзо наилазила на нове поклонице. Захваљујући одличним концертима и незаборавној атмосфери коју су собом увек носили Дејв, Ноди, Џими и Дон стали су, сасвим заслужено, у ред најбољих група у свету популарне музике.

БЕРЗА ПЛОЧА

Продајем плоче следећих извођача: NICE, PINK FLOYD, CAT STEVENS, JOHN McLAUGHLIN, JOHN MAYALL, SAWOY BROWN, WISHBONE ASH и многих других.

Небојша
Здравковић
Бушина 34
11000 Београд
тел. 776-348

Купујем све албуме Алиса Купера и Денис Цоплин.

Иван Нешић
Колубарски трг 85
14220 Лазаревац

Купујем сингл или ЛП плочу групе ТИТАНИЦ на којој се налази песма »SANTA FE«. Плаћам добро.

Славомир
Војиновић
Радничка 64/II
11400 Младеновац

За 20 значака дајем ЛП плочу: Алиса Купера, Гари Глитера, Сан-или Влек Сабат.

тане, Атомик Рустера, Статус Кво
Антонио Брекало
Франкопанска 9
54000 Загреб

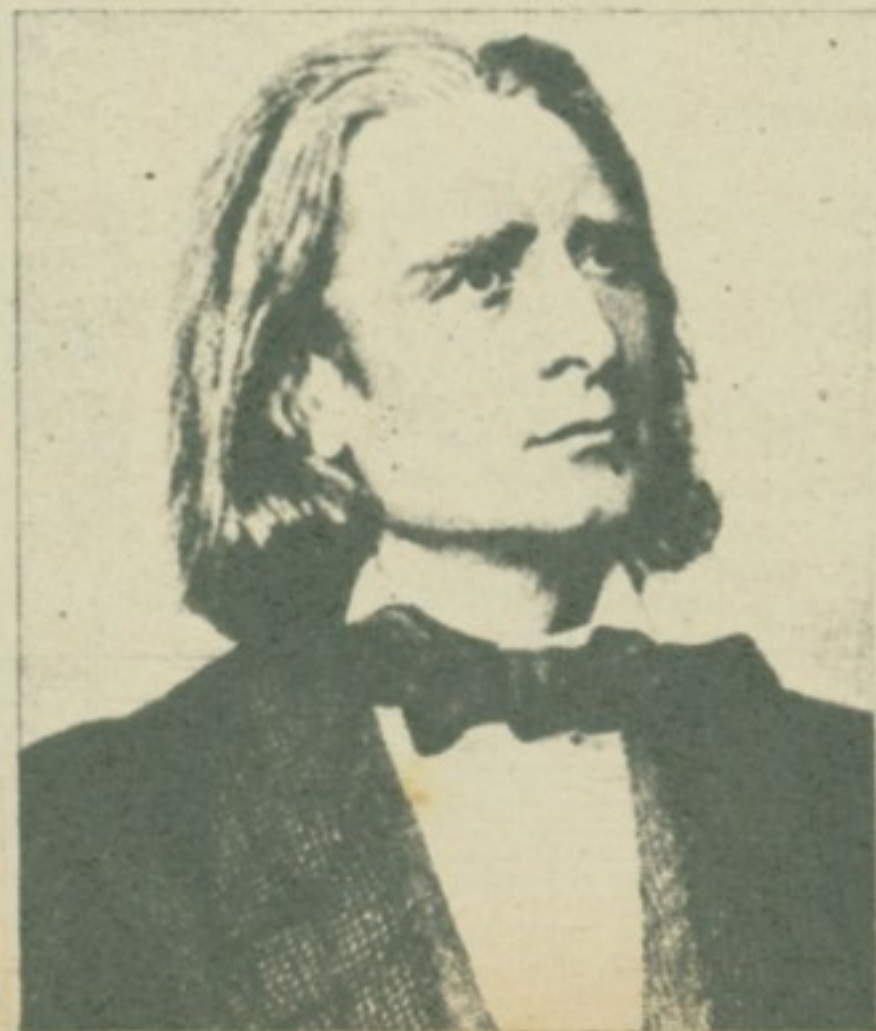
Волим да слушам Демиса Русоа и скупљам његове фотографије и текстове његових песама. Заузврат дајем салвете, песме, слике певача и глумаца, марке, итд.

Соња Пејаковић
Братства јединст. 37
81000 Титоград

РОЏЕР ДАЛТРИ КАО ФРАНЦ ЛИСТ

Познати филмски режисер Кен Расел приводи крају припреме за екранизацију приче о животу познатог мађарског композитора и пијанисте Франца Листа. Љубитеље поп-музике свакако ће занимати податак да ће Листа, који је живео у прошлом веку (1811—1886), у филму играти Роџер Далтри, певач енглеске групе ХУ. На питање како је дошло до тога да за филм, који почиње да се снима марта

ове године, узме познатог поп-певача Расел одговара: „Снимајући филмску верзију рок-опере „Томи“ одмах сам схватио да је тај момак, иначе дебитант на филму, веома талентован. Када ми је понуђено да снимам филм о Листу одмах сам у главној улози видео Роџера Далтрија. По мени, између Листа и Далтрија има и доста физичке сличности.

SLADE

ДУШИЦА ЛУКИЋ

ЗЕМЉА ЈЕ У КВАРУ

Фотонска космичка летелица упућена је са Земље у осматрање звезде 61 из сазвежђа Лабуда. То је она звезда чији тамни пратилац представља за Земљу велику загатку: да ли се на тој планети налазе бића високе интелигенције која Земљи шаљу сигнале и из чијих се сфера појављују неидентификовани летећи предмети, долазе до Земље, осматрају је и потом се поново губе у дубинама космоса. Земљски космички центар утврдио је да ти сигнали и те неидентификоване летелице долазе из сазвежђа Лабуд, тачније са тамног пратиоца звезде 61. Тако је та далека планета постала циљ извиђача са Земље. Требало је испитати ко су и шта желе та бића и не смерају ли какву агресију којом би уништили Земљу. То би, по мишљењу Земљског космичког центра, требало на време сазнати и спречити.

Веза је прекинућа

Али, после годину дана нормалне космичке пловидбе, брод се изгубио негде у космосу.

— Уверен сам, капетане, да је у питању квар на уређајима за аутоматско управљање — тврдио је упорно Андон, радио-астроном посаде. — Ја сам сигуран да ништа друго није могло завести наш брод у ова беспућа космоса...

— Не можемо бити сигурни у то, Андоне, јер уређаји за пријем команди или било каквих сигнала са Земље ћуте. Можда су ти уређаји у квару... — узврати му капетан.

— Проверени су више пута и под сталном су контролом електронског мозга. Уређаји за пријем су исправни...

— Али пријема нема — умеша се у разговор инжењер Томаш. Његов тон био је подсмешљив и нимало љубазан.

— Да, то је чудно — окрете му се мирно Андон.

— Утолико чудније што електронски мозак и после провере показује да су и уређаји за аутоматско управљање бродом исправни — рече Томаш.

— Па ипак смо се изгубили... није ли то најпоузданији знак да можда непогрешиви електронски мозак греши — сумњичаво заврте главом капетан.

— Пријем није у квару — понови Андон.

— Ништа није у квару! — подиже глас Томаш коме се одједном учинило да га неко за нешто оптужује. Не „неко“, него баш тај Андон, који му се одједном није допадао, као што му се није више допадала ни та његова сигурност којом тврди нешто без доказа. — До ђавола — настави осорно То-

маш — све указује на то да су уређаји за аутоматско управљање бродом у реду. Исправни. А овај малиша овде, тако, као на тањиру: изволите, квар на уређајима за аутоматско управљање бродом!

Айараи су исправни

Кресну варница нервозе и замириса на свађу. Доктор Марко, психолог посаде, наслути опасну струју немира и поче својим тихим мирним гласом:

— Може бити да је тако. Али, све су то само претпоставке. Једина чињеница је да смо скренули с путање. Сви знамо да је довољан делић секунде да „искочимо“ са одређене путање у непрегледни лавиринт космоса. Не вреди се препирати. Треба видети шта сад да радимо. Свађа нас неће извести на изгубљени пут.

— Али, докторе, потребно је да знамо узрок скретања с пута, како бисмо га отклонили — рече Андон.

— У том случају поправите пријемне уређаје — добаци Томаш свађливо.

— Исправни су! — сада и Андон подиже тон.

— Како исправни кад ћуте, ха-ха... — подсмеваше се Томаш.

— Можда Земља ћути! Или се нешто испречило између Земље и нас — Андон изгуби контролу над својим нервима. — Постоји ту хиљаду и један „можда“ а никако квар на пријему, разумеш ли?! Ја то знам. Ја и даље примам све могуће природне сигнале што значи да бих примао и Земљине... да их она емитује...

— Да Земља не ћути, је ли, то си хтео да кажеш — настави капетан кад је Андон неодлучно застао. — И ја помишљам на тако нешто. Поодавно. Данашња нервоза ми говори да то готово сви мисле. Али, и то је опет само једна од хиљаду могућих претпоставки. Узгред да кажем: најмање вероватна, јер би се евентуални квар на Земљи лако отклонио. Доктор Марко је у праву: треба погледати истини у очи и видети шта ћемо даље. Ми смо искусна посада. Имамо поуздан и добро опремљен брод који плови брзином нешто мањом од брзине светлости. Имамо довољно хране и одела. То, наравно, сада не мора ништа да значи. Али, то ипак представља више него да нам је све то на измаку, да ништа од тога немамо. — говорио је капетан мирно и разложно. — Нећемо се лако препустити околностима. Јер ако се предамо, сматрајте да смо већ сад постали зрнце космичке прашине. Ми нисмо разрешени свог задатка... Земља очекује од нас извештај о томе спрема ли неко из космоса напад на њу. Зато, сви на своја места и...

Тајанствени сигнали

— Хееј, Андоне, Андоне! — латинични позив из кабине за везе

Кренули су да испитују планету с које су, како се сматрало, долазили летећи тањири и изненада се нашли изгубљени у космосу

прекину капетана усред речи. Затим се појави и тај који је звао, говорећи несређено:

— Капетане, Андоне... јављају се нови сигнали...

Сви су нагрнули у кабину. Андон је први улетео и зграбио слушалице. Бесомучно је вртео дугмад на командној табли.

— Примамо... примамо... Да пријем је у реду — одговорио је Андон трудећи се да што прецизније подеси пријем. Одједном заћута пребледевши.

— Капетане! — рече мало касније, скидајући слушалице тромим покретом као да су му руке на једном отежале. — Капетане, примио сам сигнале које не разумем.

— Како не разумеш? — зачудише се људи око њега.

Капетан прихвати слушалице и Андон пренесе сигнале на све отворене пријеме тако да се истовремено репродукују као звучни, светлосни и графички.

— Да. Ово нису сигнали Земље — рече суво капетан.

Завлада тајац.

— Значи ли то, капетане, да су они узрок нашем скретању с утврђене путање? — упита доктор Марко.

— Не, не, нису — одговори Андон пре капетана.

Сви га погледаше.

— Како то можеш знати? Па не разумеш их!

— Не, не разумем их, али ти сигнали нису узрок нашег скретања с путање. Ти сигнали се сад први пут јављају. Уосталом, можда су и то само природни сигнали неке блиске звезде... нисам сигуран...

Разумна бића

— Ово су сигнали разумних бића — изјави капетан. — Осим тога, зар нисте већ учили да се јављају на неколико таласних дужина, између осталог и на таласној дужини на којој ради веза Земља-брод...

— Сад сам сасвим сигуран да смо, вођени тим сигналимa, доспели у најстрашнији понор космоса у којем више не препознајемо ниједну звезду — рече Томаш.

На екрану се указала планета коју су тако добро познавали.

— Не! Није тако. Обратите пажњу: ништа не приморава наш брод да се креће. Брод је слободан — узврати капетан. — Кретање брода је сасвим у нашим рукама, погледајте. Брод реагује на наше команде. Питање је само куда да га усмеримо. Изгубили смо оријентацију после толиког лутања. Ови сигнали су велика нада.

— Требало би их прво разумети — рече Андон.

— Да. Разумети. — понови капетан. — Потрудићемо се. Држите сигнале на свим отвореним пријемима. Сви ћемо их пратити, иако је то посао првенствено наших математичара, астролога и шифраната.

Али, ни после дужег изучавања нико није могао ништа одређено да каже о значењу сигнала. Једино је било извесно да ти сигнали долазе од интелигентних бића и да се односе на путању брода.

— Предлажем да прихватимо путању коју нам Непознати из космоса сугерирају — рече најзад капетан. — Мада не знамо куда ће нас то одвести, ипак је и то боље од овог лутања космосом. Остаје нам и нада да ће нас одвести на добар пут. Није ли, најзад, свеједно где ћемо наћи интелигентна бића у космосу, важно је да их нађемо — покушао је капетан и да се нашали.

То је упалило. Можда би се расположење посаде и поправило да се нечија сумња није огласила питањем:

— А да ли смо да верујемо таквој једној сугестији? Сигналима које и не разумемо и за које само претпостављамо да нас наводе на некакву путању... Можда желе да нас униште?

— Покушајмо! — био је упоран капетан. — Пренесите сигнале на уређаје за аутоматско управљање бродом. Уколико нам се правац не буде допадао, променићемо га. Брод је слободан.

И, кренули су путањом коју им је неко незнан из космоса сугерирао. После извесног времена почеше разазнавати поједине групе звезда. У почетку су се тешко сналазили али су ускоро били сигурни да поново лете према скупини звезда коју на Земљи називају Лабуд. То их је у почетку охрабрило. Али, кад су се поново нацпи на својој, некад са Земље утврђеној путањи летећи према свом првобитном циљу, и захваљујући сигнаlima које ни даље нису разумели, опет их освоји неспокојство. Још више су се збунили кад је нека незнана сила нагло повукла брод на сасвим другу страну, поигравајући се њим као с мишем, а онда га поново препустила слободном кретању.

— Желе да нам покажу да нас могу лако присилити на све што желе, али да то неће учинити — закључио је капетан.

— И још нешто: да нас разумеју. Ван сваке сумње, они нас разумеју — додао је доктор Марко видно узбуђен.

Непознати

Брод је напoкoн безбедно стигао у орбиту свог циља. Била је то огромна планета, далеко већа од Земље, која се кретала око свог сунца као Венера око нашег Сунца, окрећући му увек исту страну. Планета вечитог дана и вечите ноћи.

Инструменти на броду су одмах почели да мере састав атмосфере, радијацију, тежу, температуру, притисак, како би се на основу тога подесили нарочито аутоматизовани скафандери које ће људи обући за излазак на планету. И баш кад су сва мерења и припреме

били завршени, тајанствени сигнали почеше спуштати брод. Усмерили су га у појас у којем се сусрећу и мешају вечити дан и вечита ноћ. Ту је и температура била најподеснија. Сигурно вођен, брод се спустио на једну платформу веома налик земаљским космодромима.

Људи су одлучили да на броду сачекају Непознате. Али, нико није долазио, а сигнали су сада ћутали. Најзад капетан отвори брод.

— Овде нема никога! Ни трага живом бићу! — гласили су извештаји свих екипа које су на својим малим крилопланима кренуле у обилазак планете. — Ништа сем још неколико истих оваквих платформи. На неким платформама су обележена кружна поља којима није могуће прићи јер их штити јако заштитно поље. То је све.

„То све“ и јесте творевина интелигентних бића. Само, где су?

Тада угледаше две летелице, исте онакве какве су видели над Земљом. Изненада су их надлетеле и спустиле се на суседну платформу. Људи са Земље су спремно очекивали сусрет с Незнанцима из космоса. Али они одлетеше и не потрудивши се да ступе у било какву везу са Земљанима. Једино су се још мало задржали над оним обележеним пољима, као да примају с њих своју погонску енергију, а затим су ишчезли у дубине космоса, као што су чинили и на Земљи.

— Можда ови и не знају за нас?

— Можда... Хиљаду „можда“! Крећите, идемо тамо — командова капетан.

Земља на екрану

На платформи, коју су посетили, Незнанци су оставили неки циновски уређај. Личио је на телевизор. Ускоро се уверише да то и јесте телевизор који се аутоматски укључио кад су му људи пришли довољно близу.

— Уверили су се да их не разумемо, па покушавају на овај начин — закључио је капетан. — Па, добро, дајте да видимо шта то желе да нам покажу.

Сви су ћутећи стајали пред великим екраном. Најпре су гледали бескрајна сазвежђа а онда угледаше Сунце и његове планете.

— Хоће да нам кажу да знају одакле смо.

После тога у екран поче улазити само Земља. Постајала је све већа и видљивија, плава лепотица, Рођена планета Земља!

Земља је постајала све ближе. Све се боље видела и најзад су се на њој могли разазнати континенти. А онда угледаше нака светлугања која су се, повећавањем Земљине слике, претварала у блесаве распламсане по целој планети. Екран је и даље примицао Земљу. Блескови су се понављали... постајали су страховити...

Људи заћуташе.

Први пут се у њихова срца угнездио истински страх.

Екран је сад показивао градове...

Не, то више нису били градови. Биле су то страшне рушевине. Била су то згаришта...

На Земљи се опет ратовало. Ракете-бомбардери с једног краја Земље узлетели су да би на њен други крај сручили своје отровне и смртоносне товари.

Земља је уништавала сама себе.

— Зато смо, дакле, залутали — прошапута Томаш изгубљено.

— Не рекох ли: Земља је у квару... — одговори му Андон.

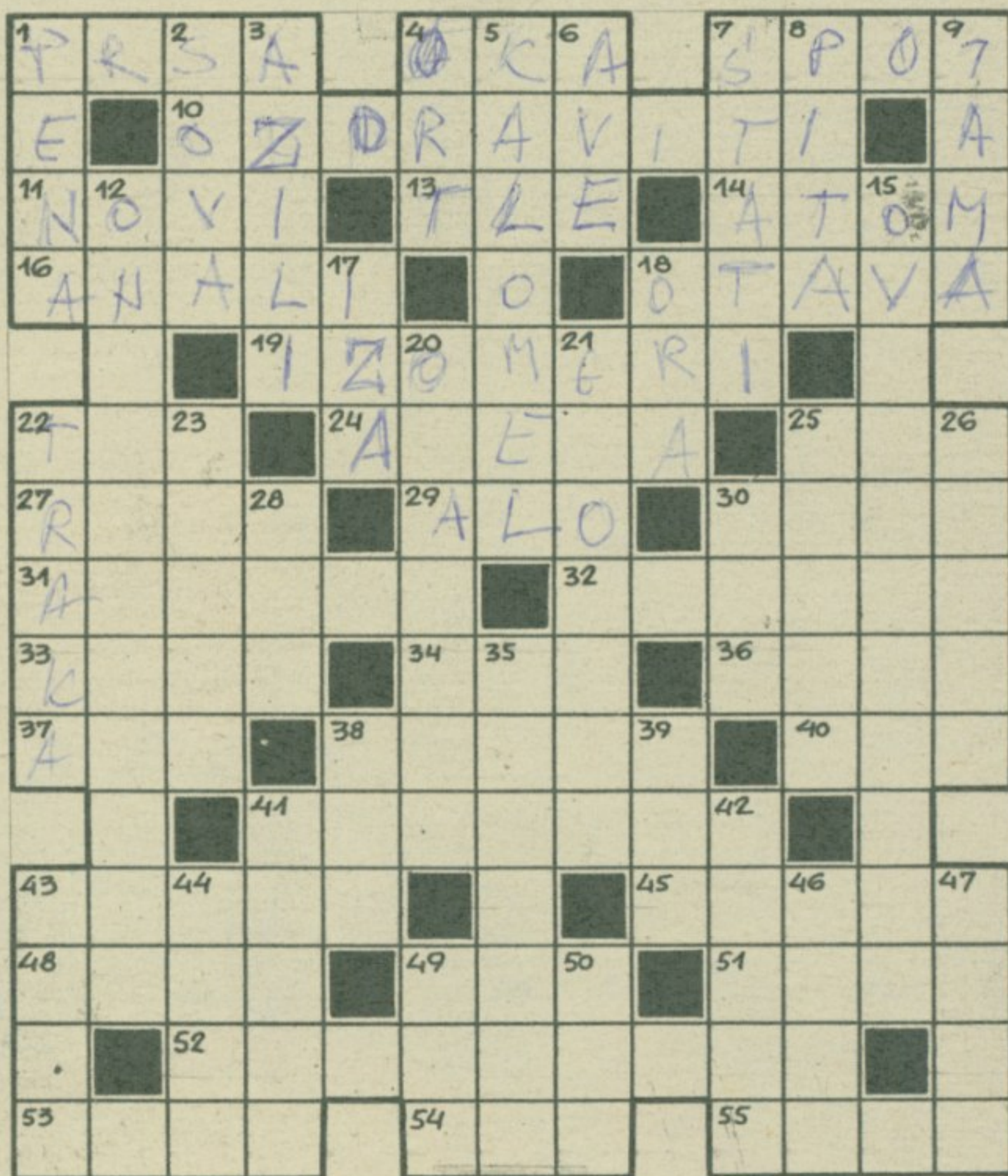
укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) груди, 4) бања у Белгији, 7) контакт, додир, 10) преболети, 11) саставни део имена многих наших градова (Винодолски), 13) земљиште, 14) део молекула, 16) летописи, 18) град у Канади, 19) исти елементи с различитим атомским тежинама, 22) непрегледан број, мноштво, 24) предујам, 25) непозната у математици, 27) швајцарско-француска река, 29) телефонски позив, 30) рибарска мрежа, 31) наша позоришна и ТВ глумица (Даница), 32) место у Србији, 33) буре, 34) језеро у Северној Америци, 36) сабласт, 37) аждаја, 38) холандски фудбалски клуб, 40) будалина у народној песми, 41) место на Дунаву, 43) провера знања, 45) поседовати, 48) просторија за становање, 49) француска филмска глумица (Анук), 51) прастановник Балкана, 52) прибор за чишћење топовске цеви, 53) врста рибе, 54) папатај, 55) напад, навала.

УСПРАВНО:

1) густа беличаста течност, 2) ноћна птица, 3) уточишта, 4) задњи део лисичјег крзна, орепина, 5) непчани сугласник, 6) староримски поздрав, 7) зауставити се, 8) врста колача, 9) поема Ивана Горана Ковачића, 12) изнемоглост, 15) учинити што вечним, трајним, 17) позади, 18) староримска богиња плодности, 20) бурно одобравање, клицање, 21) у оној мери, 22) врпца, 23) име певачице Зубовић, 25) река у Хрватској, 26) износ, сума, 28) узвик нестрпљења, 30) аустријска новинска агенција (скр.), 35) име истакнутог војсковође српске војске Путника, 38) женски певачки глас, 39) целокупни, 41) лек против маларије, 42) једногодишње женско ждребе, 43) име књижевника Самсковије, 44) младунче једне пернате животиње, 46) прибор за рад, 47) држава у Азији, 49) трчко слово, 50) америчка цез певачица (Фиццералд).

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) пласт, 6) Кобел, 0, 11) еска, в, 14) брокат, 16) полиса, 18) Неп, 19) лахор, 21) так, 22) ова, 23) арена, 24) Еве, 25) Вера, 27) или, 28) Кмер, 29) Ердут, е, 31) блато, 32) резбари, 33) факир, а, 36) ексер, 40) Аман, 41) трп, 43) акта, 44) бат, 45) орден, 47) Лим, 48) ура, 49) Беара, 50) ако, 51) ларгус, 53) сродан, а, 55) кике, 56) етан, а, 57) лакат, 58) јасен.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ 11000 Београд, Македонска 29. Директор НИП „ПОЛИТИКЕ“ Милош Лазаревић.

Главни и одговорни уредник „Политикиног забавника“ Живорад Стојановић, технички уредник Владимир Горбунов. Претплата за нашу земљу: годишња 176,00 дина, полугодишња 88,00 дина, тримесечна 44 дина. Претплата за иностранство: годишња 352,00 дина, полугодишња 176,00 дина, тримесечна 88,00 дина. Уплате на текући рачун број 60801-601-822. Годишња претплата у странијој валути: ДМ 40.—, Долар 24.—, Фф. 112.—, Шфр. 70.—, Шкр. 102.—. Девизне уплате из иностранства слати преко Београдске банке — Београд на рачун 60811-620-292-32000-000-00054. Поштански факс 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. 1 1973. године не плаћа се порез на промет.

Богата ризница одговора на многобројна дечја питања

Ова дивна књига неопходна је потреба сваког ученика јер пружа читав низ сазнања о свету који га окружује. Прилагођена је свим ђачким узрастима. То је књига која може да се чита редом, или без реда, по сопственом избору, забаве или сазнања ради.

„ХИЉАДУ ЗАШТО — ХИЉАДУ ЗАТО“ је поучан, забаван, користан и пре свега информативан приручник.

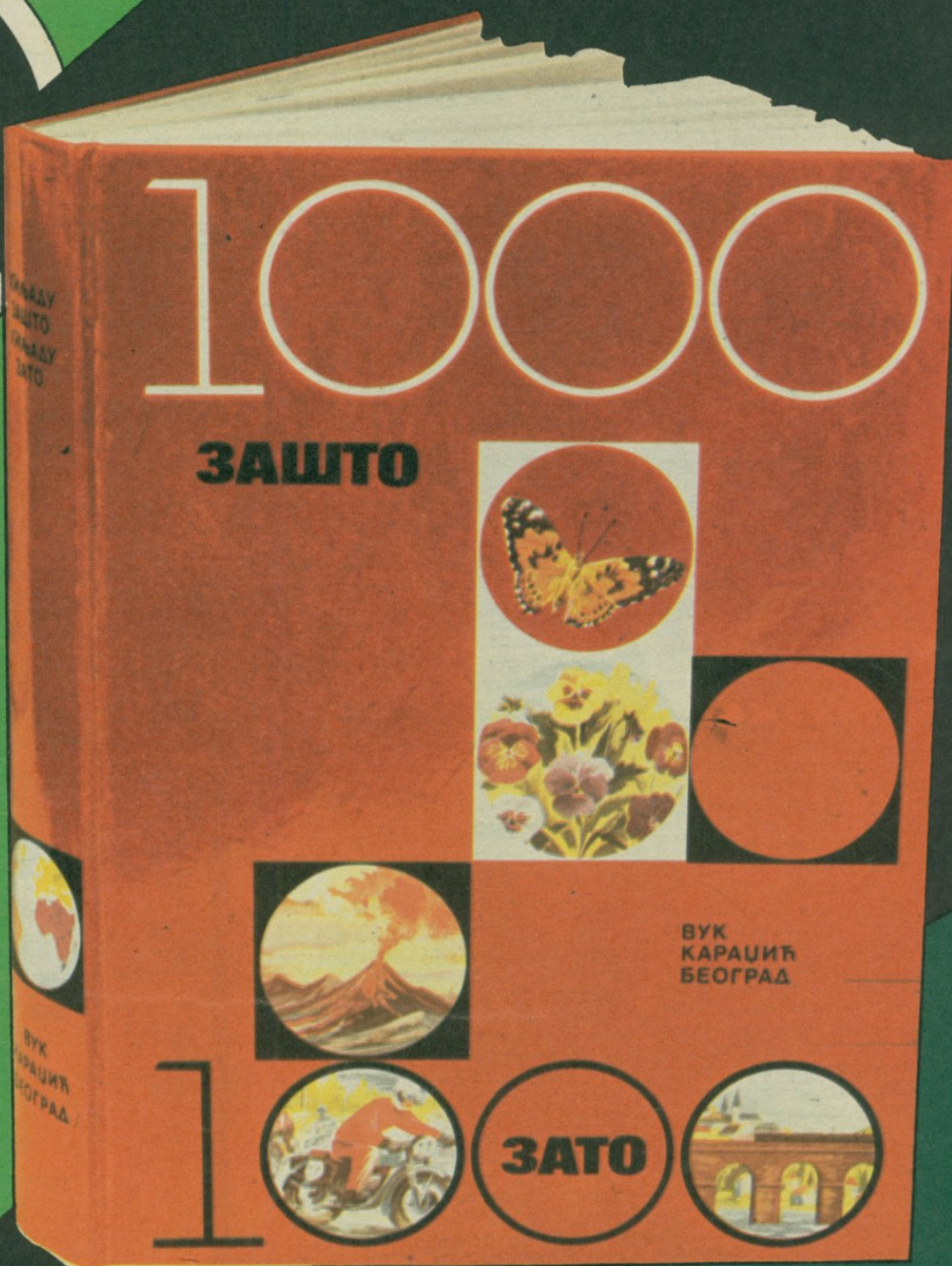
Књига је писана једноставно и популарно, на 483 стране двостубачног текста, формата 28,5 x 20,5 см. луксузно је опремљена и богато илустрована, у тврдом повезу са пластифицираним корицама.

Купци из Београда могу подићи књигу сваког радног дана до 15 часова у предузећу „ВУК КАРАЏИЋ“, Краљевића Марка бр. 9.

Цена књиге је 180.— динара. Може да се купи за готово и на отплату. КУПЦИ „ПОЛИТИКИ-

НОГ ЗАБАВНИКА“ УЖИВАЈУ ПОПУСТ ТАКО ДА КЊИГУ ДОБИЈАЈУ ЗА 150.— ДИН

Сва обавештења можете да добијете на телефон 620-371.

ЗАШТО

ИП
»ВУК КАРАЏИЋ«
11001 БЕОГРАД,
Краљевића Марка бр. 9

ПОРУЏБЕНИЦА

Овим неопозиво купујем књигу „1000 ЗАШТО — 1000 ЗАТО“ по цени од 180.— дин. ЗА ГОТОВО — ПОУЗЕТЕМ ПО ПОВЛАШЋЕНОЈ ЦЕНИ (плаћање поштару приликом пријема књиге).

НА ОТПЛАТУ у 6 месечних рата почев од _____ 1974. год. Рате ћу уплаћивати редовно по пријему рачуна и уплатница. У случају спора признајем надлежност II општинског суда у Београду.

Презиме и име занимање _____

Адреса стана пошт. број и место _____

Назив и адреса радне организације _____

(Печат и потпис овлашћеног лица)

Овера о запослењу

Поруџбеница се оверава само при куповини књига на отплату. Пензионери уместо овере прилажу одрезак предпоследњег чека од пензије.

(Својеручни потпис купца)

ЗАТО

ПОЛИТИЧКИ
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Граин Забавниче,

БЕСМРТНА ПОЗА МАЛОГ КАПЛАРА

Интересује ме да ли се зна зашто је Наполеон увијек десну руку држао на грудима.

Снежана Милојевић,
Маглај

Готово на свим сликама Наполеон је представљен у познатој „Наполеоновој пози“: десна рука завучена испод капута и положена на доњи део грудног коша. Наполеон је имао чир у стомаку, тврде чикашки лекари Клифорд Барборк и Клинтон Текстер, и то обољење је узрок класичног става „малог каплара“. Наиме, руком завученом испод капута Наполеон је притискивао желудац и на тај начин, бар донекле, смањивао бол који је чир изазивао.

У Наполеоново време чир у стомаку био је познат као болест и дуго се веровало да је заточеник са Свете Јелене, као и његов отац, умро од рака. Данас се, међутим, готово са сигурношћу може тврдити да је Наполеон боловао од чира. На основу историјских података и записа његовог „тамничара“ на Светој Јелени, утврђено је да је на неколико дана пред смрт Наполеон имао крварење типично за чир. Поред тога, познато је да се он жалио на извесну храну ко-

ја му је појачавала болове, што је такође знак да је имао чир.

Наполеон је на самртничкој постели захтевао да се изврши преглед његовог леша, јер је био убеђен да умире од исте болести као

и његов отац. Аутопсију је извршило шест енглеских хирурга, који су извадили Наполеонову утробу и предали је Краљевском хируршком колеџу у Енглеској где се и данас чува.

После више од једног века од Наполеонове смрти, извршен је поновни преглед његових унутрашњих органа и том приликом је утврђено да „мали каплар“ није боловао од рака. Тај закључак иде у прилог тврђењу чикашких лекара да је заточеник са Свете Јелене имао чир у стомаку.

РЕМЕК-ДЕЛО БЕЗ ОБРВА

Посматрајући чувену Мона Лизу Леонарда да Винчија приметио сам да она нема обрве. Интересује ме зашто.

Миленко Жутин,
Обреновац

Како је у 15. веку, кад је велики Леонардо радио на овом чувеном портрету, била мода да жене чупају обрве, тако је и Мона Лиза заувек остала без њих.

ном портрету, била мода да жене чупају обрве, тако је и Мона Лиза заувек остала без њих.

МАЈМУНИ ПЛИВАЧИ

Молим те да у Малој пошти напишеш да ли мајмуни знају да пливају.

Виолета Јурковић,
Карловац

Због тога што мајмуни избегавају воду, постоји веровање да они, као и људи, не могу пливати пре

него што то науче. У ствари, мајмуни су изврсни пливачи и већина научника верује да они пливају

по инстинкту, без икакве претходне обуке.

ПРОДАЈЕМ ЗАБАВНИКЕ

Продајем Забавнике од броја 24 до 1182.

Суад Хавић,
Брезик — Ламинци
Босанска Градишка

ДОДЕ И РЕМАРК

Молим те да ми кажеш нешто о Алфонсу Додеу и Е. М. Ремарку.

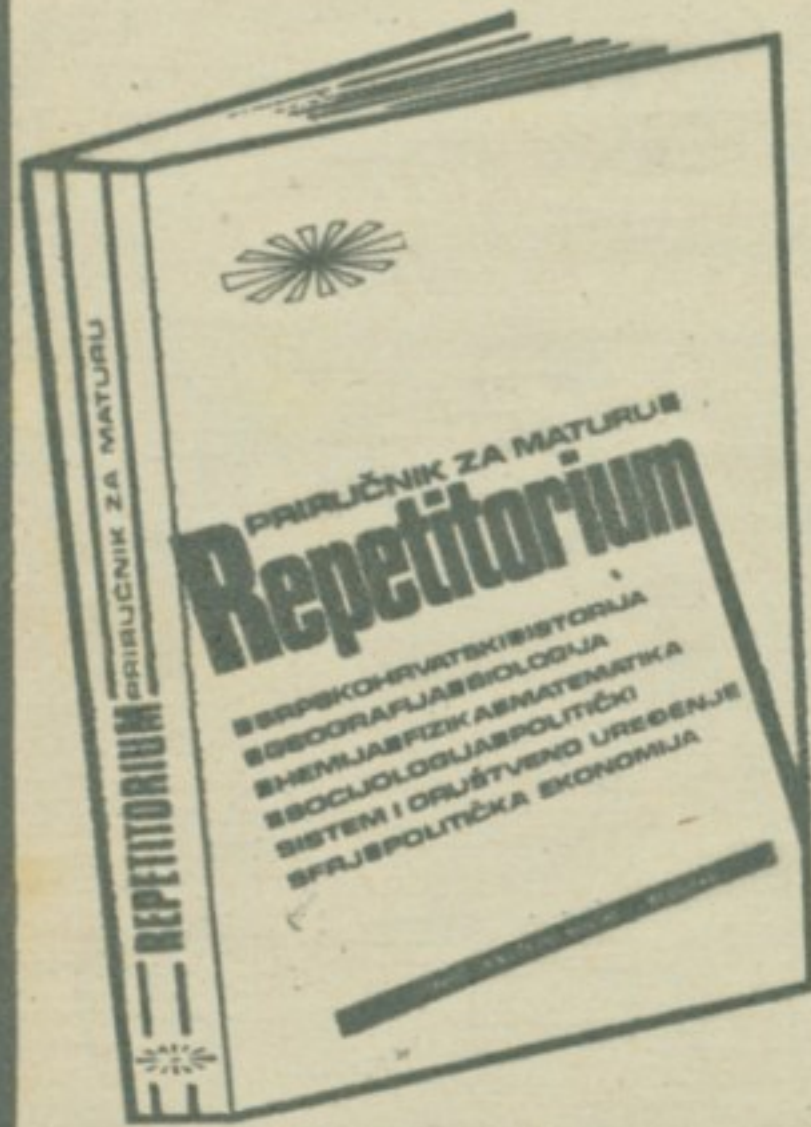
Ранко Пејић,
Зеница

Француски писац Алфонс Доде (1840—1897) припадао је књижевном правцу натурализму. Међутим, у причању је испољавао осећајност и доста хумора. Писао је романе, драме и новеле. Његова најзначајнија дела су: „Писма из мог млина“, „Набоб“, „Сафо“, „Тар тарен Тарасконац“, „Нума Руместан“, „Краљеви у изгнанству“ и „Бесмртник“.

Немачки романијер Ерих Марија Ремарк (1898—1970) један је од највише читаних савремених писаца. Прославио се својим првим романом „На западу ништа ново“ (објављен 1929.). Као противник нацизма морао је да емигрира из Немачке, у којој су биле забрањене његове књиге. Живео је и писао у Швајцарској, где је и умро. Његов последњи роман „Сени у рају“ објављен је после његове смрти.

Ремаркова значајна дела, преведена и у нас, јесу: „Повратак“, „Три ратна друга“, „Тријумфална капија“, „Искра живота“ и друга.

УЧЕНИЦИ — СРЕДЊОШКОЛЦИ! ЦЕЛА МАТУРА У ЈЕДНОЈ КЊИЗИ!

Са приручником за матуру — репетиторијумом — у коме је прегледно и сажето изложено градиво из српскохрватског језика, географије, историје, биологије, хемије, физике, математике, социологије, политичке економије, политичког система и друштвеног уређења СФРЈ по наставним плановима од I до IV разреда.

Ово је ново, прерађено и допуњено издање на коме је радила група познатих педагога, тако да РЕПЕТИТОРИЈУМ представља јединствен приручник за успешно обнављање градива у току школске године, а посебно у време припремања завршног испита школе — матуре.

Репетиторијум можете добити по узетом, по цени од 60.— дин. ако пошаљете писмо или дописницу са наруџбеницом на НЧП „КЊИЖЕВНЕ НОВИНЕ“, Француска 7, 11001 Београд, пошт. факс 23.

КАКО СЕ РЕШАВАЈУ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ — научите сами лако и брзо из књига „УРАЂЕНИ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ“.

Препоручујемо вам 4 књиге које садрже комплетну израду свих задатака из математике за све разреде гимназије и осталих средњих школа као и увод у вишу математику. Књиге можете наручити дописницом или писмом на адресу: МАТЕМАТИКА — 71001 Сарајево, п. п. 64 и одмах ћете их добити. Платићете поштару кад вам их донесе (поузећем). Цена једне књиге је 60 динара. Ако одједном купујете комплет од 4 књиге, добићете га за свега 190 динара или ако удружени са неким наручujete 8 или више књига, платићете само 30 динара за сваку књигу!

198

МИКИ
(WALT
DISNEY

